JESS WELLS

KADIN GÖZÜYLE BATI AVRUPA'DA

FAHİŞELİĞİN TARİHİ

Çeviren: Nesrin Arman

pencere yayınları

2. BASKI

Jess Wells

Kadın Gözüyle
BATI AVRUPA'DA FAHİŞELİĞİN TARİHİ

Bu kitabın yayın hakları
Pencere Yayınlarına aittir
Shameless Hussy Press 1982
A Hestory Of Prostitution In Western Europe
İngilizce Baskısından dilimize çevrilmiştir.
Dizgi: Pencere Yayınları
Birinci Baskı: 1993
İkinci Baskı: Agustos 1997
Kapak: Zehra Şenoguz - İbrahim Karakaş
Kapak Baskı: Ceylan Matbaası
Baskı: Ceylan "
Cilt: Ceylan Ciltevi
İç Monkaj: Bahri Çakır

ISBN 975-7814-64-4

PENCERE YAYINLARI: 29
Kadın: 10

Salkımsöğüt Sok. 2/4 Cağaloğlu - İSTANBUL
Tel: (0212) 513 27 17

Jess Wells

Kadın Gözüyle
BATI AVRUPA'DA
FAHİŞELİĞİN TARİHİ

Çeviren: Nesrin Arman

İÇİNDEKİLER

Sunu	7
Antik Çağ Atinası	11
Erkek Tarihçiler	21
İlk Dönem Hıristiyan Kilisesi	25
Bir Beden Bir Erkek	29
Orta Çağlar	33
Southwark	43
Karşı Cinsli Düşler	51
Victoria Dönemi	55
Doymayan Hayvan	91

EKLER

SUNU

Bir kolaj sağdan soldan derlenip toparlanmış parçacıkların birbirine eklenip bütünleşmesiyle bir biçim ve hareket kazanır. İşte bu kitap da Batı Avrupa'daki fahişelik tarihi üzerine teorinin, gerçeğin ve esinin birleşmesinden oluşan yazılı bir kolajdır.

Bu tarih, Londra'daki British Museum'da ve İrlanda, Dublin'de bulunan Trinity Koleji telif hakları kütüphanesinde yapılan araştırmalara dayandırılmıştır. İ. Ö. Beşinci yüzyıl Atina'sından İngiltere Victoria Dönemi'ne uzanan geniş bir süreci kapsamaktadır. Ancak fahişeliğin tarihi pek az bir malzeme ve patriyarkanın kadın üzerindeki baskısını haklı çıkarmak için erkek akademisyenlerce inanılmaz boşluklar bırakılarak kotarılmış bir tarihtir. Ben bir tarihçi değilim ve bunun için de özür dilemem gerekmiyor. Geçmişe ipotek koyan akademik beyaz erkek tekelini sona erdirmek için herbirimizin araştırmalar yapıp değişik biçimlerde öğrendiğimiz öyküleri, kişisel, olaylara dayanan ve politik olanla harmanlayarak anlatmamız gerektiğine inandığımdan sıvandım bu işe. Ayrıca, çalışmalarımda herhangi bir kurumdan tek kuruş yardım da görmedim.

Bu kitap Victoria dönemiyle bitiyor; bunun nedeni büyük ölçüde, bu konudaki en iyi çalışmaları fuhuş sektöründe çalışan kadınların yaptığına ve yapacağına, ağızdan anlatılanları yazıya döküp son on yılların tarihini kendi deneyimlerine dayanarak kurmalarının önemli olduğuna inanmamdan kaynaklanıyor.

Fahişeliği bir iş ya da bir tür erkek cinsel gücü olarak değil, bir baskı kurumu olarak değerlendiriyorum. Patriyarka fahişelik aracılığıyla her kadınla derinden derine iletişim kuruyor. Fuhuş sektöründe çalışanlara getirilen kurallar bizim davranış biçimimizi de belirliyor. Yanı sıra bir fahişelik mitologyasını sürdürüp fahişeliğin tarih kitaplarındaki izleri üzerine de cila çekiyor. Fuhuş sektöründeki kadınların durumunun ekonomik değişimler ve kadına yönelik talebe göre yükselişi ve düşüşüyle orantılı olduğunu bilmemize karşın, erkeklerin bizleri fahişeliğin her zaman var olduğuna ve değişmeksizin hep var olacağına inandırmak gibi bir dertleri var.

Bununla birlikte, fahişeliğe bir kurum olarak bakıldığında, dönemlerinin en bağımsız ve kârlı yaşama biçimlerine önderlik etmiş pek çok güçlü ve parlak kadının çarpıcı öyküleri çıkıyor ortaya. Evlilikten ve patriyarkal aile sisteminden kaçan kadınlar ancak birer fahişe olduklarında caddelerde diledikleri saatlerde dolaşıp tiyatrolarda oynayabiliyor ve bu konuda eğitmenlik yapabiliyorlardı. Tarihimiz boyunca her dönemde, politik nüfuzlarını kullanıp servet yapan kibar fahişelere rastlanır. Bunlar, aynı zamanda, haklarında yazılar çıkması erkek çıkarlarına yarar sağladığı için resmi fahişelik tarihinde yeralan yegane kadınlardır. Bu kadınlar, daima, yükselmeyi amaç edinmiş ve sonunda kaymak tabaka arasına girmeyi başarmış üst ya da işçi sınıfı kadınları arasından çıkmıştır. Onları ramp ışıklarına çıkarmak işçi sınıfından gelen fahişelerin hangi koşullarda yaşadıklarını görmezden gelmekle eşanlamlıdır. Erkek dünyasında başarı birkaç yengi,

ama daha çok yenilgidir; ve sistemin çarpıtılmış bir portresini sunanlar da yalnızca yenenlerdir. Yani, oyundaki yeri kaptırmamak adına birkaç başarı öyküsünü alkışlamak ve böylece dikkatleri baskıcı fahişelik kurumundan uzaklaştırmak. Fahişelerin hapse tıkıldıkları, ahlak polisince izlendikleri gibi gerçekler kitap sayfalarından yangından mal kaçırırcasına geçer gider; yazar, kibar bir fahişeyle birkaç ünlü adamın hoşbeşini uzun uzun öykülemeden önce, sokaktakilere aşağılayıcı, cinsiyetçi ve sınıfçı göndermelerle yalnızca tek bir paragrafta yer verir.

Erkek tarihçiler tarafından görmezden gelinen acı dolu öykülerin fahişeliğin yaratıcılarına -devlet ve klise- çevirdiğimizde objektifimizi, sonuç, erkeklerin kapılarına yığılan kusurlardan daha fazla birşeyler olacaktır. İçtenlikle söylemek gerekirse, bu tıpkı Ortaçağ'da yakılan bilge kadınların, cinsel organları kötürüm edilenlerin öykülerini okumak kadar acı vericidir. Bu, bizlerin arasında yanıtlanmamış bir sorudur: Acılarımız adına neler yapabiliriz? Bizi kurban olarak gören düşünceye nasıl dur deriz ve baskıya karşı savaşımımızı nasıl sürdürürüz? İşkenceyi, sistemli ve bilinçli sömürüyü okurken müthiş bir dehşete kapıldım, herşeyin böylesine örtbas edilmesine çıldırdım; öfkem ve acım orada, o sayfada son derece canlı biçimde duruyor. Ama bildiğim birşey daha var. Bir başka kadının acılarını yazmakta da, o geçmişte yaşamış olsa bile, sömürgen bir yan bulunuyor. Evet sömürgence, çünkü, birincisi ben asla para için fahişelik yapmadım, ikincisi dünya, kişisel kazançları adına konuyu sansasyonel hale getiren yazarlarla dolu. Ama bir yazar kendi iç çelişkilerini çözmek için yazdığını da kabullenmeli. Ben simdi yalnızca kadınlara satılan romanlar yazan lezbiyen bir ayrılıkçıyım. Bu konuyu araştırdım ve olabildiğince dosdoğru yazdım. Yazdıklarımın benim erkeklerle ilişkilerimdeki sömürgen cinselliğin sömürülüşü olduklarını da kabulleniyorum.

Burada anlatılmayan daha pek çok öykü var elimde; pek çok bilgi, bibliyografi, notlar da. Bunları fahişelerin hakları için çalışan kadın gruplarına seve seve iletebilirim. Bu kitapta bilgilerin çok yüzeysel verildiği dönemler var ama bu kolaj, aslolan nedir? sorusuna yanıt arayan kadınlar için benim bilgilerimden oluşan bir sunu yalnızca.

ANTİK ÇAĞ ATİNA'SI

Ticari fuhuşun -cinsel alışveriş- kökleri, Yunan ordusunun yapılanmasına parasal katkı sağlamak için devletçe işletilen bir kurum olarak yaklaşık İ. Ö. 504 Atina'sına uzanır.

Atina'daki ilk genelevde çalıştırılanlar Asyalı köleler, savaş mahkumları ve ailelerinden kaçırılmış ya da köle tacirlerince satın alınmış kadınlardı. Bunlar, denizciler ve tacirler için fuhuş cenneti olan kentlere, limanlara, Korent'e ve Atina'ya gönderilirlerdi. *Deikteriades* diye adlandırılan kölelerin hiçbirinin gündüz vakti caddelerde dolaşmasına, törenlere katılıp tapınaklara girmesine izin verilmezdi, hepsinin kanun koyucu Solon'un kararıyla çok renkli özel bir elbise giymeleri ve 'kanun koruyucuları'nın ayırt edebilmesi için saçlarını sarıya boyamaları zorunlu kılınmıştı.[1]

Genelev: açılış öncesi hükümetten izin belgesi alan bir pronobosceion tarafından işletiliyordu. Pronobosceion bir yurttaş olarak tüm haklarını yitirir, ama bol kazançlı bir iş ve kendi adına kayıtlı bir sürü genelev sahibi olurdu. Girişte alınan küçük bir ücret, göbekleri rüşvet ve bolluktan yağ bağlamış çeşitli vergi memurları aracılığıyla devlete giderdi.

1. Lujo Basserman, *The Oldest Profession: A History of Prostitution (En Eski Meslek: Fahişelik Tarihi)*, Arthur Barker Ltd. Londra, New English Library, 1969

Genelevin kapısı her zaman açıktı, ama asıl hareket öğleden sonra 4'ten önce başlamazdı; "böylece genç erkeklerin işlerinden uzaklaşmamaları sağlanırdı.[2] Bu arada kadınlar da tek omuzu örten eşarplardan oluşan giysileri ve ağır ağdalı makyajlarıyla ya sıralarda oturup oyunlar oynar ya da duvar boyunca tembelce uzanırlardı. Geneleve giren bir adam polisten, alacaklılarından ve karısından yana güvende demekti, ama *deikteriades*'ler birer mahkumdu; iş devlet adına inanılmaz derecede tatlı karlar getiriyordu. Hükümetin gemileri ve silahları bu paralarla alınıyor, bu gelirin sağlama bağlanması için, kentten ayrılmak isteyen genelev çalışanı her kadın, dönüşü için 'uygun garantiler' sunmak zorunda bırakılıyordu.

Deniz ticareti giderek önem kazanıyordu ve hem eşlerinden ayrı kalan, hem de bir kapatmaya paraları yetmeyen çok sayıda denizci cinsel açlıklarını gidermenin yollarını arıyordu. Devletin işlettiği genelevler limanlarda ve kumar oynanan bölgelerde hizmet veriyordu.

Genelev, erkeklere sunduğu, daha fazla erkek ve kız çocuk sahibi olma kaygısından uzak cinsel hazlarla, servetin erkekler arasında kalmasını sağlayan bir sistemi -mirasın babadan oğula geçmesi- ve çekirdek aileyi de güçlendiriyordu. Bu arada zina şiddetle cezalandırılıyordu; kadınlar tarafından yapılan zinaya karşı yasalar -kısmen kadınların tecavüzcüden nefret edip erkeğin ailesine sadakatini koruyacağı gerekçesiyle- tecavüze karşı yasalardan daha acımasızdı; öte yanda, zina yapan kadın sadakatini kocasından aşığına devretmiş oluyordu. Ama çoğunlukla, bu tür yasalar bilinçli bir birleşmenin zorla tecavüzle kıyaslandığında çok daha şiddettli cezalandırılacağı konusunda kadınlara güçlü mesajlar iletiyordu. Tecavüzcü yalnızca para cezası ödemekle paçayı kurtarıyor, aşık ise aldatılan kocanın elleriyle ölüme gönderilebiliyordu.

2. Hans Licht, *Sexual Life in Ancient Greece (Antik Yunan'da Cinsel Yaşam)*, George Routledge and Sons Ltd. 1932 sayfa 336.

Atina Edebiyatı, fahişelerden sonra, her erkekte bulunan mülk ve köle doğurucularından başka, bir erkeğin mülkü sayılan ve varislerini doğuran evli kadınlarla ilişkiye giren erkeklere karşı yalvarmalarla doludur.

Korkunç bir şey bu, evet korkunç
Çekilmez bela bu kentte yaptıkları
genç adamların.
Pek çok dilber kız var genelevde
Bir erkeğin dilediğince gönül eğlendirebileceği...
Seçilmek üzere dizilmişler sıraya
Düşlerinde en ufak bir sıkıntıya yer yok
Bir merdivene gereksinmeleri yok tırmanmak için
Ne de pencerelerine gizlice bakmaya
Özgür erkeklerin evlerinin

-Athenaeus, Bilgenin Şöleni-[3]

'Genelevdeki kadınları bağrına basarak hoşnut et ve çocuklarının rızkını zevk-ü safa alemlerinde yeme' diye buyurur Athenaeus, 'orta karar bir parayla keyif satın alabileceğin' genelevlere git.[4]

Genelevler bunun ötesinde, gerek erkeklerin gözünde ayrı bir kast olarak, gerek kendi aralarında bölünmelere uğrayarak sınıflandırılan kadınlarla patriyarkaya da hizmet ediyordu. İffet ve kusur kavramları, kadınları 'layık olan' ve 'layık olmayan' kategorilerine ayırmak için kullanılır olmuştur. 17. yüzyıl'ın şakası 'kadının iffeti erkeğin en iyi uydurmacasıdır,' doğru bir söyleyiştir. Kadınlar coğrafi olarak ayrılmışlardı; oturdukları kentin değişik kesimlerinde yaşıyorlar, aynı dinsel törenlere katılmalarına izin verilmiyordu. Giysilerdeki bu farklılıklar da bu sınıflandırmayı belirgin biçimde açık-

3. Athenaeus, *Banquet of the Learned (Bilgenin Şöleni)*
4. Aynı kitap

lıyordu. Evli kadınlar -tüm kadınlar devletin fahişesi değildi- kendilerini ahlaksal açıdan genelevdeki kızkardeşlerinden çok daha üstün görüyorlardı. Kilise pederleri, erkek yanlısı ahlak kurallarına suç, utanç, günah kavramlarını da eklemeye kalkışacaktı ama antik çağ Atina'sında cinsellikten kaynaklanan bir farklı düşünce ortamı oluşmuştu.

Genelevler patriyarka ve askeri hiyerarşi adına homoseksüelliğe karşı da savaş verdiler. Homoseksüellik kabul görüyor, çeşitli yollarla cesaretlendiriliyordu, ama erkekler çekirdek aileyi reddedip aşıklarına askeri otoritelerden daha fazla sadakat göstermeye başlayınca bunun da icabına bakıldı. Yunanistan savaşçı bir ülkeydi; sürekli askere gereksinimi vardı ve bu askerler yalnızca bir güç birliği anlamında birbirlerinden yalıtılmış yaşıyorlardı. İşin asıl güzel yanı tarihçiler, hatta en eski kaynaklar bile, homofobikti, homoseksüellikten kendileri adına da ödleri kopuyordu ve 'bilge Solon' bu korkuları iyice derinleştirmeyi kendine görev edinmişti. Fahişelik tarihçilerinin çoğu, şaşırtıcı olmasa gerek, kaba biçimde cinsiyetçiydi. Ama işin komiği, Solon da, başlıca yazarlar, filozoflar ve sanatçılar da o çağların 'gay'lerindendi. Homoseksüellik, birincisi, hiyerarşinin gözdağı veremediği üst sınıfı da içerdiğinden, ikincisi, heteroseksüel evliliklerin yerine geçemediğinden alttan alta cesaretlendiriliyordu. Genelevler, kendi cinsleriyle tehlikeli ilişkilere girmeyi reddeden askerlere ve denizcilere homoseksüelliğin alternatifini sunuyorlardı.

Solon, genelevleri işletmeye açtığı için 'devletin kurtarıcısı' ilan edildi. Çağdaşları tarafından, bir 'velinimet', 'kötülükleri ve kargaşayı önleyen' bir adam gibi görülerek övgüler yağdırıldı.

Tüm erkekler adına iyi iş başardın ey Solon;
Çünkü onlar diyorlar ki, sen ilk görensin

Halkın değer ölçülerini.[5]

Solon'un kadınları pazarlama sistemi devlet için son derece kazançlıydı; çok sayıda kadın fahişe vardı ve meslek her biri değişik sınıftan erkeklere hizmet veren üç gruba ayrılmıştı. Genelev köleleri *deikteriades*ler, fülüt çalıp dans eden *auletrides*ler ve zekalarıyla esprileriyle gözbebeği olan hetairailar.

Auletridesler şölenlerde ve kutlamalarda flüt, *zither* (otuz ya da kırk telli kanuna benzer bir çalgı) ve davul çalarlardı. Her türlü jimnastik hareketlerinde son derece başarılıydılar. Gösterileri, en hünerli ve en tanınmış sanatçılarla boy ölçüşebilirdi. Birbirleriyle yarışan erkeklerin düzenlediği kutlamalarda çok önemli bir yer tutarlar. Bu gösterilerden sonra, Asya'dan Atina'ya getirilen bu kadın köleler, aşk yapmak için erkek konuklara peşkeş çekilirdi. Bu kadınların, bazen istedikleri erkekleri seçme özgürlükleri olsa bile, sarhoş konukları reddetmeleri toplu ırza geçmelere ve dayağa yol açardı. Buna karşın, *auletrides*ler genelev kölelerinden daha bağımsızdılar; seçtikleri yerde yaşarlar, daha iyi para kazanırlar; dilediklerinde uzun süreli ilişkilere girebilirlerdi. *Deikteriades*lerden, belki birkaç fahişe kızkardeşleri dışında, ne kadar nefret edilirse, *auletrides*ler de o derece popülerdi.

Atinalı kadınlar içinde en yüceltilmiş konumda ve en özgür olan, fahişelerin üçüncü grubunu oluşturan *hetairai*lardı. Bu gruptakiler akıllı, esprili, iyi konuşan, eğitimli, Atina toplumunda kendi parasını yönetmesine, caddelerde istediği zaman dilediğince dolaşmasına izin verilen yegane kadınlardı. Oyunlara, törenlere, toplantılara katılmakta, istedikleriyle istedikleri zaman görüşüp konuşmakta Yunanistan'ın kültürel etkinliklerini paylaşmakta özgürdüler.

5. Phileman, Athenaeus'tan alıntı.

Cinsel ya da duygusal yaşamlarını kendileri yönetebilir, çoğunlukla bir tek aşıkla aylarca ya da yıllarca yaşarlardı. Auletrideslerin hünerli müzisyen olmaları gibi hetairailar da sözü sohbeti yerinde olmalarıyla ünlüydüler, entellektüel açıdan eşit erkekleri ağırlarlardı. Bu kadınlar aynı zamanda şifalı bitkiler satar, ebelik yapar, doğurur, kralların, devlet adamlarının, sanatçı ve şairlerin aşığı olurlardı. Cinsel hizmetleri karşılığında kendilerini geçindirmeye yetecek parayı kazanır, mesleklerini gösterişli evlerinde icra ederlerdi. Ayrıca tanrılar ve doğdukları kentler için anıtlar diktirirlerdi.

Bu fahişeler işlerini, mezartaşlarının kadınlar için posta kutusu vazifesi gördüğü Atina yakınlarındaki Ceramicus bahçe/mezarlığında yürütürlerdi. Her kadının bir tür ilan tahtasına dönüştürdüğü bir mezartaşı vardı; erkekler bu taşın üzerine birkaç iltifat sözcüğü eşliğinde zamanı ve ücreti yazarlar, kadın da bu notu okuyup kendisine iletmesi için her sabah oraya bir köle gönderirdi. Kadın eğer teklifi kabul ederse o akşam mezartaşının yakınlarında gezintiye çıkar, o erkekle konuşup anlaşırdı. Bahçe her akşam çene çalıp kahkahalar atan gruplarla dolu olurdu -bir de genelev kölelerinin kasvetli yaşamlarından kopup gelen belli belirsiz bir çığlık.

Bu özgür ve entellektüel donanımlı hetairailarin en çarpıcı örneklerinden biri, Milet'te bir kapatma olarak doğan ve Sokrat zamanında Atina'ya getirilen Aspasia'dır. Bu parlak kadın Perikles'in önce metresi sonra karısı oldu ve felsefe dersleri verdiği kalabalık gruplara ev sahipliği yaptı. Plutarch, *Perikles'in Yaşamı* adlı kitabında, Perikles'in Aspasia'nın mezarı başında yaptığı konuşmaya değinerek, konuşmanın içinde geçen 'o akıllı bir kadındı, devlet ve hükümet işlerinde derin bir sezişe sahipti,'[6] sözlerine dikkat çeker. Aspasia, din ve kadınların sosyal konumu üzerine konuşmalar yapardı; evi evli kadınlar için bir buluşma yeriydi; edebiyat, felsefe, görgü kuralları öğrenen fahişelere ayrılmış bir 'harem dairesini' de içeriyordu.

6. Plutarch, *Life of Pericles (Perikles'in Yaşamı)*

Kadınların tümden ayrıma uğradığı, entellektüel ve kültürel etkinliklerden yoksun bırakıldığı, tartışmalar sırasında konuşmasının ve görmesinin men edildiği bir toplumda Aspasia'nın evi bir sığınaktı; onun himayesinde yaşayan kadınlar ülkenin en eğitimli kadınlarıydı. Aspasia politik bir güçtü, felsefesine hayranlık duyuluyordu ve dostluğu çok değerliydi.

Bu durumda, yaptıkları elbette kuşku uyandırıyordu. Atina'nın erdemli evli kadınları, Aspasia'nın politik gücünden ürken kocaları onu bir genelev işlettiği gerekçesiyle ahlaksızlıkla suçlarken, ona karşı ayaklandılar;. caddelerde üstüne saldırdılar, tiyatroya gittiğinde aşağılayıcı davranışlarda bulundular. Perikles karısını başarıyla savundu; Aspasia aklandı ve ölümüne dek konferanslarını sürdürdü. Aspasia'nın ve diğer fahişelerin özgürlüğü orta yaşlı, evli ve çocuklu Yunan kadınlarının münzevi yaşamıyla tam bir tezat oluşturuyordu. Atinalı kadınların eve dönük yaşamı son derece kasvetli ve sönüktü. Oturdukları evler karanlık, rutubetli, sağlıksızdı; orta ve üst sınıf kadınlar evlerinde otururlar, dışarı çıkmalarına ancak cenaze törenlerinde ve dinsel ayinlerde izin verilirdi. İşçi sınıfı kadınlarını ise, erkeklerin bunu kötüye kullandıklarını öne sürmelerine karşın, pazar yerlerinde ve kuyu başlarında görmek olasıydı. Euripides bile, 'kadın eğer evinde dizini kırıp oturmazsa, başına yalnızca bela gelir',[7] dememiş miydi? Kadınlar yabancılarla görünmek korkusuyla, pencerelerden ve kapılardan uzakta kendilerine ayrılan bölümde tutuluyorlar, konuklar geldiğinde odadan çıkartılıyorlar, kendi evlerinde bile konuşmalara katılmalarına izin verilmiyordu. Kadınların 'çok gerekli olanın dışında soru sormasına, görmesine, duymasına izin verilemezdi.'[8] Yunanlı için kadın, kelimenin tam anlamıyla 'çocuk taşıyıcısı' anlamına geliyordu; devletin tek ilgi odağı genç savaşçılar ve

7. Troades, Euripides, 642, Licht'ten alıntı.
8. Ksenophon, Oeconomic VII 6-14

erkek çocuklardı; bu yüzden pek çok kız çocuk hastalıklara, sakat doğanlar da toprak küplerde başkalarının acıma duygularına ya da ölüme terkedilmek üzere Taygetus Dağı eteklerine bırakılıyorlardı. Atinalı bir kıza yalnızca örgü örmek, dikiş dikmek, yemek pişirmek öğretilirdi; bakım giderleri için ayrılan drahomasıyla babasının seçtiği bir adamla evlenir, böylece babadan kocaya geçerdi. Eğer bu kızcağız 'iffetsiz' bulunursa babası ya da erkek kardeşi onu bir geneleve satabilir, eğer kısırsa, kocası onu bir arkadaşına devredebilirdi. Kocası öldüğünde baba evine döner, miras kocasının erkek akrabalarına kalırdı. İşte bu kadın sırasıyla babasının, kocasının ve oğlunun vasiyeti altında yaşamı boyunca hep önemsiz bir nesne olarak kaldı.

"Vesayet, vasilerin kendi çıkarları için ortaya atılmış bir kurumdur; böylece kadınların mirastan pay alarak diğerlerinin payını azaltmaları, masraflar ve borçlarla mirası eritmeleri önlenmiş oluyordu."[9] Kaplumbağa Atinalı kadının yaşantısının simgesiydi. 'Evlenmemiş kızlar vesayet altında ve evin içinde yaşayıp kısmetleri çıktığında da sessiz uysal evli kadınlar olmalıdırlar,'[10] inanışıyla toplum içinde hapsedilmişlerdi.

9. Simone de Beauvoir, *The Second Sex (İkinci Cins)*, Vintage, New York 1974 sayfa 103

10. Plutarch, *Isis and Osiris*

ERKEK TARİHÇİLER

Erkek Tarihçilerin Sesleri:

Cinsellik üzerine bir Rus otoritesi olan Tomowsky, kalıtım sorunları olan ve gelişimleri durmuş fahişelere dikkat çekerek, bu durumun onların zekalarında bozulmalara yol açtığını söyler. Bu zat, fahişelik üzerine yazan pek çok yazarı etkilemiştir. Örneğin Talmey onun söylediklerini kabul eder. "Noksan zeka," der, "fahişelerin varlığından sorumludur."[1]

***

Simons (1975) sürekli, sırasıyla "sosyal düzenlemeleri, yapısı, iş bölümü ve yetenek hiyerarşisi" açısından genelevleri inceler durur.[2]

***

Scott (1968) nemfomania, firijidite ve lezbiyenliği irdeler

1. Tarnowsky, George Riley Scott'tan alıntı. *A History of Prostitution form Antiquity to the Present Day (Antik Çağ'dan Bugüne Fahişelik Tarihi.)* sayfa 12

2. Geoffrey L. Simons, *A Place for Pleasure: The History of the Brothel (Bir Zevk Ocağı: Genelev Tarihi)*

fahişeler üzerine yazdığı kitapta. "Cinsel özgürlüğünün artmasıyla gelen kadın kurtuluşu, aslında fahişelik kurumuna katkıda bulunmuştur... kadınların giderek artan oranlarda bu işi benimsemelerindeki bir diğer etken iş dünyasına, çeşitli mesleklere, erkeklerle rekabete girişmiş olmalarıdır. Bu durum kadınların rasgele cinsel ilişki kurmalarını artırıyor, ahlak ölçülerinde bir düşüş, erkeğin cinselliğine yönelik direnişte bir zayıflama meydana getiriyor. Irza geçme ve iğfal olaylarına alternatif olarak, ekonomik koşulların fahişelerin müşterilerinden para almalarını engellediği durumlarda, ister köle gibi ister para ödenerek özgür profesyonel hayat kadınlarının devletçe sağlanması gerekir."[3]

***

Lujo Basserman (1969) fahişeliği, "kadına karşı girişilen tarafgirlikten kaynaklanan sömürü," olarak tanımlar ve "insanlık adına zararlı etkileri en az kurumlardan biridir," der. Bugünlerde hiç kimse fahişeleri politik baskı gruplarından daha tehlikeli saymıyor," diye devam eder. Babil'in fahişeliğe zorlanan kadınları, antik çağda kadınların cinsel köleler olarak satın alınması 'prenslerin büyülü erotik aşklarının' bir parçasıdır ve Atina şölenlerinde müzisyenlerin ırzına geçilmesi 'bu gibi kutlamalarda izin verilen davranışlar adı altında yasallaştırılmıştır.' Fahişelik 'cinsellik denizlerinin ortasında en sağlam kalelerden biridir... bu karmaşık zehirlerin bir teki bile yıkıcı sonuçlara götürebilir, ancak, eğer işlerlikten kaldırılırsa, sosyal organizmada diğer hastalıklara ek başka tehlikeler yaratır. Biri kalkıp da fırsat düştükçe yapılan fahişeliği ya da doğrudan fahişelik kurumunu iğrenç bulursa bu kişinin bir psikiyatrı ziyaretinde fayda vardır. Ne sıradan tavsiyeler ne de resmi yasaklar onu tatmin etmeyecektir."[4]

***

3. G. R. Scott. önceden belirtilen eserde
4. Basserman, önceden belirtilen eserde

Pearsall'ın Victoria dönemi fahişeliğini inceleyen çalışması, The Worm in the Bud (Sürgün Veren Filiz)den alıntı:

"Mantığın sesine kısa bir an kulak verdiğinde, Marquis de Sade zina sırasında her erkeğin bir zorba kesilmek istediğini saptadı; evliliklerin pek çoğunda kadın direnmek için bir bahane bulur, böylece koca da tecavüze benzer bir tavır içine girmeye hak kazanır... Erkek cinselliğinin doğası kısmen kızlık bozma eyleminin zora koşucu özelliğinde yatar; bir erkeğin cinsel yaşamının doruğu onun evlilik gecesi bakire gelinin kızlığını bozduğu an olarak düşünülebilir... Çözüm, ilk olmanın zorbaca gücünü yaşayan zengin bir adam için, elinin altında bir bakireler ordusu bulundurmaktır."[5]

5. Ronald Pearsall, *The Worm in the Bud: The World of Victorian Sexuality (Sürgün Veren Filiz: Viktorya Döneminde Cinsellik)*, Pelican, 1971)

İLK DÖNEM HIRİSTİYAN KİLİSESİ

Günahkarlar ve azizler. Onlar, Hıristiyanlığın başlangıcından çok uzun zaman önce bizleri iyi kadınlar ve kötü kadınlar olarak niteledi̇ler. Biz Papalardan ve kiliselerden önce de satın alınan ve satın alınmış olanlardık, ama Batı dünyasında cinselliği bir din haline getiren Hıristiyanlıktı. Fahişeliği doğuran sebeplerin dinini yaratan da yine oydu.

Hıristiyanlık, kadınlara doğuştan ikinci sınıf olduklarını öğreten bir zihinsel-fiziksel hiyerarşi kurarak ruh ve beden arasındaki çatlağı tanrılaştırdı. Her şey yaşamın getirdiği fiziksel süreçlerden ve kendi bedenlerinden uzaklaştıkları oranda onur kazanan erkeklerin hizmet ettiği saf ruhlu bir erkek tanrı tarafından yönetim altına alındı. Papalar patriyarkal bir toplum miras alıp onun işlerliğini bir dine bağladılar, kadını aşağılayan bir kült yarattılar. Akıl ve beden ayrı ayrı şeylerdir ve beden değersizdir, kadın da değersizdir.

Simone de Beauvoir şunları yazar: "Tüm Hıristiyan edebiyatı erkeğin kadına duyabileceği tiksintiyi körüklemeye çalışmıştır. Tertullian kadını "lağımın üzerine kurulmuş bir tapınak" olarak tanımlar. St. Augustine neredeyse terör estirerek dikkatleri cinsel ve salgı çıkaran organların iğrenç kaynaşmasına çeker. "Bizler dışkı ve sidiğin arasından doğuyoruz," der.

Hıristiyanlığın kadın bedeninden tiksinmesi, tanrısını önce

alçakça bir ölüme mahkum edip ardından doğumun tiksinçliğinden arıtmak için ölümsüzlük payesi vermesine benzer."[1]

Kurtuluş kavramından bir iş alanı yaratmak için, günahkarların daha fazla, daha fazla kurtuluşlarını sağlamak üzere cinsel ilişki gibi temel ve sürekliliği olan bir günah ortaya atmalıydılar. Kısacası, hem fahişelik karşıtı bir söylem geliştirdi, hem de günahkarlar olmazsa günah da olmaz tezinden yola çıkıp "yasak arzu uyandırır" görüşüyle alttan alta özendirdi. Eğer kilise beden ve ruh arasındaki çatlağı kapatarak fahişeliği bertaraf etseydi kendisini de yok etmiş olurdu. Yani fahişelik ve katolik kilisesi arasındaki ilişkiler, ikiyüzlülüğün az bulunur örneklerinden değildir; daha yüksek idealler için çabalayan insanoğlu hatalar da yapabilir. Fahişelik, kadını baskı altında tutmayı öngören ideolojisinin bir parçası olarak kiliseye göbekten bağlıdır.

St. Augustine, fahişeliği yargılamak için bugün bile dillerde pelesenk edilen bir yazısında, fahişeliğin yok edilmesinin sosyal yapıyı tümden değiştirebileceğini söyler. "Fahişeliği toplumdan defederseniz her şeyi şehvete bulamış olursunuz..."[2] "... Bana saflık ve nefis koruması ver, ama şimdi değil."[3]

Hıristiyan ulular imparatorların yerini alacak kadar güçleninceye dek fahişelik bol kazançlı bir işti ve katolik kilisesi bu kadınlardan zorla vergi almayı sürdürdü.

Kilise yüzyıllar boyu, çoğu evli, çoluk çocuk sahibi keşişlerini ve papazlarını evlenmeme yeminine zorlamış olmayı tartıştı. Evli olmayanların da kapatmaları vardı ve onları ellerinde tutabilmek için kiliseden izin belgesi almak

1. Simone de Beauvoir, önceden belirtilen eserde, sayfa 189
2. G. R. Scott, önceden belirtilen eserde, sayfa 17
3. E. J. Burford, *Bawds and Lodgings: A History of the Bankside Brothels (Genelev Patronları ve Kiralık Odalar: Kıyıdaki Genelevlerin Tarihi)* Peter Owen, Londra 1976 St. Augustine's *Confessions (St. Augustine'in İtirafları)*'dan alıntı, sayfa 27

zorundaydılar. 1100'lerde papazlar resmen evlenmeme yemini etmeye başladılar, 1129'da da 1. Henry'nin Londra'da topladığı Büyük Kurul'dan çıkan kararla [illegible] işlerine bakan kız da denilen kapatmaların papazlarla yaşaması yasaklandı.

"Gelgelelim, kral bu alanın çok kârlı bir kaynak olduğunu hemen farketmişti. Onun başpikoposları kandırıp sayısız papazdan para alarak kapatmalarını tutmalarına izin verdiğini okumak pek şaşırtıcı olmasa gerek."[4] 14. ve 15. yüzyıllara kadar kapatma tutmak için papazlara verilen izin belgeleriyle yine onlardan alınan vergiler inanılmaz bir para sızdırma düzenini oluşturmuştur. 1. Henry'nin varisleri de bu izin sistemini korumuş, 6. Henry işi daha da ileri götürerek papazların kadınlarını kaçırtıp fahiş meblağlarla yeniden onlara satmaya vardırmıştır. "Bu zorbalık zaman içinde kurumlaştı ve öylesine gelir getirir oldu ki, pek çok piskopos durumu görmezden gelmeye başladı."[5] Fransız ve Alman piskoposlar ister bir kadın olsun ister olmasın tüm papazlardan vergi topladılar. Bu zorba sistem 1500'lere dek sürdü.

St. Paul Katedrali'nin Papazı ve Ruhani Meclisi, 1287'de fahişeler için mülkler kiraladı. 1321'de, özel bir temsilci, kilise adına bir genelev satın almak üzere Papa 5. Clement tarafından İngiltere'ye gönderildi. 1309'da Strasbourg Piskoposu gelirini arttırmak için bir genelev kurdu. Mainz Başpiskoposu 1457'ye kadar genelevleri haraca bağladı. Öyleki, Leonhard Manastırı'nın Mainz kapısının yanında bir genelevi bile vardı. Yüzyıllar boyunca, genelevler bulundukları kentleri zenginleştirdi, dini otoriteler kâr payı konusunda birbirlerine düştüler; 1533'te Fransa'nın Lausanne kenti sakinleri, ruhban sınıfının kentteki genelev yüzünden rekabete girişmelerinden şikayetçi oldular.

Tüm bu işlerden paralar yağarken engizisyon da bir cadı avı başlatıyor, genelevlere dokunmazken bağımsız kadınları

4. Aynı kitap sayfa 40
5. Aynı kitap sayfa 103

diri diri yakıyordu. Ve bu arada ruhban sınıfı kadını şeytanla özdeşleştiren, tehlikeli doğasından söz eden zehir zemberek yazılar döşenmeye başlamıştı.

BİR BEDEN BİR ERKEK*

bir beden. bir beden ki tüm noktalarında duyusal ve duyarlı, teni ve kasları ve tendonları aklıyla birleşmiş, bir an için farzet ki bu bir erkek bedenidir. amin.

ama bu erkek aklının ve bedeninin birbirine bağlı olmadığına karar verdi. akıl -akılcı göksel karmaşa- bedenden daha iyidir. akıl ve beden hiyerarşik sıraya konursa, beden dipte ve iğrenç ve kirlidir. ve çünkü bir erkek, bedeninin işleyişindeki açıklığı görmez, bedeninin sahibiymiş, onu aynı çizgide dosdoğru kontrol edebilirmiş gibi görünür; aklın görüntüsünden bir beden, bir beden ki aklın aynası sanki. böylece beden kontrol altına alınır, sınırlanır, pekiştirilir ama duyguya asla yer yoktur. kollar güçlü ve eller sert, sırt dik, hareketler çok resmi. bir erkek kolay boşalmalarla ve cinsiyetsiz tenlerle yetinmez. onun cinsiyeti bir tek yerden sorulur ki, o da boşalımı gerçekleştiren o renkli suyun doldurduğu penistir. bir tek yer, bir tek küçük alan, tüm bir bedenin ifadesi için, bir yarık, bu adamın duyarlığını cinsiyete dönüştürene kadar diğer milyonlarcasıyla.

* *Özgün metinde amen (amin) sözcük oyunuyla aman şeklini almıştır. Bir erkek anlamına gelmektedir. Başlık tam olarak a body aman biçimindedir.*

bu yoğunlaştırılmış cinsiyet erkekler arasında bölüşülemez. geri çekilmeli, erkek arkadaşlardan uzak tutulmalıdır. erkekliğin yüzde yüzü kadınlara kanalize edilir, çünkü onlar erkeğin duyarlığını yine erkekler adına yüklenmek üzere görevlendirilmişlerdir. ve bu öylē kanalize edilmelidir ki erkeğin aklının yasalarını izlesin. İşte zorbalık. bir kadını düzmek, yani o kadına 'sahip olmak' kendi içinden boşalan erkekliğine yeniden kavuşmasıdır.

ve onun seçtiği kadın, her zaman, kendine bağlı olan kadın, yani karısı olmayabilir, çünkü o erkeğin ansal emeğinin meyvalarını üretmekle meşguldür. orta sınıf ve yüksek amaçlı bir erkek için sahip oldukları onun erkekliğinin ölçüsüdür. ve o erkekliğini kadın arkadaşlarına yöneltemez. çünkü onlar da başkalarınca sahiplenilmişlerdir. kadın güvenilmez bir düşünce gibi uçucu olmalıdır; öyle bir fikir işte kadınlık ve cinsler üzerine. bir erkek, elde etmenin ve sahip olmanın mitosuyla seks yapabilir. o, bir kadının imajından oluşan rüyalarını düzer, özel bir kadın, daracık pantolonlu ve kürk ceketli, sofistike, doğulu bir seks tanrıçası. bir erkek Amsterdam'ın kırmızı ışıklı bölgesi Achterburgwal'de kafasındaki kadın fikrini arar, çünkü o bedeninden ve duyarlığından öylesine yalıtılmıştır ki yalnızca bir fikirle sevişebilir. o bir fantasyayı düzer.

ORTA ÇAĞLAR

Papa'ya, yöneticilere ve varolan diğer güçlere giden hasılatlarıyla genelevler, Orta Çağ'a gelinceye kadar Avrupa'nın güneyinde yaygın bir görünüm kazanmıştı. Kadının cinsel sömürüsünden elde edilen karlarla binalar, gemiler yapılmış, erkeklerin birbirlerine bedensiz düşünürler, düşüncesiz öldürücüler ve erkek tanrıya adanmış hizmetkarlar olmayı öğrettikleri, kadınları tamamen dışlayan erkek kurumlar açılmıştı.

Ama Kuzey'de Germen ve Slav kabileler Hıristiyanlığa yeni yeni kabul etmeye başlamışlar, göçebeliklerine henüz son verip kentleri keşfetmişlerdi. Kentler de pek özgür sayılmasalar da yine de bir efendinin demir yumruğu altında toprağa bağlı köleler olmaktan iyiydi. Romalı yoksullar devletin gözüne görünmeden yaşamayı becerebiliyorlardı, ama kuzeyli bir toprak kölesinin efendisinden ayrıldıktan sonraki yaşamı inanılmaz derecede zor geçiyordu. Bu insanlar gruplar halinde, ermiş pederlerin onları topluluğa kabul etmeyi reddettiği kentsel bölgelere akın ettiler. Kapı kapı dolaştılar, yolları doldurdular, kent kapılarında yığınlar oluşturdular, reddedildiler, dışarı atıldılar, görmezden gelindiler, yeniden yollara, açlığa gönderildiler. Yollarda dolaşan kadınlar ve kızlar para karşılığı fahişelik yapıyorlardı. Pek çok yerde, yalnızca karanlıkta çalışmalarına izin veriliyor, onlar da pa-

tikalarda dolaşırken farkedilebilmek için ufak bir fener taşımak zorunda kalıyorlardı. Örneğin, Nürünberg'de, kadınlar yazın günbatımından sonra iki saat, kışınsa ilk üç saat yasal biçimde çalışabiliyorlardı.

Bu dönemde Kuzey'de örgütlü bir fahişelik yoktu; ayrıca ne hükümet kontrolü ya da denetimi vardı, ne de paralar Devlet'e veya Kilise'ye gidiyordu.[1] Muhabbet tellalları ve kadınları vardı yalnızca. Ailelerine destek olmak ya da yalnızca kendilerini geçindirebilmek için bu işi tek başına yapan kadınlar da göze çarpıyordu.

11. yüzyılda ve sonra da 13. yüzyılda, fahişelik, kenti yönetenlerin dikkatlerini yoksul kesime çevirmesiyle daha örgütlü bir hale geldi. Erkek 'dilenciler', kent duvarlarının gerisine insanlardan ve evlerden uzağa sürülebildikleri için çalışamıyorlar, ya dileniyor ya da çalıyorlardı. Zaman zaman kentteki pederlerin cinsel taleplerini karşılamalarına karşın kadınların durumu da pek farklı değildi. Ama onlar yaptıkları işin karşılığı olan parayı aldıktan sonra kenti terkedip erkeklerinin ve ailelerinin yanına gidiyorlardı. Alman Meclisi kazancın kente geri dönmesi için bir genelev açılmasını kararlaştırdı: Ermiş pederlerden giden paralar kadınlar aracılığıyla yeniden ermiş pederlere dönerken kadınlara da sürekli bir ev sağlanıp ücret bağlandı. Orta Çağ'da kentsel fahişeliğin örgütlenme nedeni, yoksulları kontrol altında tutmak, onları yiyeceksiz ya da toplum dışı bırakmanın da ötesinde alabildiğine ezmek, ama eğer bir yolu varsa sırtlarından para kazanmaktı. Cinsellik çekici bir pazardı ve satıcıları Avrupa kentlerini inşa ediyorlardı.

Kadınların kazandığı paralar kentlere geri dönmeye başlayınca, en değerli fahişelerin onlar için çalışan fahişeler olduğu kesinlik kazandı. "Kişisel aşk yaşamlarını kurmaya çalışan fahişeler, Devlet çalışanı oldukları, kendilerini bu kuruma adamaları gerektiği için, zaman kaybına yol açmak

1. Basserman, önceden belirtilen eserde, sayfa 77-78

gibi nedenlerle yasal takibe alınıyorlardı"[2] 1300'lerde Augsburg'ta bir fahişe bir aşık edinmekten suçlu bulunmuş ve ona bir daha kente dönerse gözlerinin kör edileceği söylenmişti. Napoli Kraliçesi Joanna, kenti Roma Katolik Kilisesi'ne vermeden önce 1347'de -kilise elbette İsa'nın hazinelerini arttırmaya yardımcı olduğu için genelevi korudu- bir kent genelevi açmıştı. Kadınların günün hiçbir saatinde sokağa çıkmalarına izin verilmiyordu. Caddede dolaşırken görülen kadınlar davullar eşliğinde omuzlarına kırmızı bir nokta kondurularak kent içinde dolaştırılıyor, sonra da özellikle ilk suçluysa herkesin ortasında kamçılanıyor ardından ikinci seans için geneleve götürülüyordu. Toulouse kenti kent fahişelerini ve gezgin fahişeleri üniversite kurmak ve kent giderlerini karşılamak üzere kullandı.[3]

Kent genelevinde veya devlet onaylı kırmızı ışıklı bölgelerde çalışan kadınlar her yerde farklılıklar gösteren ve yıllar içinde değişime uğrayan kurallar çerçevesinde yaşıyorlardı. 1234'te Avignon'da bir fahişenin peçe takmasına izin verilmezdi; pazaryerinde dokunduğu herhangi bir yiyeceğin kirlendiğine inanılır ve yasaya göre bunu almak zorunda bırakılırdı. Almanya, Leipzig'de mavi şeritli sarı bir başlık takmak, Viyana'da omuzuna sarı bir mendil iliştirmek, Augsburg'da çalışıyorsa yeşil bir kuşak bağlamak ve İsviçre'nin Bern ve Zürih kentlerinde ise küçük kırmızı şapkalar giymek zorundaydı. İtalya'nın Bergamo'su sarı; Perma'sı beyaz; Milano'su siyah sapka kuralı getirmişti.[4] "Bir fahişeyi kurala aykırı giyinmiş her yurttaşın onun giysilerini şeritlere ayırma hakkı vardı. Kuşkusuz bu, kent delikanlılarının gece

2. James Cleugh, *Love Locked Out (Kilitlenen Aşk)* Spring Books, 1970 sayfa 137

3. Aynı kitapta sayfa 138

4. Burford, önceden belirtilen eserde ve Fernando Henriques, *Prostitution and Society (Fahişelik ve Toplum)*, 3 cilt, Mac Gibbon and Kee, Londra, 1962 (Cilt I), 1963 (Cilt II), 1968 (Cilt III), sayfa 44, Cilt II.

eğlencelerinden biri haline geliverdi (İtalya'da)."[5] İspanya Valencia'da 15. yüzyıl sonunda kent genelevleri tek kapısı olan duvarlarla çevrili minik evler topluluğundan oluşan minyatür bir varoş oluşturmuştu. Kentteki fahişelerin tümü, kapısında girenleri hırsızlıklara karşı uyaran ve ücreti kent meclisince ödenen bir görevlinin dikildiği bu yere tıkılmışlardı. Bu duvarların gerisine hapsedilmiş kadınlara verilen para son derece düşüktü.[6] Venedik, fahişeleri, onların hanlarda ve tavernalarda gecelemelerini yasaklayarak denetlemeye çalışıyordu, ve derken iki yıl sonra 1446'da oralarda yiyip içmelerini de men etti.[7]

Genelevlerden kentlere akan paranın yanı sıra hükümete de pazarlardaki kadın satışlarından sınırsız para yağıyordu. Genç kızların ve kadınların satışı hemen her Avrupa kentinde yaygınlaşmıştı; pek çok ülkede kadın pazarları yasa ve yönetmeliklere bağlanmıştı. 12. yüzyılda pazarlar, hiçbir ticari sınırlamanın ve hiçbir tür kadını koruyucu yasanın olmadığı, her muamele için kente ve üniversitelere pek az bir yüzdenin ödendiği Toulouse'de, Avignon'da ve Montperier'de sözcüğün tam anlamıyla patlama gösterdi. İngiltere'de, erkek tarihçilerin verilerine göre, ticaret büyük ölçüde sokaklardan kaldırılan -bu da yasaya aykırı değildi- kadınlara dayanıyor, bu kadınlar Londra'daki Southwark'da alenen satılıyorlardı.[8]

Kendilerini koruma altına alma adına Ortaçağ fahişelerinin tek girişimi az sayıdaki loncalar oldu. Zaman zaman vatandaşlık haklarını korumak için federasyonlarda örgütlendiler. 4000 kadından oluşan örgütlü Parisli fahişelere, 1474 yılında kendilerine ait bir flama, bir davul ve bir düdükten meydana gelmiş bir orkestra armağan edildi

5. Aynı kitap, sayfa, 45
6. Aynı kitap, sayfa, 52
7. *Leggie Memoricare Veneate Sulla Prostituzione*'deki Lorenji'den aktaran Henriques.
8. Charles Terrot, *The Maiden Tribute (Armağan Bakire)*, Frederick Muller, Ltd, Londra, 1959, sayfa 14

krallık tarafından; frengili oldukları için çalışmalarına izin verilmeyen fahişeler ufak bir cep harçlığına hak kazandılar.[9] Kentin geliri büyük ölçüde genelevlerden geldiği için, Nimes'te genelev yöneticisine azımsanmayacak meblağda bir para armağan edilmesi adetten olmuştu.[10] Ama federasyonlar ve loncalar son derece güçlü hükümetler karşısında pek bir şey yapamadılar ve uzun süre tutunamadılar. Bazen de toplumdaki güçlü erkeklerin gazabına uğradılar. 14. yüzyılda 6. Charles, kendisine, giymek zorunda kaldıkları üniforma benzeri giysiden kurtulmak istediklerini belirten bir dilekçe sunan kadınların bulunduğu Toulouse genelevini ziyaret etti ve isteklerini kabul etti. Kent halkının öfkesi büyüktü; kadınlar halk arasında göründükleri an saldırıya uğradılar. Gerisin geriye geneleve dönüp kapıları kilitlediler, işlerini yapmaya reddedip kente para akışını durdurdular. Kadınlar kralın ardılına kendilerine yapılan saldırıları protesto eden bir dilekçe verdiklerinde kentli erkeklerin öfkesi daha da büyüdü, onlara para ödemeyi reddettiler, böylece fahişeler de evlerini terk etmeye ve kentin başka bir kesimine taşınmaya zorunlu kılındılar. Yeni taşındıkları bölge, iki taraf arasında ateşkes sağladı.[11]

Bunlar kentlerdeki kadınlardı. Kentli erkeklere, politikacılara para akıtan kadınlar. Kırsal kesimde ise, gruplar halinde, kamp izleyicileri denen kadınlar vardı. Hiç kimse onları söz etmeye değer bulmamış şimdiye dek. Haklarında pek az yazılı metin var, ama benim kafama çakılıp kaldılar acı veren görüntülerle. Bu kadınlar o devrin orduları için çalıştılar. İşleri seks yapmaktı. Ama yemek de pişirdiler, çadırları da kurdular cephane de taşıdılar; 4000 erkekten oluşan yakıp yıkan bir erkekler güruhunun peşinde dolanıp durdular; onların cephanelerini düzenlediler, çadırlarını kurdular, pişirdiler, süpürdüler, hastalıkları iyi ettiler ve beslediler. Yağmurda, çamurda, soğukta, ırza geçmeler ortamında er-

9. Cleugh, önceden belirtilen eserde, sayfa 149
10. Simons, önceden belirtilen eserde, sayfa 67
11. Henriques, önceden belirtilen eserde, sayfa 48

keklerinin giysilerini yıkadılar, yemeklerini pişirip boklarını sidiklerini temizlediler ve onlar tarafından düzüldüler.

Ve sonra, kadınlarını at tacirlerinden alan bu erkekler kırsal kesime doğru yola koyuldular; kadınlar, erkeklerin yol boyunca kadınlara tecavüzlerini izleyerek, birer yük hayvanı gibi yük yüklenerek "denetimsel amaçlar" için "eşlik ederek" onların gerisinde yürüyüşlerine başladılar. İzle, yük taşı, yürü babam yürü ve erkeğin çadırını kur. At sırtında 400, yayan 800 fahişe, Hollandalı kadınların ve kızların ırzına geçilmesini izleye izleye, Alva Dükü'nün ve onun En Hıristiyan Savaşçı Güçleri'nin Hollanda'nın Braban kentini istila ediş-lerine tanık oldular.[12] Kral Albrecht 800 kamp izleyicisini Strasbourg'a götürdü, Cesur Charles ise 1476'da yaklaşık 2000 fahişe tarafından "izlendi."[13]

Bu kadınlara "kamp izleyicisi" demekte zorlanabilirsiniz. Hepsinin izleyebildiğinden kuşkuluyum ben. Belalı bir işti. Hüner, güç ve cesaret gerektiriyordu. Ama bazıları başardı herhalde. Kitaplar ne çarpışmalarda ölen kadınlardan ne de zaferden sonra ıskartaya çıkartılan ya da bir başka savaşa katılmak üzere yola devam eden veya zaptedilen kente yerleşen kadınlardan tek kelime ile bile söz etmiyor. Yüzü olmayan bu kadınlar silinip gidiyor. Onları daha iyi tanıyabilmek oldukça güç olacak. Ama onlar izleyen değildiler; bu, bu kadınları, kendilerini Kutsal Ordu'nun askerlerinin ayakları altına atan cinsel açlık içindeki dişiler olarak göstererek durumu kurtarmaya çalışan erkeklerin aldatmacasıdır. Üstelik sarhoş sarhoş pencerelerden düşen göz kamaştırıcı kadınlardan da hiç iz yok -bunlar erkeklerin kumanyalarını sırtlayıp çamurlar içinde zahmetle yürüyen kadınlardı. Ama onlar biz kadınların kendilerini izlediğimizi söyleyerek kendilerini haklı çıkarmanın yolunu bulabiliyorlardı ancak. İmparator Frederick Barbarossa adalete inanırdı, İtalya yolunda tüm kamp izleyicilerini silip süpürmeye çalıştı. Tarih kitapları "nasıl" so-

12. Busserman, önceden belirtilen eserde, sayfa 93
13. Henriques, önceden belirtilen eserde, Cilt II, sayfa 55

rusuna pek bir açıklık getirmese de askerler şiddetle cezalandırıldılar. Kadınlar bu erkeklerin kesilen burunlarını sakladılar.

Ortaçağ boyunca tüm fahişelere uygulanan cezalar hayvani bir nitelik taşıyordu. Kadınlar sınırlarından dışarı adım atar atmaz karşılarında erkekleri buluyorlardı. Kent genelevleri hazineye para akıtıp gezgin fahişeler askerlere yiyecek tedarik ededursun, krallar fahişeliği yasaklayan yasalar üretip duruyorlardı. Bu yasa koyucuların ilklerinden Kastilya Kralı 9. Alphonso, 12. yüzyılın ikinci yarısında fahişelerin herkesin gözü önünde kırbaçlanmasını, iş sırasında kullandıkları giysilerin parçalanmasını emretti.[14] 9. Louis fahişeliğe bulaşmış herkesi krallıktan sürgün etmeye kalkıştı ama sonuçta yalnızca kadınların bir kısmı yakalanıp hapse tıkıldı ya da sürgüne gönderildi. Fahişeliği yasaklayan ilk Fransız yasası, Charlemagne tarafından çıkartılmıştı ve fahişeleri meydanın ortasında kırbaçlama hükmünü getiriyordu.[15] Charlemagne'dan sonra ülke üstüne ülke, kral üstüne kral fahişeliğin kontrolü için ellerinden geleni ardlarına komadılar ama yoketmeyi başaramadılar. Yasalar kralların metreslerini ya da kent genelevlerini etkilemiyordu; bu yasaların dişini geçirebildiği tek kesim yoksul kadınlar, arasıra yararlanabildikleri, şu ya da bu nedenle genelev dışına atılmış kadınlardı. Charlemagne'ın beş kraliçesi, beş metresi vardı ama bu durum, fırsat düştükçe fahişelerin ordan burdan toplanıp caddeler boyunca kasaba halkının "sövüp sayarak küfürler savurarak taşlamalarına"[16] giysilerini parçalamalarına engel değildi. 9. Louis'in saltanat döneminde, Paris'te fahişeler kentin belli bir semtinde yaşarlar, güzel giysiler giyip mücevher takmalarına izin verilmezdi. Kurallara karşı gelen fahişeleri tutuklayıp hapse atma yetkisine sahip özel bir resmi

14. Aynı kitapta, sayfa 41

15. Jean Gabriel Mancini, *Prostitutes and Their Parasites (Fahişeler ve Parazitleri)* Elek Books, Londra, 1963, sayfa 23

16. Budford, önceden belirtilen eserde, sayfa 28

görevli tarafından izlenirlerdi. Astığı astık kestiği kestik bu görevli elbette rüşvet alıp cinsel hizmet beklerdi. Louis'in oğlu Phillip biraz daha esneklik getirdi ve kendi kuralını koydu: fahişeler omuzlarında özel bir düğüm taşıyacaklar, yasaklanmış bölgelerde çalışırlarsa tutuklanacaklardı. Eğer kadınlar güzel giysiler ve mücevherler içinde yakalanacak olurlarsa bunlara el konacak ve kârı aralarında bölüşmek üzere muhafızlarca satılacaktı.[17] Toulouse kent genelevinden servet kazanırken, bir yanda da mamaları bir kafese kapatıp köprü üzerinde Garonne Nehri'nin sularına daldırıp çıkarmaktan geri kalmıyordu. Paris'te ise bu kadınların yüzleri kızgın demirle dağlanıp kulakları kesiliyordu.[18]

Bir yanda fahişelik nedeniyle sürgün edilen, hapse tıkılan, işkence gören, eziyet edilenler öte yandan da yasa koyuculara para kazandırmak için aynı işi yapmalarına izin verilenler. Ve tarih kitapları 9. Louis'in kadınları sürgüne gönderip hapse attırmasına berbat bir açıklama getirir. "Fransızların kahramanı özlemlerinin emniyet sübabı, öğrencilerin, askerlerin ve ruhban sınıfının dikkatini burjuvazinin saygı değer eşleri ve kız evlatları üzerinde tutmaktır."[19]

17. Yıllar boyunca bazı pezevenkler ve muhabbet tellalları "diri diri yakıldılar; çoğu, boyun ve kolların geçtiği suçluyu teşhir aletlerine yerleştirilerek koşturuldular ve kulakları kesildi. Uç örneklere de rastlandı: örneğin bir kadın pezevenk bütün gün çırılçıplak kalabalığın karşısında teşhir edildi ve sonra vücudundaki bütün kıllar bir meşalenin alevleriyle yakıldı." Diğerleri caddeler boyunca kovalandı. Henriques, önceden belirtilen eserde, Cilt II, sayfa 43

18. Mancini, önceden belirtilen eserde, sayfa 23

19. Henriques, önceden belirtilen eserde, sayfa 43

SOUTHWARK

Nehrin kıyısındaki bu rüzgârlara açık, yağmurlu noktaya şöyle bir göz atarsak kültürlerin ve kilisenin, devletin, savaşın, salgınların, fahişeliğin, ticaretin gürültülü sesini duyarız. Burası, kadınların geleneksel bir güce sahip oldukları, toplumda gerçek değerlerini buldukları, Katolik Kilisesi ve Roma kültürünün etkilerinden uzakta Kelt ülkesidir. Yani Britanya ve Thames Nehri.

Ve derken bir nehrin, yani Thames'in güney kıyısında kurulmuş bir Roma askeri ileri karakolu ile onun karşısında Romalı tacirlerin, sanatkârların ve seyyahların yükselttiği, daha sonra Londinium diye adlandıracağımız bir sivil yerleşim alanı görürüz. 600-1000 arası erkek ve sayısı belirsiz kadından oluşan askeri karakol, İngilizlerle savaşmak üzere hazır beklerken, savaşçıları ve yakın limanlarda karaya çıkan denizciler için 24 saat açık genelevler kurmayı da savsaklamaz. Bu genelevler tahtadan yapılmış olup, damları sazla kaplı, iç duvarları parlak renklerle sıvalıdır. Fahişelere saman şilteli daracık bir yatağın ancak sığdığı küçücük hücreler verilmiştir. Erkekler dışarda sırada bekler.[1]

1. "Her kadın yaşamını sırt üstü, erkeklerin bitmez tükenmez isteklerine gece gündüz yanıt vermeye çalışarak geçirir. Ve eğer günün birinde kendisini kişisel arzuları için satın alabilecek bir hayran bulacak kadar şanslı değilse otuzlu yaşlarında yorgunluktan ya da hastalıktan ölmesi kaçınılmaz olur." Burford, önceden belirtilen eserde, sayfa 15

Genelevlerdeki kadınlar, bu iş için, nehir kenarında kurulan, gemilerin getirdiği çeşitli malların da satıldığı alabildiğine geniş köle pazarlarından alınırlar. Köle tacirleri kadınları özel köle alanlarına boşaltıp burada yıkar paklar, açık artırmaya, yani alıcıların önünde resmi geçit yapmaya hazırlarlar.

Romalılar köle pazarlarını, Thames'in Tower, Dowgate, Billingsgate gibi tüm eski limanlarında kurmuşlardır. İleri karakol, Roma'nın gücünü simgelercesine, sürekli bir kaleye dönüşürken genelevlerle ilgili yasalar da onları kullanan erkeklerin onurlarına halel getirmeksizin sertlikle gevşeklik arasında gidip gelmiştir. Romalılar önce genelevlerini sonra da askeri genelevler dışında çalışan fahişelere uyguladıkları kurallar sistemini ithal ettiler. Burada da tıpka Roma ve Fransa'da tıpkı Roma ve Fransa'da olduğu gibi fahişeleri düzene sokmakla görevli resmi memurlar türedi ve bunlar gerek izin belgesi konusunda çıkardıkları sorunlar, gerekse topladıkları vergilerle üst sınıfın bu alana kaymasında caydırıcı oldular. Bu görevlilerin, fahişeleri yakından izlemek için, onların meslek adlarını, hangi sınıftan müşterilerle çalıştıklarını, fiyatlarını içeren kayıtları tuttukları büro da kalenin içindeydi. İnanılmaz bir gelir kaynağı oluşturan zorunlu vergileri büyük bir şevkle topluyorlardı. Özel randevuevlerinin sahipleri ise -bunlar artık senatörler ve yüksek mevki sahipleriydi- servetlerine servet katıyorlardı.[2]

Southwark görüş alanımızdan çıkıyor yavaş yavaş. Şimdi buraya Saksonlar egemen ve İ. S. 600'e kadar yazılı tarihe rastlanmıyor. Nehir kenarındaki genelevlerin, bu genelevlerde çalışan kadınların yazgıları bilinmiyor, ama Sakonların Romalılar gibi fahişeliği örgütlü bir hale getirmedikleri açık; her köy, evi ana yerleşim bölgesinden uzakta bulunan kendi fahişesine sahipti, ama o sıralarda Kuzey Avrupa'da genelevler bilinmiyordu.[3]

2. Burford, önceden belirtilen eserde, sayfa 19-20

3. Sakson ve Gotik gelenekleri yasadır ve fahişelerin önce ahali önünde kırbaçlanıp sonra da burunlarının uzunluğuna kesilmesini şart koşar. Aynı kitapta, sayfa 26

"Bu arada Alman kabilelerinin çoğu Hıristiyanlığın Arian mezhebini kabul etmişler, böylece "sürekli hoşnutsuzluk gösteren kızların ve kadınların" ölüme gönderilmelerine ilişkin ilk gotik yasaya gereksinim doğmuştu."[4] III. yüzyılın başlangıcına kadar Southwark'ta işler tıkırındaydı ama izleyen savaşlar ve istilalarla tarih sahnesinden yok olup gitti. Danimarka akınlarını başlatan savaşan krallar dönemi. Kadınların ekonomik ve sosyal güvenliğini sağlayan erkeklerin öldürülmesiyle uzun savaş yıllarında görülen fahişe sayısında artışa karşın Southwark'tan yine ses seda yok.

Ve artık kıyı boyunca kilisenin elini ve onu temsil eden adamı, Winchester Piskoposunu (sonraki adıyla St Swithin) görüyoruz. Bu adam, genelevlerden birkaç yüz metre uzaklıkta, Southwark'ta kendine bir manastır yaptırıyor. Bunun çevresinde Londra yıllar boyunca barış içinde gelişiyor. Derken, Normandiya Dükü William ve süvarileri ile Flaman paralı askerleri İngiltere'nin her yanını tek efendi ve tek sahip sıfatıyla zaptediyor. Ardından da, uzun pazarlıklar sonucu Southwark'taki üç geniş arazi Bermondsey Manastırı Başrahibine verilinceye kadar, dostlarına toprak dağıtmaya başlıyor. Başrahip sahip olduğu araziyi 1107'de Winchester Piskoposu Gifford'a kiralıyor. Belki genelevler St. Swithin'in günlerinde kilisenin elinde bulunuyor ama kesin olan, en azından o zamana kadar, kadınlardan elde edilen gelir, genelevlerin kirası, para cezaları ve kilisenin hoşgörüsü Londra'daki kiliselerin yapımına harcanıyor. Piskoposumuz seks satıyor anlayacağınız.[5]

1097'de Londra. Erkek başına yedi kadın düşüyor. Kadınlar için yoksulluk yılları; haçlı seferleri kentteki erkekleri eritiyor ve yeni kilise yasaları evli rahiplerin eşlerini terk etmelerini ve bekârlık yemini etmelerini buyuruyor.

Piskopos, 1161'de kendi yönettiği fahişelik kurumuna fazladan bir prim vererek, bu işin tekelini tamamen kendi eline

4. Aynı kitapta, sayfa 28
5. Aynı kitapta, sayfa 38

geçiriyor. "Southwark'taki tüm yasal düzenlemeler ikinci Henry zamanında kurulan Winchester Piskoposluğu'nca yürütülecektir" fetvası Piskopos'a aynı zamanda tam 400 yıl boyunca[6] -kadınların kilise tarafından güvenceli bir kâr getirerek sömürülüşü anlamına gelen genelevlerin mutlak hakimi yetkisini veriyor.

Piskopos'un kontrolu altındaki fahişeler köle değil; hareket özgürlükleri güvence altında ve kadınları patrona karşı fazlaca borçlu kalacakları durumlardan korumak için ondan alacakları ödünç para miktarı 6 şilin 8 pence'i geçemiyor. Ama bu borçluluk durumu asla sona ermiyor, o da ayrı mesele. Bir fahişenin dost tutması "zanaatine aykırı düştüğü için"[7] yasayla yasaklanmış. Bu gibi durumlar ya para cezası ya da üç hafta hapis artı sandalyeye oturtulup suya daldırılıp çıkarılma ve bölgeden atılmayla sonuçlanıyor. Ve esnafı kadın rekabetinden korumak için alınan önlem ise, boş zamanlarında dokumacılık yapmalarına izin verilmemesi. Suç ve ceza, adaleti bir iş gibi gören ve işlerini bir an önce bitirip seks ticaretine dönmekten başka bir şey düşünmeyen, "hızlı adalet" direktifiyle görevlerini yapan bir jüri tarafından -bu jüri 12 Kral'ın adamlarından oluşuyor- karara bağlanıyor.[8]

Southwark'da tümü de Piskopos tarafından sahip olunan ve kiralanan 18 yasal genelev var ve kadınlar buralardan başka yerlerde yasal çalışma iznine malik değil. "Oda talebi had safhada ve böyle bir oda edinme olanağı yok denecek kadar az, yani yüksek miktarda "anahtar parası" alınıyor fahişelerden ve ayrıca davranışlarının iyi olması, odadan atılmamak için her şeye boyun eğmesi gerekiyor."[9] O sıralarda, Cokkeslane'de bir başka kırmızı ışıklı bölge daha var. Bu iki bölgenin dışında iş tutmaya kalkışan bir genelev patronu ya da fahişenin kafası traş ediliyor ve kırmızı beyaz çizgili bir baş-

6. Aynı kitapta, sayfa 41-42
7. Aynı kitapta, sayfa 56 Düzen'den aktarma
8. Aynı kitapta, sayfa 60
9. Aynı kitapta, sayfa 57-58

lık giydirilip, kırmızı tenteli bir arabaya bindirilerek, eline de beyaz bir çubuk tutuşturuluyor ve sokaklarda dolaştırılıyor. Bu kadın daha sonra ozanlar eşliğinde, kollardan ve boyundan geçirilen bir suçluları teşhir aletine konmak, kırbaçlanmak ve kentten sürülmek üzere en yakın hapishaneye getiriliyor. Piskoposa bağlı genelevlerden olan kadınlar oraya rahatça geri dönebiliyorlar. "Piskoposun bu uygulaması öylesine kârlıydı ki 1337'de Stratfordlu sörler de bir genelev açtılar."[10]

Ve işte şimdi de, kadınları en rezil durumlara düşüren erkeklerin pek çoğunun öldüğü ve fahişeliğin daha önce görülmemiş derecede arttığı Chaucer Dönemi (1340-1400). Derebeyleri hâlâ gelinlerin bekaretini alma, bekaretini kaybedenleri ya da evli olmadan hamile kalanları cezalandırma ve doğan çocuğu kölesi olarak alıkoyma hakkına sahip. Southwark genelevleri yine Piskopos'un elinde varlıklı iş adamlarına ve politikacılara kiralanmaya devam ediyor; bu arada krallar ve kraliçeler geliyor ve gidiyor.

> Kral 5. Edward, öldürülmesinden birkaç hafta önce, tüm fahişelerin ve "başıboş" kadınların Piskopos'un genelevlerine gönderilmesini buyurur.[11]

> En az bir Southwark genelevinin sahibi bulunan Londra Belediye Başkanı, "şirretleri, ve fahişeleri teşhir etmek için Londra Köprüsü üzerinde araba gezdirir; evlilik dışı yaşayan kadınlar, kocalarını ya da komşularını huzursuz edenler, diğer kadınlara örnek olmak üzere sirk maymunları gibi gelen gecenin hare ket dolu olayları ve attıkları çöpler altında dolaştırılırlar."[12]

10. Aynı kitapta, sayfa 75
11. Aynı kitapta, sayfa 107
12. Ve, kayıtlara geçenlerin en acısı: 1513'te 8. Henry, ilk kez fahişelerin yüzlerini askerleriyle yattıkları için kızgın demirle damgaladı. Burford, önceden belirtilen eserde, sayfa 119-20

8. Henry, kilisenin genelevlerini ele geçirmeye ve ruhban sınıfına uygulanan zorunlu bekârlık yeminini kaldırmaya çalışan Reformcu Parti'nin kışkırtmalarıyla 13 Nisan 1546'da, dinsel kurumlara bağlı tüm genelevleri yasadışı ilan edince, fahişeler, genelev patronları ve sahipleri bölgeyi terkeder. Londra ve Southwark'ın varlıklı parlamento temsilcileri hâlâ bu evleri işletmeyi sürdürmekte ve büyük kârlar elde etmekteyken -kilise artık başrollerde değildir- fahişelik daha doğrudan bir özelleşmeye yönelir. Southwark genelevleriyle ilgili yasalar kraldan kraliçeye durmadan değişir, ama özel randevuevleri her yerde gelişmeye devam eder, bu işin başındakiler Londra'yı parsellere ayırıp tam bir dönüşümün kucağına atarlar. Protestanlık, fahişeliğin yasallaşmasına karşı geleneğiyle yerleşik bir din haline gelince genelevler önce Kilise'den alınır, sonra geri verilir, önce yasadışı ilan edilir sonra yine yasallaştırılır. Kent artık dertlere batmıştır; isyanlar, yangınlar ve savaşlar sürerken Piskopos genelevlerini, bu arazileri ucuz konut yapmak üzere kapatan emlakçılara sattığı 1647 ve 1649 yıllarına kadar korur.[13]

13. Aynı kitapta, sayfa 179

KARŞI CİNSLİ DÜŞLER

masturbasyon yaparken hep bir fahişe olduğumu düşlerdim. son derece karanlık bir gizdi bu. ben Lina Wertmüller'in filmlerindeki o iri yarı, cüretli, tuvalete giderken ıslık gibi sesler çıkaran, havlarcasına gülen, kimonosu koca göğüslerini tahrik edercesine açıkta bırakan -ohh bembeyaz, ateş gibi, bembeyaz- yavaşça, teslimiyetini belli edercesine elini kalçasına koyup çapraz merdivenin başında bekleyen, yarı çoraplı bacağını havaya kaldırıp yaşlı adamın kucağına gürültüyle çöken o kadınlardım. hadi tatlım, becer beni. kutuma biraz krema sür sütçü, beni masada düz. ya da, neydi şu İtalyan'ın adı, hani deniz kenarındaki bir inşaata girip kedi gibi kendini aşağı yukarı duvara sürten kadın. adamları gözlüyor, kendini ilan ediyor; cinselliğini, yukarı öne-kuşku duyulmayan bir dil. ben buradayım, ben cinselliğim.

ama bu düşleri kimselere anlatamadım. çünkü sizler beni genç bir feminist olarak görüyordunuz ve bu düşler kadının sömürülüşünün düşleriydi. kimseye anlatmadım, ne sevgililerime, ne dostlarıma ne de birlikte çalıştıklarıma. suçluluk duygusundan kurtulup açık yüreklilikle masturbasyon yapmak, arzularımı su yüzüne çıkarmak ve böylece kendimi iyi hissetmek için yeterince cesaret bulduğum yegane zamanın kendimi bu tür şeyleri yapması beklenen tarzda bir kadın olarak hayal ettiğim anlara izdüştüğünü anlayamıyordum. seks-

ten hoşlandığını gördüğüm insanlar yalnızca filmlerdeydi ve bu filmlerde seksten hoşlanan yegane kadınlarda fahişelerdi. iyi kızlar utangaç, ilgisiz böylece de suçsuzdurlar. ama öneride bulunamayan ve önerilerin isteme dönüşmesi konusunda aldırışsız bir kadın olmak sinir bozucu bir şeydir. sevgilim öğleden sonra seksten hoşlanmazdı, bu nedenle saat dörtte ben tamamen arzulu ve isteyen bir kadın olarak masturbasyon seansıma başlardım. ve duygularımı baskı altında tutmayıp öneride bulunmayı bilseydim ve reddedilsem bile geri çekilmeseydim, biriyle yoğun bir seks ilişkisi için duyduğum arzuyu bir hayale yüklememe gerek kalmaz, böyle bir trajedi yaşamazdım. ve elbette, fahişelerin düşük kendimin de suçlu olduğunu hissetmezdim. düşlerim satın alınan arzular ya da birşeylerin sömürüsü değildi, ama cinselliğin duyulması gereken iç sesiydi, bana öğretilen ya da gösterilen tek hayal boyunca gelen ses-fahişenin sinematik versiyonu.

HARRIS's LIST

OF

COVENT-GARDEN LADIES

OR

Man of Pleasure's

KALENDER

For the Year 1793

Containing

The Histories and Addresses of upwards of Two Hundred of the most celebrated Ladies now on the Town, or in keeping, and also many of their Keepers

LONDON.

Printed for H. RANGER, at No. 26 Fleet Street; at No. 5 Little Bridges Street, near Drury Lane Playhouse

Where may be had

The 1792 edition

VİCTORİA DÖNEMİ

Bu süreç içindeki fahişelik, Victoria Dönemi'nin kadınlara ve ekonomik açıdan sınıflara bakışını -ister saf ister günahkar, özellikle kadınlara tüm zamanlardan daha etkili olmak üzere- kusursuz biçimde yansıtır. Orta ve üst sınıfların yükselen ekonomik gücü işçi sınıfı ve işsiz kadınları rahatça kullanmalarına izin vermiştir.

Kendilerini sımsıkı kurallarla sarıp sarmalayan Victora Dönemi insanları rezil ve iğrenç birşey olarak gördükleri cinselliklerini bastırdılar ve süs bebeği karılarından da seks konusunda soğuk, ürkek ve bıkkın olmalarını istediler. Orta ve üst sınıftan bir erkeğin başarısı karısının ne kadar az iş yaptığıyla ölçülüyordu; gerçekten paye verilebilir bir kadın korselenmiş, dantellenmiş, narin ve hareketsiz, bir hizmetçiler ordusu tarafından hizmet edilen kadındı. Erkeğin sahip olduğu fazladan her kuruş kadının işini azalttı; böylece o da nakış işledi, okudu, evini yönetti, bağımsız düşünmekten, yaratıcı etkinliklerden uzak durdu ve kendine ait cinsel arzuları pislik ve çarpıklık olarak görüp kocasınınkilere teslim oldu. 1835'te yayınlanan bir broşürde ideal kadın şöyle tarif edilir: "O, hem sevecenliği hem de hırçınlıklarını zerafetle taşır. Kocasının huyunu suyunu bilmek zorundadır, kısaca, erkeğin tüm arzularına gönülden başeğmek bir eşte bulunan

anlayışlılığın en belirgin işaretidir."[1] İyi bir kadının cinsel arzuları olamazdı, orgazm söz konusu değildi, yalnızca kendini yadsıyarak "kocasının isteklerine teslim olabilir... onu hoşnut edebilir, onun rahatlamasını sağlayabilirdi."[2] O dönemin sözü edilen kitaplarından *Manners Makyth Man*'de Devrimci Hardy şunları söyler: "Kadının tatlılığı tıpkı meyvanın tadı gibidir. Onun ilk işi mutlu olmaktır. Varolma nedeni ısı saçan ateş gibi herkese neşe saçmaktır." Balzac, *Physiologie du Mariage* (Evliliğin Fizyolojisi)'da "Kadının yazgısı ve yegane zaferi erkeklerin yüreklerini çarptırmaktır."[3] buyurur.

Kendi yarattıkları 'kadının doğasında varolan saflık' kavramına neredeyse tapınan ve 'erkeğin doğasındaki şeytan' safsatasıyla uzlaşan Victoria dönemi insanları hep birlikte 'iffetsiz kadınların' ister istemez kahrını çektiler. İş bu kavramın sınırlarını çizmeye gelince mutlak saflıktan ölümcül günaha düşmek pek çabuk pek hızlı oluveriyordu. İffetli görünmeyen bir kadın -giyim kuralları ve ahlaka uygunluk üst sınıfça belirleniyor ve ancak boş vakti olan üst sınıfça uygulanabiliyordu- hemen dışlanıyor ve etiketleniyordu. Üst sınıf kadınları gibi giyinemedikleri ve onlar gibi kırılgan, meleksi davranamadıkları için tecavüze uğrayan, baştan çıkarılan ve fahişeliğe itilen hep yoksul kadınlar oluyordu. Kadınları ve Çocukları Koruma Derneği'nin ilgi alanı ise yalnızca varlıklı kadınların korunmasıydı. Kadınların şantajla, tecavüzle ve kaçırılmayla bu yola düşürülmesiyle ilgili yığınla kanıt bulunmasına karşın yardım eli uzatan yoktu. Dernek başkanı kadınların gerçekten saldırgan bir cins olduğuna ve bir kadının özgür iradesi dışında bu yola sürüklenemeyeceğine inanıyordu. "Benim başkanı olduğum Dernek hemen hemen daima yanlış yola sapmış kadınları

1. Pearsall, önceden belirtilen eserde, sayfa 358
2. Aynı kitapta, sayfa 357-58
3. S. de Beauvoir, önceden belirtilen eserde, sayfa 125

buldu karşısında."[4] Brüksel'deki İngiliz Başkonsolosluğu Başdanışmanı Thomas E. Jeffes, Londra'dan Brüksel'e yapılan yoğun köle ticareti sorulduğunda bu trafiğin bir efsane, kadınların uydurduğu bir yalan olduğunu ileri sürdü. "Ben, aklı başında, iffetli bir kızın bu batakhanelere kabul edilmesinin olanaksızlığına inanıyorum. Tersi bir duruma bir an bile inanamam."[5]

Bu dönemde başlıca üç tip genelev vardı. Serbest çalışan fahişelerin sokakta buldukları müşterileri götürdükleri, odalara ayrılmış randevuevleri; bu, yılda sekiz milyon pound getiren dev bir ticari sektördü.[6]

Tanıştırma evleri farklı bir amaca hizmet ediyordu: İşi örgütleyen kadın pezevenk, müşterilerin ve bir grup kadının listesine sahipti. Bu kadın müşterilerine notlar göndererek onu yeni gelen kızla tanışmaya çağırırdı. Ama bunu sıkça tekrarlamazdı, çünkü o zaman da kızların piyasası düşüyordu. Müşteri kendisi için özel olarak seçilmiş o kadınla tanışır, ikisi arasında para alışverişi olmazdı, para işlerini yöneten pezevenk kadındı. İşler yolunda gitmişse pezevenk her iki taraftan da komisyon alır, eğer bir randevuevi sahibiyse odanın parası ona ödenirdi. 1850'lerde pezevenk kadınlar, ticari alanlarını genişletmek amacıyla *The Man of Plasure's Pocket Book* (Zevk Erkeklerinin El Kitabı) gibi kataloglar yayınlamaya başladılar. Bu kataloglarda fahişelerin adresleri, özellikleri bazen da fiyatları bulunurdu. Bunlar hem katalog hem de pornografi özellikleri taşırlardı; abartılı bir yazıyla yazılır, bazen da arasına bir paket prezervatif konurdu. El kitabında 'ticari malın' tanıtımı şöyle yapılırdı:

4. Michael Pearson, *The Age of Conset: Victorian Prostitution and Its Enemies (Cinsel İlişkiye Rıza Yaşı: Victoria Dönemi Fahişeliği ve Düşmanları)*, David ve Charles Newton Abbot, 1972, sayfa 134

5. Charles Terrot, önceden belirtilen eserde, sayfa 119

6. Pearsall, önceden belirtilen eserde, sayfa 308. Aktaran o dönemin fahişelikle ilgili yetkililerinden biri sayılan Dr. Michael Ryan

JAN FOWLER... uzun boylu, ince zarif çizgilerle ve duruşa sahip; açık renk saçlı, ten inanılmaz bir durulukta ve saydamlıkta; koyu mavi gözleri ipeksi kirpikler çevreliyor, gözler ise bir başka alem, sizi ok gibi delebilir.

MİS MERTON... görülmemiş ikiz tepeler... Dimdik, sıkı, taş gibi. Bir gine.

LIBBY LEIGHTON...kızıl saçlı, beyaz tenli, narin fiyat 2 pound.

Ve eğer El Kitabı'nda yer alan Miss Moriella her zaman ödenen fiyatın iki katını talep ediliyorsa, bu "onun alışıldık mesaisi dışında, umulmadık sonuçlar yaratabilecek bir takım numaralar için kandırılacağı anlamına geliyordu."[7]

Bu arada genelev mamalarının yeni yöntemleri arasında caddelere serilen enli çarşaflar boy göstermeye başladı. Madam Audray, Soho semtindeki Church Street'te bulunan tanıştırma evinin reklamını "Fransız et pazarı" başlığıyla yaptı. İşte bu reklamda yazılanlar.

O etlerini uzun süre çengelde tutmaz, burada hiçbir şeyin kokuşmasına izin verilmez. En iyi koşullarda, size kurban edilmek üzere hazır bekleyen sürüdeki kuzulardan damak zevkinize en uygun olanını seçebilir, ona, parçalara ayırmaya gerek kalmadan bir bütün halinde sahip olabilirsiniz. İçlerinden biri form düşüklüğü gösterirse derhal otlağa veya çekiçlenmeye gönderilir ya da özel bir anlaşmayla satılır, ama asla geri getirilmez; sonuç olarak çürümeler, at sineği süfreleri, içerden ve dışardan gelen rastlantısal hastalıklar çevremizde özel olarak fazladan çalışanlar arasında görülse bile burada bilinmez.8

7. Pearsall, önceden belirtilen eserde, sayfa 322
8. Aynı kitapta, sayfa 323

Genelevler listede masaj salonları, banyolar, yabancı dil okulları olarak sıralanıyordu, önünde ve arkasında ilan tahtaları olan adamlar Regent ve Bond Street'te dolanarak bunların reklamını yapıyordu. Londra'nın cam çatılı, küçük küçük dükkanları olan Burlington kapalı çarşısı -Picadilly'nin ötesinde- çoğu, dükkanların üzerindeki odaları kullanan fahişelerin en gözde buluşma yeriydi

Yine de, Victoria Dönemi'nde çalıştırılan genelev tiplerinin en beteri giyimevleriydi. Kadınlar buralarda evin sahibine sürekli borçlanarak yaşarlardı. Kadınlar odanın gecelik kirasına, yiyecek ve giyeceğe fahiş paralar öder -bir terzinin kazanacağından çok daha fazla- ve madam ona gelen armağanların ve aldığı ücretin % 50'sini de cebine indirirdi. Bu kadınlar sürekli iş baskısı altındaydılar. Bütün gün caddelerde müşteri aramak zorundaydılar, onları evin içinde bulamazlardı elbette, ve yeterince iş getirmedikleri zamanlarda da hem azar işitirler, hem de fiziksel olarak cezalandırılırlardı. Bu kadınların *ücreti* yoktu, her gece aynı noktada beklerler ve patronun giysilerini sahte mücevherlerini üstlerinde taşıyarak kaçmasınlar diye sürekli gözlenirlerdi.

Victoria Dönemi fahişeliğini ve o dönem kadınını en belirgin biçimde yansıtan belki de en birincil durum bekaretin müthiş revaçta olmasıydı. Victoria Dönemi insanlarına göre bekaret bir kadında arzu edilebilir her şeyin özüydü; bir bakire masumdu, saftı, gözü açılmamıştı, fethedilecek ve sahip olunacak bir şeydi, o, daha önce olmadığı kadar paraya, yeni düşüncelere, yeni buluşlara ve girişimlere tapan bir kültürün taze gücüydü. Erkek ideolojisinde bir fahişe hem onurlu 'saf' bir kadının tam karşıtı hem de para karşılığı vücudunu erkeğin gücüne sunandı.

Bu bakımdan bakire bir fahişe en ideal bileşim oluyordu: böylece para ve erkeklik gücüyle bilinmeyen topraklar fethedilip sonra da ıskartaya çıkartılıyordu. Bakire ve çocuk fahişe ticaretinde en büyük patlamanın yaşandığı dönemdir bu. 1885'te 'üst düzey' bir genelevde bakire bir fahişenin fiyatı

20-25 pound'a kadar fırlamıştı ve o günün yaşam koşullarında inanılmaz bir rakamdı bu.[9]

Bekaret, bunu sağlamak için eski yöntemleri kullanan genelev patronları ve anababalar için altın madeni değerindeydi. Kullanılan yönteme gelince, kızlara vajinal duvarları sıkıştırmak için şap gibi su ya da sirkede çözülen sıkıştırıcı eriyikler şırınga ediliyordu; bu kızlar adet dönemlerinde cinsel ilişkide bulunuyorlar, veya çarşaflara güvercin kanı serpiliyor ya da ne tür bir işkence olduğuna siz karar verin, erkeğin arzularına uygun olması adına vajina tek parmak ölçüsüne indirilinceye dek dikiliyordu.[10] Bu trafiğin durdurulması kampanyasına destek vermek üzere bir dizi makale hazırlayan W. T. Stead'in derlediği bilgiler arasında Londra'daki ünlü bir genelevin kızlık zarının bozulmamışlığını ve ayrıca en namuslu geçinen kadınların bile daha hayvani olaylarda, yani ırza geçmeler sonucu ortaya çıkan yırtılmaları onarttıklarını' doğrulamak için Madam Louise Morey adlı bir kadını işe aldığı da göze çarpıyordu.

Tarihçiler, ya asla var olmadığını ileri sürerek ya da teorilerle mantıklı kılmaya çalışarak bakire ve çocuk fahişeliğini yok saymaya sıvandılar, ama bu, antik çağ Atina'sında oğlan çocukların kullanılmasından beri belki de diğer çağlardan çok daha yaygınlık kazanmış bir durumdu. Bu ticarette bir başka neden olarak, Victoria döneminin sekse ilişkin kadın düşmanlığıyla koşut tavrına bir de yoksulluk olgusu eklendi. 1801'de nüfus 10 milyondu; 50 yıl sonra ikiye katlandı. Yoksul kesimin çocukları maden ocakları, fabrikalar ve fahişelikle yüzyüze geldiler. Yüzlerce çocuk vardı ve ancak yüzyılın sonlarına doğru bu çocukların ana babaları kızlarının satışı için para talebinde bulunmaya başladılar. Çocukları tehlikeli işlerde çalışmaktan men eden yasa, yalnızca köle stokunu arttırdı ve geneleve gönderilecek 'malların' sağlık durumlarının düzelmesini sağladı. 14-18 yaş arası bir

9. Pearson, önceden belirtilen eserde, sayfa 31
10. Scott, önceden belirtilen eserde, sayfa 186

işçi sınıfı kızı 20 pound'a satılabiliyordu, aynı yaşta bir orta sınıf kızının fiyatı 100 pound ve 12 yaşından büyük olmayan 'güzel ve saf' bir üst sınıf kızınınki ise 500 pound'du.[11]

Bu kızlar, sık sık, Kıta Avrupası'nda kızları ve kadınları koruyan yasalar çıktığından beri İngiliz kızlar ve kadınlarına talebin artmasıyla yabancı ülkelere gönderiliyorlardı. Örneğin Napolyon Yasası, bu gidişata bir dur demek adına, Fransız kızlarının *kişilik* haklarını 21 yaşına kadar koruyordu. Pezevenklik ağır suç sayılıyordu. Fahişelik polis denetimindeydi ve yasa 21 yaşın altındaki kızların 'ayartılmasını' iki yıl hapis ve 500 Frank para cezasıyla cezalandırıyordu. O dönemin İngiliz yasalarına göre cinsel ilişkiye rıza yaşı 12 idi ve bir çocuğun kendisine yapılan saldırı, mülküne yapılan saldırıdan çok daha az tehlikeli olarak değerlendiriliyordu. 1752 ve 1755'te pezevenkliğe karşı iki temel yasa geçti ve 19. yüzyılın büyük bir bölümünü de kapsayarak yürürlükte kaldı; 12 yaşındaki her çocuk yasal açıdan, ergenlik döneminin bugünkünden çok daha geç yaşandığı bir zamanda, cinsel ilişki için rıza göstermeye yeterli sayılıyordu.[12]

> Dahası, çocukların tecavüzcülerine karşı verdikleri ifade mahkemede ancak tam ve doğru yemin etmeleri koşuluyla kabul edilebiliyordu, yargıca verdikleri ifadenin yetersizliği nedeniyle mahkeme kararlarından ödleri patlıyordu ve bu davalar saldırganların salıverilmesiyle sonuçlanıyordu.[13]

Babalar kızlarına tecavüz eden kişi hakkında yeniden dava talebinde bulunabilirlerdi ama bu yalnızca kızların 'hizmetinden' yoksun kalmalarına yol açardı ki yasalar da zaten 21 yaşına kadar bir kızı 'eğer mülk sayılıyorsa' koruyabiliyordu ancak.

11. Terrot, önceden belirtilen eserde, sayfa 22-23 31
12. Pearsall, önceden belirtilen eserde, sayfa 359
13. Terrot, önceden belirtilen eserde, sayfa 22-23

Bu, şu demektir, İngiliz yasalarınca kutsal sayılan, kızının hizmetleri için babanın mülkiyet hakları ya da kızın haklarının parasal değeri, kızın kendisine ait kişisel, ahlaksal ve bedensel haklar değildi.[14]

Ve öte yandan bir muhabbet tellalına dava açmak ancak iki vergi mükellefi ile bir asayiş görevlisine dilekçe verip, bir dava tutanağı almak için yine onunla birlikte bir yargıç önüne çıkılırsa olasıydı. 1818'de çıkan bir başka yasa kilise kurulu üyelerinin gerekli dava işlemlerini yürütmesini olanaklı kıldı ama bu yasa işlerlik kazanmadı. 1880'lerin ortalarından sonlarına kadar fahişelik için yabancı ülkelere gönderilen kızların ve kadınların sayısı yılda birkaç bine ulaştı. 1835'te, Londra Genç Kadınları Koruma Derneği 11-15 yaş grubu arasında kızlara 400 muhabebet tellalı düştüğünü bildirdi. Bunlar istasyonlarda kırsal kesimden gelen genç, cinsel açıdan toy kızları bekliyorlar, parklarda dolanıp çocuk arabalarını süren dadılarla ahbaplık kuruyorlar, fabrika kapılarında dikilip işçi kızları gözlerine kestiriyorlar ve İrlanda'dan gelen gemileri karşılıyorlardı.

İş bulma büroları ve şapkacı dükkanları genelevler adına gönüllü çalışan birer kaynak olarak, kıta Avrupası'nda ev hizmetleri için işler öneriyorlardı. İşte bir gazeteden tipik bir örnek:

Londra'da dört yaşlarında bir çocuk için çok acele mürebbiye aranıyor; adaylar iyi aileden olmalı, dantelden ve müzikten anlamalı, 21 yaşını aşmamış olmalıdır. Ücet 30 sterlin.

Genç hanım için uygun bir iş. Adaylar bağımsız ve 21 yaşın altında olmalı. Yapılacak iş genç ve kibar bir Fransız hanımefendisine İngilizce öğretmek ve Avrupa yolculuklarında eşlik etmektir. Fotoğraflı adres.

14. Aynı kitapta

Bu ilanla birlikte verilen adres Paris'te bir mektup bürosuna aitti. Başvuranlardan birinin ana babası Fransız polisi aracılığıyla bir araştırma yaptırdı ve sonuçta bu büronun yalnızca Rus olduğu için pezevenk olduğuna karar verilen bir adam tarafından kurulduğu ortaya çıktı.

40 yaşlarında varlıklı bir profesör evlenmek amacıyla yoksul genç bir Hıristiyan hanımefendisiyle tanışmak istiyor.

> Terrot'ya göre, bu adam "genç kızları kirletmek ve sonra da indirimli fiyatlarda Avrupa genelevlerine satmak konusunda ihtisas yapmıştı."[15]

Başlangıç peşrevinin ardından izlenen yol hemen hemen daima genç kızı bir evde çalışmanın çekiciliği konusunda kandırmak oluyordu. Kızcağızın güvenini kazandıktan sonra West End'e bir yolculuk ayarlanıyor, derken tren saati kaçırılıyor ve -bazen temiz giyimli, orta yaşlı saygıdeğer bir kadın tarafından- geceyi geçirmesi için yatacak bir yer öneriliyordu "Kaçınılmaz olarak tecavüzle yüz yüze gelen kızların bazıları durumu kabulleniyor, bazıları ise tutulup kayışlarla dövülerek ırzlarına geçilirken mücadele edip çığlıklar atıyorlardı. Çok genç olanlara ise bazı zamanlar kloroform koklatılıyordu."[16]

Bakire ticareti işinde olanların çoğu genelevler için çalışmıyordu: kızlar ya evlerine ya işverenlerine geri gönderiliyor, zaman zaman da işçi sınıfı kızları ana babaları tarafından ilk geceleri için satıyorlardı.[17] Ama diğerleri için, ilk tecavüz sonrasında, tam gün fahişelikten başka bir yol kalmıyordu. Aileleri onları kabul etmez, mahkemeler söylediklerine inanmazdı ve Victoria dönemi toplumu tecavüz ve fahişeliğin adını bile ağzına almıyordu.

15. Aynı kitapta, sayfa 33-34
16. Pearson, önceden belirtilen eserde, sayfa 31
17. Kellow Chesney, *The Victorian Underworld (Viktoryan Toplumun Suçlular Tabakası)*, Temple Smith, Londra, 1970, sayfa 326

Avrupa'ya gönderilen kadınların çoğunun zaten fahişe olduğu ya da genelevlere gönderildiklerini bildikleri olasıdır. Ama kaç kadının kaçırıldığını ya da aldatıldığını saptamak olanaksızdır, bunların polis ve gemicilik şirketlerinin sessiz ortaklığını giderek geliştirerek artırdığı da ortadadır. Bu anlamda en geniş trafik Londra ve Brüksel arasındaydı. Olacakları kabullenmiş kadınlarla hala birşeylerin farkına varamayanlar gemilerle gönderiliveriyordu. Karşı koyanlara yüz damla likör afyon karışımı içiriliyor, gümrükten kaçırılıp balık istifi yük ambarına diziliyorlardı... Gemiciler gece olunca yiyeceklerini getirip biraz temiz hava almalarına izin veriyorlardı.

> Bu örgütler hayvan ticareti hatlarında çalışıyorlardı. Mallar Londra ve diğer Avrupa ülkelerindeki genelevler tarafından sipariş ediliyordu. Kadın simsarları özelliklere uygun bulunan kızları bir punduna getirip istenen adrese postalıyorlardı.[18]

Bir hukukçu olan Thomas Snagge Belçika'daki genelev manzaralarını incelemek üzere İngiltere İçişleri Bakanlığı'nca bu ülkeye gönderildi ve işte şu satırları yazdı:

> Kadın tellalları açısından bakıldığında, genç kızlar, endüstrinin yarattığı ve malların parça başına piyasa fiyatının saptandığı bir ticaret alanı. Genelev patronlarına göre ise kızlar ticari mallarının en değerli parçaları; onlar tıpkı bir hayvan çiftliğinde olduğu gibi hayli iyi koşullarda muhafaza ediliyorlar ve sürüden ayrılıp kaçmalarına izin verilmiyor.[19]

Bir zamanlar Brüksel'de, genç bir kız polis tarafından zührevi hastalık muayenesinden geçirilip zorla fahişelik yap-

18. Aynı kitapta, sayfa 50
19. Aynı kitapta

madığından iyice emin olmak için Fransızca olarak -kızcağız olasılıkla tek kelimesini bile anlamazdı- sorguya çekilirdi. Daha sonra sahte bir isim ve eğer yaşı küçükse sahte bir doğum belgesiyle -çünkü küçük yaştakilerin genelevlerde çalışması yasaktı- kaydı yapılırdı. Geneleve geldiğinde elbiseleri alınır, ona da diğerlerinin giydiği gibi uzun sabahlık tipi bir giysi verilirdi. Kapılar müşteriler tarafından dışardan rahatlıkla açılırdı ama bu işi içerden yapmak olanaksızdı; yalnızca görevli personelin birer anahtarı vardı.[20] Yasaya göre, kadınlar kendilerini pencerelerden gösteremezlerdi. İstedikleri zaman buradan ayrılabilirlerdi, bu, dört dilde belirtilmişti, ama "fahişeliğin polis kontrolünde yapıldığı bir ülkede, izin belgeli genelevlerden birinde çalışan bir kadın tutsaklığa çok yakın bir konumda yaşardı. Fransa ve Belçika'da yasalara uygunluk bildirimi yapmış, kağıtları onaylanmış ve polis kayıtlarına belirli bir evin üyesi olarak geçmiş bir kadın, güçbela tutsaktan daha fazla bir şey sayılırdı."[21] Ancak yoğun koruma altında dışarı çıkmasına izin verilir, sık sık da dövülürdü.

Gerek diğer genelevlere gerekse bireysel olarak bir erkeğe kadın satışı ve mezatları büyük genelevlerin salonlarında yapılır, olası alıcılara gün evvelinden kataloglar gönderilirdi. Erkekler, herhangi bir gece salonun merdivenleri dibindeki masadan onları kadınlara ulaştıracak biletleri satın alırlardı.

Buralardan kurtulmanın tek yolu, kapı sürgüsünü açmak için bir fırsat kollamak, bunu başardıktan sonra polisi atlatmak ve genelev patronunun ödediği ücreti de içeren borçlarını üstlenecek bir para babası bulmaktı. Öte yandan, sahte doğum belgeleriyle gelen küçükler, bu belgeler Somerset House'dan birinin eline geçtiği takdirde İngiltere'den kapı dışarı edilirlerdi; genelev patronları elerindeki kızları polise yalan ifade verdiklerinde mahkemelere ve hapse düşmekle korkutarak tutabiliyorlardı ancak.

20. Pearson, önceden belirtilen eserde, sayfa 39
21. Chesney, önceden belirtilen eserde, sayfa 343

İster serbest ister bir geneleve bağlı olarak çalışan İngiliz kadınları, orduya zührevi hastalıklardan korumak amacıyla çıkarılmış, Bulaşıcı Hastalıklar Yasası'nın baskısıyla burun buruna geliyorlardı. Bu yasa, orduya askerlerin konakladığı kasabalarda yaşayan kadınlar üzerinde müthiş bir egemenlik kurma yetkisi vermişti.

1862'de Kara ve Deniz Kuvvetleri'ndeki bulaşıcı hastalıkları araştırmak ve ordunun Malta ve Uzak Doğu'daki deneyimlerine dayanarak fahişelik kurumunu incelemek üzere, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı tarafından bir kurul oluşturuldu. Bu kurul fahişelerin zorunlu tıbbi kontrolden geçmelerine karşı karar verdi, buna karşılık kadınların gönüllü olarak kontolü kabul etmelerine ikna edilmeleri yolunda öneride bulundu. Kurulun raporu kamuoyuna açıklanmadı ve ordu bildiği gibi davranma yolunu seçti. 20 Haziran 1864'de Deniz Kuvvetleri Komutanı Lord Clarence Paget Silahlı Kuvvetlerdeki hastalıkları delil olarak gösterip Bulaşıcı Hastalıklar Yasası'nı sundu. Büyük Britanya Deniz ve Kara Kuvvetleri'nin toplam asker sayısı 269.000'di ve Kara Kuvvetleri'nin beşte birinin, Deniz Kuvvetleri'nin yedide birinin ve Ticaret Donanması'nın da yedide ikisinin zührevi hastalıklara yakalandıkları belirlenmişti. Yasa tasarısı Bulaşıcı Hastalıklar (insan) Yasası olarak adlandırılmıştı, çünkü kısa bir süre önce hayvanları kontrol altında tutmayı amaçlayan Bulaşıcı Hastalıklar (Hayvan) Yasası Parlamento'dan geçmişti ve diğer yasayı savunanlar bir öncekinin kuyruğunda ad benzerliğinden yararlanıp bunun da bir çırpıda geçivereceğini umuyorlardı. Zaten kraliçe Victoria da bunu hayvanları koruduğuna inanarak imzaladı. Ve kadınları taciz eden bu yasayı savunanların düşünceleri de kraliçelerinden pek farklı değildi. Bulaşıcı Hastalıklar Yasası "hayvanların yoğun olarak yaşadığı çiftliklerde yaygınlaşan ayak ve ağız hastalıklarını belirgin ölçüde azalttı ve fahişeleri toplumun yarı insan sınıfına soktu. 'Fahişelere', diyordu, orta Victoria dönemi yazarlarından biri, 'pisliğin toplandığı lağım çukurları

gibi davranmalı, onları ahlaki öğeler olarak değil fiziksel gerçekler olarak görmeli.'"[22]

Bulaşıcı Hastalıklar Yasası'nı savunanların bir kısmı bir yandan tıp mesleğinin patronluğu altında "yasayı 1886'larda *sivil* nüfusu da kapsayacak biçimde yaygınlaştırmayı sağlamak amacıyla dernekleşmeye" giderken bir yandan da genelevlere omuz vermeyi sürdürüyorlardı. Bu grup kendini "Garnizon kasabalarının kötü durumdaki kadınlarını korumak ve onlara yardımcı olmak içinişe koyulmuş hayırseverler" olarak görüyordu[23] Bu yasaya yaygınlık kazandırmak için ülke çapında bir araştırmaya giriştiler. Bulaşıcı Hastalıklar Yasası'nı feshettirmek için düzenlenen kampanyanın liderlerinden Benjamin Scott 1890'da piskoposların, kilise ileri gelenlerinin ve parlamento üyelerinin bu gruptakiler arasında olduklarını yazdı. Scott, grubun 43 kasabada örgütlendiğini belirtir. Avrupa kökenli, dünya çapında bir örgüt olan Hükümet Yasalarınca Fahişeliğin Kontolü Derneği'nin de asker kasabalarından Britanya geneline yasanın yaygınlaştırılması için ülke boyunca sürekli propaganda yapan 43 şubesi vardı. Scott'un sözünü ettiği grup sonraki tarihçiler tarafından dikkate alınmamış, yalnızca ikinci grup kayıtlara geçmiştir. Belki ikisi de, kilisenin ve tıp mesleğinin suç ortaklarıyla geneleve uluslarası ilginin kışkırttığı yasa ve şiddet anlamında aynı gruptu.

Yalancılık Derneği, kurtarmaevleri, hapisaneler ve yoksul kızları alıp onlara ev hizmetlerini öğreten yetimhaneler gibi gönüllü örgütlerin tümü de polisle, Bulaşıcı Hastalıklar yetkilileriyle ve mahkumların çalıştırıldığı atelyelerle işbirliği halindeydiler. Gönüllü örgütlerin kamu görevlileri ve memurları hemen hemen hep aynı kişilerdi-ekonomik ve politik seçkinler azdı.

22. Pearson, önceden belirtilen eserde, sayfa 61

23. B. Scott, *A State Iniquity: Its Rise, Extension and Overthrow (Bir Devlet Günahı: Yükselişi, Yayılışı ve Yıkılışı)*, Keagan Paul, Trench, Trubner Co., Ltd. Londra, 1890, sayfa 24

Programın tamamı Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'nın Savaş Daireleri'nin ve Metropolitan Polisi'nin kontrolü altındaydı; hiçbir yerel yetkili bu açıdan onlara karşı çıkamıyordu.

İlk Bulaşıcı Hastalıklar Yasası 1864 Temmuz'unda geçti, dört hafta sonra da tanıtılmaya başlandı. Bu tanıtım turları Portsmonth, Plymouth, Woolwich, Chatham, Sheerness, Aldershot, Colchester, Shorncliffe, Curragh, Cork ve Queenstown askeri kasabalarını kapsıyordu. İlk tasarıya göre, bir şef, yeni ahlak ekibinin müfettişi ya da bir doktor, muhbirin "genel fahişe" olduğuna *inandığı* herhangi bir kadını sırf bu bilgiye dayanarak Sulh yargıcına şikayet edebilirdi. "Genel fahişe" deyimi tamamen muhbirin tanımlamasına bağlıydı; yasa bunun ayrımını yapmamıştı. Yargıç ihbar üzerine kadının derhal doktor denetiminden geçmesi için bir celp çıkartırdı. Kadın bunu reddederse, tutuklanıp bir Zührevi Hastalıklar Hastanesi'ne -bu konudan ilerde söz edeceğim- gönderilir ve zorla muayene edilirdi. Zührevi hastalık tanısı konulursa, kadın, yargıç izin verinceye kadar alıkonur, hastane onu üç aya kadar tutabilirdi. Muayeneye karşı direnmek ya da hapisane benzeri hastanede kötü davranışlarda bulunmak bir ay ve sonraki her suç için iki ay hapisle cezalandırılırdı. Eğer kadın aylık rahatsızlığını geçiriyorsa, bu sürenin sonuna kadar hapsedilirdi. Haftada ortalama 52 kadın sırf aylık rahatsızlıkları nedeniyle Zührevi Hastalıklar Hastanesi'nde tutuluyordu.[24]

İkinci tasarı, asker kasabalarındaki kadınlar üzerinde askeri gücü arttırıyordu. 11 Haziran 1866'da imzalanan ikinci tasarı, diğer tasarının en kısa zamanda geçerliliğini yitirmesinde etkili oldu. Yasanın bu şeklinde Fransız sistemindeki iki temel unsur, yani fahişelerin fişlenmesi ve düzenli olarak doktor denetiminden geçmeleri yer alıyordu. Ayrıca listeye Windsor da eklenmişti. 1869'da bu listeye Canterbury, Dover, Gravesend, Maidstone, Winchester ve So-

24. B. Scott, önceden belirtilen eserde, sayfa 37

uthampton (toplam 18 kent) girdi ve yeni 'ahlak' polisinin görev aldığı coğrafi alan genişlemiş oldu.

Fahişelik yapan kadınları keşfetmek ve fişleme defterini zorla 'gönüllü' olarak imzalatmak için sivil polis ve özel dedektiflerden oluşan bir ahlak ekibi görevlendirildi.

> Önceki dönemlerde, polis askeri hastanelerce kabul edilen adamların raporlarına göre hareket ederken, şimdi, onlardan halkın arasına karışmaları ve "hayat kadınlarının" toplu halde bulunabileceği, özellikle işçi sınıfının boş vakitlerini geçirdiği merkezler ve pub, birahane, müzikhol, pazar, özel pansiyon ve avare takımının kaldığı mekanları içeren yerleşim bölgelerini sıkı denetimde tutmaları bekleniyordu.[25]

Kadının adı ve adresi özel bir listeye alınıyor, ve girişi yapan yetkilinin izni olmaksızın bu listeden çıkarılamıyordu. Bu kadın daha sonra özel askeri denetim merkezlerinde onbeşte bir doktor kontrolünden geçmeye zorlanıyordu.

Ahlak ekibi kentin yoksul kesimleri ve işçi sınıfı içinde çalışan düzenli bir casusluk sistemi haline geldi. "Erkek arkadaşıyla flört eden hiçbir genç kız gölgelerin arasından bir sivil polisin çıkıp onu muayeneye götürmeyeceğinden emin olamıyordu."[26] Hatta Metropolitan Polis Şefi Albay Henderson, "hizmetçilik ve buna benzer konumlardaki genç kadınlar doğrudan doğruya ilgili yasalara göre görevlendirilmiş polislerce akşam karanlık bastıktan sonra görüldükleri her yerde erkek arkadaşlarıyla vedalaştılar," açıklamasını yapmıştı. "Zaten asker kasabalarındaki kadınlar, kara paraya alışmış polis yetkilileri ve diğerleri tarafından yıldırılıyorlardı."[27]

Kadınların tutulduğu Zührevi Hastalıklar Hastanelerinden

25. Pearsall, önceden belirtilen eserde, sayfa 345
26. Pearson, önceden belirtilen eserde, sayfa 62
27. B. Scott, önceden belirtilen eserde, sayfa 158

biri olan Dawenport'taki Royal Albert Hastanesi cerrahı şunları söylüyordu: "Kadınlar bana sık sık neyi imzaladıklarını bilmediklerini söylüyorlardı... Bu gönüllü boyun eğiş belgesini imzalayan kadınların büyük bölümünün bu işi baskıyla yaptıklarını ve çoğunun imzaladıkları belgenin içeriğinden tamamen habersiz olduklarını düşünüyorum."[28]

Savaş Bürosu'ndan gelen basılı talimatlarda bu fişleme işleminin gönüllü yapılacağı önemle vurgulanıyordu ama, eğer bir kadın bunu imzalamayı reddederse, 'işbirliği' yapmamasının cezalarına katlanması gerektiği bildiriliyordu kendisine. Bağımsız tanıklıklara izin yoktu ve doldurulan form konusunda kadınlara bir açıklama yapılmıyordu. Zührevi hastalık tanısından sonra kadın kontrolden geçmeyi ya da hastaneye gitmeyi redederse ağır iş cezasına çarptırılıyordu. Yani tüm sistem devletin sorgusuz sualsiz verdiği cezaların uygulanmasıydı. 'Ahlak' ekibindeki polis her hafta yaptığı işler karşılığında fazladan 5 şilin alıyordu. Benjamin Scott, onların ayrıca içeri tıktıkları, ve fişleme defterini imzalattıkları kadınların sayısına göre de ayrıca para aldıklarını ileri sürer. İmzasız mektuplardaki imalardan da anlaşıldığına göre, polis, doktor kontrolüne zorlamak üzere bir kadının evine rahatça girebiliyordu; fabrikaların kapılarını gözetleyip orada çalışan kadınları izliyordu; gece bastığında kadınları avlamak için bir beyefendi ya da denizci kılığına giriyordu.

Polis durmadan, erkeklerle vakit geçiren ya da fahişelik yapan kadınları arayıp bulmaya çalışıyordu. Davenport Polis Örgütü dedektifi Anniss bunu şöyle açıklıyordu: "Tanıdığım her kadın bir fahişedir," ve "özel amaçlarla" evine erkek alan her kadını fişleyebileceğini söylüyordu. Polis, kadınlara karşı tavrını gözler önüne seren "Sosyal Şeytan" adlı bir broşür yayınlamıştı.

> Tüm askeri merkezlerde dişilik özelliklerini kullanan tüm alt ve alt-orta sınıf kadınları düşük karakterlidir... Gençlik ve güzellik karakter açısından ka-

28. Aynı kitapta, sayfa 24

> ınılmaz soru işaretleri doğurur. "Tüm genç kadınların bugün bu çeşit bir yaşam sürdüklerini" söylemek aslı astarı olmayan yanlış bir suçlama olmaz... Bir kadında tek eşle yetinme özelliği varsa, onun evlilik için ne denli seçme özgürlüğüne sahip olduğu önemli değildir.[29]

Listedeki her kadın, ister işi bırakmış ister evli olsun, muayeneye zorlanıyordu. Scott, Susan White adlı bir kadının bu belgeyi imzaladıktan sonra bir Londra Kurtarma Derneği evine tüydürüldüğünü yazar. Bu kadın, Dover'deki annesinin evini evli bir kadın olarak terkettiğinde polis tarafından yakalanır, tutuklanır ve muayene olmayı reddettiği için 14 gün ağır iş cezasına çarptırılır. Canterbury'den J. Featherstone formu imzalamayı reddeden ve ona 29 Nisan 1870'de muayenede hazır bulunması emredilir. Bu kadın da Londra'daki kurtarma derneğine kaçırılıp çocukları bir Canterbury yetimhanesine konur. Altı ay bir işte çalıştıktan sonra evlenir. Ertesi yıl, o ve kocası çocukları görmeye giderlerken yolda yakalanır ve yedi gün ağır işte çalıştırılmak üzere Maidstone Cezaevi'ne gönderilir.[30]

Ayrıcalıklar yalnızca yargıcın yufka yüreğine bağlı olarak veriliyordu. Kadınlar, üç aylık iyi hal kağıdı sağlayarak, fahişelik yapmadıklarını göstermek için resmi görevlilere başvurabilir, usule uygun bir soruşturmaya davet edilebilirlerdi; ya da fikrince bu kadının fahişelikten vazgeçtiğini belirten bir raporu Polis Şefi'ne iletecek bir Zührevi Hastalıklar Hastanesi cerrahına gidebilirdi. Kadının özgürlüğü gerçekten bu işi bırakıp bırakmadığına değil, belgeyi imzalayacak aynı resmi görevlinin hoşgörüsüne bağlıydı. "Yasadışı ve sosyal düzene aykırı olmaları temel alınarak fahişelerin yurttaşlık hakları tamamen kaldırılmıştı."[31]

29. Aynı kitapta, sayfa 32
30. Aynı kitapta, sayfa 40-41
31. Walkowitz, *Coli's Consciousness Raised (Clio'nun Yükselen Bilinci)*, Harper, Colophon Books, New York, 1974 sayfa 201

Muayenenin kendisi hızlı, kaba ve acı vericiydi. Her şey öylesine baştan savma ve doktorlar öylesine ilgisizdi ki, hassas vajinal enfeksiyonlar bir kadını hapisane benzeri hastanelere gönderebilirdi. Davenport Hastanesi'ndeki dört cerrah Benjamin Scott'a "zührevi hastalık belirtisi olmayan sayısız kadının hastanelere kabul edildiğini"[32] belirttiler. Aslında, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı madeni aynanın nasıl kullanılacağına dair bir yönetmelik yayınlamıştı yayınlamasına ama yıllar geçtikçe kadının zührevi hastalığı olup olmadığı doktorların kişisel kararlarına kaldı. Madeni aynalar ve diğer aletler, doktorların ellerini yıkama adetleri olmadığından sterilize değildi; temizlenmeden o kadından diğerine dolaşıp duruyordu ve bu nedenle zorunlu muayene zorunlu enfeksiyon sonucunu doğuruyordu. Her muayene 30 saniye sürüyor, yarım dakika bir kadının yaşamının yönünü belirleyiveriyordu.

Tarih kitapları, bir yığın it herifin tıp merkezlerine muayeneye giden kadınların çıkışlarını beklediğini ve o gece düzmek istedikleri kadınları alıp götürdüklerini yazar. O dönemde çocuklar sokaklarda doktorculuk ve fahişecilik oyunları oynarlardı. Gece bastırınca genelevler bulaşıcı hastalık kapmayacağına inanan erkeklerle tepeleme dolardı.[33]

Eğer bir kadında zührevi hastalık bulunmuşsa, o ailesine ya da çocuklarına haber bile veremeden apar topar bir Zührevi Hastalıklar Hastanesi'ne götürülürdü. "Geri döndüklerinde çocuklarını ya yüzüstü bırakılmış ya da bir ıslahevine konmuş bulurlar; bir de karşılarına birikmiş kira parası çıkardı; veya evleri dağılmış, odaları başkalarına kiralanmış, eşyaları ödenmemiş borçları karşılığında satılmış olurdu."[34] Hastaneler çoğunlukla akrabalardan ve çocuklardan millerce uzaktaydı. 1870'te yalnızca Portsmouth'ta 11.633 kadın, doktor kontrolüne alındı, bunun nedeni 18.000 denizciyi 'korumaktı'.

32. B. Scott, önceden belirtilen eserde, sayfa 40
33. Pearson, önceden belirtilen eserde, sayfa 65
34. B. Scott, önceden belirtilen eserde, sayfa 39

Zührevi Hastalıklar Hastaneleri, hasta bakım yerlerinden çok hapisaneleri andırıyordu. Victoria dönemi insanları için Zührevi Hastalık günahkarlık sonucuydu; hastaneler öncelikleri kadınları ahlaksal açıdan 'doğru yola' çekmek için çalıştı, tedavileri ikinci planda kaldı. Bir Zührevi Hastalıklar Hastanesi'nin cinselliğe karşı yasal tutumu "onun güvenli bir hale getirileceğine inanmıyorum"du. Zührevi Hastalıklar Hastaneleri ahlaksal ve fiziksel rehabilitasyon için kuruldu ve buraya getirilen hastalar tedavinin aynı zamanda bir ceza olduğunu gayet iyi anlayarak çıktılar. Sıkı bir yalıtma, sessizlik ve sürekli gözetim politikası uygulandı; bunun amacı, kadının geçmiş yaşamıyla bağlarını koparark dönüşümünü sağlamaktı. Hastaneye girişte kadınlar buharla dezenfekte ediliyorlardı. Tüm eşyaları ortadan kaldırılıyor, kadın yaraları kapanıncaya kadar kilit altına alınıyordu. Ona, daha sonra dantelcilik, çamaşırcılık ya da ev hizmetçiliği yapabilir düşüncesiyle, sıradan evişleri öğretiliyordu. Rutin, biçimde çalışma, dua, okuma, uyuma ve yemek yemekle geçen günler kadınları tek tipe dönüştürüp hiçliğe mahkûm ediyordu. Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'nın kayıtlarında, sık sık, hastane duvarlarının daha da yükseltilmesi, kadınların dış dünyayla ilişki kurmaması için pencerelerinin gözlenmesi ve kadınların haberleşmelerinin sınırlanmasına ilişkin tartışmalar yer alıyordu. Bazı hastanelerde, gelen tüm mektuplar baş hemşire tarafından açılıp okunuyordu. Davenport ve Portsmouth'ta, kadınların haftada yalnızca tek bir mektup almalarına, o da ancak papaz okuduktan sonra, izin vardı. 1869'da 'azılı kadınları', diğerlerinden ayrı tutmak için özel koğuşlar yapıldı; 1870'lerin başlarında, 'kaşarlanmış' eskileri yenilerden ayırmak için de katı bir sınıflama sistemine gidildi. Kırıp dökme olayı yaratan her hasta suya ve ekmeğe talim ettiği bir hücreye kapatılıyordu. Hatta doktorlardan biri, tıpkı Viyana Zührevi Hastalıklar Hastanesi'nde olduğu gibi, itaatsiz kadınların saçlarının kesilmesi için yetkililerden izin bile istedi.[35]

35. Walkowitz, önceden belirtilen eserde, sayfa 215, 217

Portsmouth'daki Portsea Hastanesi keyfi yönetimi ve etkisiz disipliniyle Southampton kadınlarını da -bünyesinde barındırıyordu- İngiliz sistemindeki en berbat Zührevi Hastalıklar Hastanesi olma onuruna erişti. Plymouth'daki Royal Albert Hastanesi daha tutarlı, daha akılcı ve sinsi yapısıyla tipik Victoria dönemi kurumlarına iyi bir örnekti.

1868'in ilk aylarında kadınlar üzerlerindeki baskıya karşı başkaldırmaya başladılar. 1873'te Portsea'daki asıl ayaklanma, direnişlerinin ne denli yaygınlaştığını ve onları ayaklandıran koşulları net biçimde gösterir. O·yörenin sağlık görevlisi her türlü başkaldırıyı önlemek için çeşitli zor kullanma yöntemlerine başvurmuştur. Bu adam, bazı kadınların kendisine 'sırnaştığı' gerekçesiyle bir sonraki hafta muayeneden geçirmeyi reddetmiş, böylece kadınlar gereksiz yere içerde tutulmuşlardır. "Kızgınlık ve umutsuzluk, kadınları dayanılmaz koşullara başkaldırmaya itti: Su gibi çorbalar, postanın sınırlı girişi ve genel anlamıyla sert davranışlara maruz kalmak."[36]

1 Ocak 1873'te, Julia Clark adlı 20 yaşındaki hasta, kadınlara verilen çorbanın ve patateslerin kötülüğünden yakınarak, bulunduğu yerin sorumlusu çorbanın su gibi olduğunu kabul edinceye kadar tabakları ve sofra takımlarını fırlatıp atmaya başladı. Ertesi gün, başka karışıklıklar patlak verdi ve üç kadın hücrede kilit altına alındı. Ayaklanma iki gün, yani polis hücreye kapatılmış yedi sekiz kadını tutuklayıncaya kadar sürdü. Koşulları protesto eylemleri sonucu 1882 sonlarına doğru bir kadın hastane camlarını kırmaktan mahkemeye çıkarıldı.

22 yıl etkinliğini sürdüren Bulaşıcı Hastalıklar Yasası ekonomik baskılardan daha güçlü bir şekilde kadınları ardı arkası kesilmezcesine fahişeliğe sürükledi. Bir kadın bir kere vesikalanıp fahişe olarak fişlenmeye görsün, bu hemen işveren ve toprak sahiplerine polis tarafından bildiriliyor, o kadının tam gün fahişelik yapmaktan başka hiçbir seçeneği kal-

36. Aynı kitapta

mıyordu, isterse bu işi önceden yapsın, o artık toplumdan atılmış bir kimse sayılıyordu. Böylece, fahişeliği sırf para kazanmak için iki üç yıllık geçici bir iş olarak yapan ve daha iyi fırsatlar çıktığında terketmeyi düşünen ya da kıt ücretine ek bir kazanç kapısı olarak gören kadınların çoğu için Bulaşıcı Hastalıklar Yasası ömür boyu fahişeliğe mahkumiyet demekti. Yirmi iki yıl boyunca -bazı kadınların tüm yetişkinlik dönemlerini kapsar- fahişelik gerek hükümet gerekse polis zoruyla bu kadınların tek geçim yolu oldu.

Yasa, 1864'ten itibaren şiddetle uygulamaya koyuldu ve 1870'e kadar onlara karşı varlık gösterebilecek bir kitle protestosu gerçekleşmedi. İlk ses, 1863'te Harriet Martineau'nun The Daily News'te yayınlanan, önerilen yasa üzerine kaleme aldığı bir dizi makaleyle geldi. Bu kadın son derece hasta ve güçsüz düşmesine karşın, 1869'a dek açtığı bir salvo ateşiyle eleştirilerini yinelemekten geri kalmadı.

Bir grup doktor yasanın kuzey kentlerine yaygınlaştırılması için baskı yapmaya kalkışınca konformizm karşıtlarından bir karşı saldırı patlak verdi. 1869'da Bristol'da *Wesleyan*lar ve *Quaker*ların himaye ettiği, bir erkekler toplantısı görünümündeki Sosyal Bilimler Kongresi'nde Yasa'ya dikkat çekildi ve tümü erkek bir ulusal örgüt oluşturuldu. Örgütün ilk amacı öncelikle yasanın kuzey bölgelerini de kapsamasına karşı çıkmak sonra da iptali için mücadele etmekti. Kısa bir süre sonra da hanımlar ulusal örgütü kuruldu. 1870'in Yılbaşı günü Harriet Martineau, Florence Nightingale, Mary Carpenter ve Josephine Butler bir protesto mektubu hazırlayıp *Daily News*'ta yayınladılar. Mektubun içeriği şöyleydi:

> Kadınlar açısından bakıldığında, yasa, hukukun kutsal saydığı kişi haklarının güvencesini ortadan kaldırmakta ve onların onurlarını, özgürlüklerini ve kişiliklerini kayıtsız şartsız polisin ellerine teslim etmektedir.[37]

37. B. Scott, önceden belirtilen eserde, sayfa 102

Protesto mektubuna daha sonra binlerce imza daha eklendi. Kadınların Manifestosu yasayı çifte standardın açık bir örneği olmakla, kadınların haklarını yok ederek onların ikinci sınıf olduklarını teyit etmekle suçluyordu. Belki de ilk kez kadınlar kadının cinsel açıdan ezilmesine karşı geniş ölçekli bir örgütlenmeye girişmişlerdi. Rivayete göre, kampanya, cinsel zevkin tam anlamıyla erkeklerin ayrıcalığında bulunduğu, fahişeliğe göz yuman bir bakış açısının kurban imgesini uyandırdığı bir çağda -gönülsüz kadın bedenlerinin şeytan ruhlu erkeğe sunulması"[38]- ortaya çıktığı için, yeni yeni uç veren Süfrajet Hareketi'nden daha fazla destek gördü. Hanımlar Ulusal Örgütü Bulaşıcı Hastalık Yasasının iptali ve Victoria Dönemi ahlakçılığının kökünü oluşturan cinsellikle ilgili çifte standardı ortadan kaldırmak için mücadele etti.

Kampanyanın başlarında 39 yaşında olan Josephine Butler son derece önemli bir kişi haline gelmişti. On yıl önce de, feminizm davasını kavrayan ilk kadınlardan biri olmuştu. Küçük bir grupla kampanyaya başladıktan yirmi yıl sonra, fahişeliğe kışkırtılan kadınların bulunduğu genelevlerden, Bulaşıcı Hastalık Yasasını protestoya, Parlamento lobilerine kadar her alanda at oynatan ulusal bir kadın grubuna önderlik etmişti.

Kampanya geniş ölçüde eşitlik ve kadının ezilmesi üzerine oluşturulduğu sırada, reformcular da son derece ahlakçı bir çizgide karar kılmışlardı. Butler, bir önlem olarak cinsel hazlardan uzaklaşmanın zührevi hastalıkların yaygınlaşmasını durdurmak bakımından Bulaşıcı Hastalıklar Yasası'ndan daha etkili olacağına inanıyordu. Reformcular ise, her fırsatta, iç organların muayenesinin, yalnızca zorla ve polis doktorlarca yapılması nedeniyle değil, aynı zamanda bir kadının 'mahrem bölgeleri'ne saygısızlık açısından bir hakaret anlamı taşıdığını dile getiriyorlardı. Kadınların Manifestosu şu içerikteydi:

38. Pearson, önceden belirtilen eserde, sayfa 19

> Kötü alışkınlıkların asıl kurbanı olan cinsi cezalandırıp, gerek kötü alışkınlıklara gerekse bunların ürkütücü sonuçlarına neden olan cinsi cezasız bırakmak adalet ilkeleriyle bağdaşmaz... Çünkü şeytanın yolu olan bu sistem oğullarımızı özendiriyor.. çünkü bu felaketin koşulları öncelikle fiziksel değil ahlaksaldır.[39]

Reformculara göre, Bulaşıcı Hastalıklar Yasası 'artan günahkarlığın' başlıca nedenlerinden biriydi ve bu grup "erkekler arasında saf ahlaksal nitelik" çağrısı yapılıyordu. "Bu bizim görevimiz," diyordu kadınlar, "erkeklerden saf bir ruh taşımalarını istemek bizim görevimiz olacak. Tıpkı onların bizden istedikleri gibi, aynı şeyi biz de onlardan talep edeceğiz."[40] Tüm toplantılarını dualarla başlatır oldular. Ve tabii bir diğer sorun da saygıdeğer üst sınıf hanımefendilerinin kampanyayla ilgili olarak fahişe sözcüğünü kullanmaktan fena halde rahatsız olmalarıydı. Ve görünüşe bakılırsa, ahlaksal açıdan en kızgın kampanyacılar önemli roller oynayan iki erkekti: Alfred S. Dyer erkek kardeşiyle birlikte dinsel metinler, ahlaksal broşürler, ibadete ait kılavuz kitaplar ve *The Menace of Opium* (Afyon Belası), *A Manual For Mourners* (Yaşlılar İçin Bir KIlavuz) gibi 'sosyal şeytanları' açığa çıkarmayı amaçlayan çalışmalar yayınlamıştı. Dyer, 1880'deki Brüksel turundan sonra Kıta Fahişeliğine Hizmet Amacıyla İngiliz Kızlarının Ticaretinin Teşhiri ve Engellenmesi Londra Komitesi gibi son derece iddialı bir isimle küçük bir örgüt oluşturdu. Başkan Benjamin Scott'tu. Scott, feminizm ve dindarlığın garip bir karışımıyla çözümlemeler yaparak Bulaşıcı Hastalıklar Yasasına karşı çıkan en tanınmış yazardı. Ona göre, Bulaşıcı Hastalıklar Yasası "uçkuru düşük erkekleri şehvetlerini tatmin için kadınların sömürülmesinin bir çalışma politikasına uyarlanmasıydı... Buna Bulaşıcı Has-

39. The Women's Manifesto (Kadınların Manifestosu), aktaran Pearson, önceden belirtilen eserde, sayfa 63

40. B. Scott, önceden belirtilen eserde, sayfa 114

talıkları Önleme kılıfı uydurulmuştu ama bu kılıfın gerisinde kadınlara karşı *Paganca* bir düşmanlık ve kadınları kan revan içinde muayenelere zorlayarak sefahati resmi biçimde örgütleyen sinsi bir amaç yatıyordu."[41]

> Yasa adaletsiz ve Anayasaya aykırı olduğu kadar ahlaksızcadır da ve uzun süre boyun eğilirse, kaçınılmaz olarak insan haklarının yok olması sonucunu doğuracaktır. Toplumun bir yarısı -daha aciz olan yarısırf bir polisin kuşkuları doğrultusunda (gerçek ya da kanıtlanmamış) insanoğluna yöneltilebilecek en çirkin biçimde suçlamalara hedef olmaktadır... Kanıt olmadan, bir jüri ya da buna benzer bir heyet önüne çıkarılmadan ağır işe mahkum edilen kadınlar ağızlarını açma şansına bile sahip değildirler; yasanın izin verdiği tek seçenek cinsiyetlerini en hayasızca sunmaları için gönüllü ya da *zorla* fişlenmeleridir. İffetlerinden ve lekesiz ünlerinden zerrece kuşku duyulmayan kadınlar da dahil yüzlercesi içinde en alçakça hakaretlerin yer aldığı bu sessiz rezalete boyun eğmeyi reddettiği için casus polislerin budalalıkları -ya da rüşvet- yüzünden en ağır biçimde suçlanıp hapse tıkıldı.[42]

Yine de, kampanya İnglitere'yi derinden sarstı. Binlerce kadın Hanımlar Örgütü'ne katıldı ve eşitlik, her iki cins için de tıbbi kontrol temelinde, kölelere karşı polisin eylemlerinin durdurulmasını talep eden öfkeli toplantılarda salonları doldurdular. Basının büyük bölümü onları görmezden geldi. *Saturday Review* kadınları "kudurgan, cinsiyetsiz ve ar damarları çatlamış"[43] olmakla suçladı, hatta modern fahişelik tarihinde Florence Nightingale için "yatalak kız kurusu" deyimi kullanılır, Harriet Martineau "hasta, garip görünüşlü,

41. Aynı kitapta, sayfa 12
42. Aynı kitapta, sayfa 208
43. Pearson, önceden belirtilen eserde, sayfa 63

emekliye ayrılmış bir profesyonel"dir ve Örgüt üyesi kadınlar "kötülere karşı iyilerin tarafında oldukları için pek birşey bilmediklerinden sorunlara amatörce yaklaşırlar"[44] Deniz Kuvvetleri Komutanlığı ise onları, zamanla yok olacak akıl hastaları olarak niteledi.

Asker kasabalarındaki örgüt üyeleri, muayene merkezlerinin kapılarında bekleyip "çoğu hıçkıra hıçkıra ağlayarak" çıkan kadınları Parlamento'ya verilecek dilekçeleri imzalamaya yüreklendiriyorlardı. Kızgın feministler, kadınlara muayeneye girmeyi, polisin onları zorla yargıç önüne çıkarmasını reddetmelerini ve davalarına açık mahkemelerde bakılmasını ısrarla talep ederek dönemin anlayışına karşı çıkmalarını öneriyorlardı. Örgüt, *The Shield* (Kalkan) adlı bir gazete yayınladı ve protestoyu ağızdan ağıza yaygınlaştırdı. Avam Kamarası'ndaki dostlar, Butler'ın kampanyasının ilk aylarında yasanın iptali için bir önerge verdiler, ama bu, devlet fahişeliğini körükleyenlerce engellendi. Yetkililer, yasanın iptali taraftarlarına karşı gönülsüzce bir kaç şey yaptılar; kadınların ağzına yasanın kaldırılacağı görüntüsünü vermek için bir parmak bal çalmak amacıyla birkaç kişiyi kısa süreli hapis cezasına çarptırdılar, ama iptal konusu gündeme geldiğinde arkalarına yaslanıp beklediler.

1870 sonbaharında örgüt, yalnızca devlet fahişelerini ve Malta'daki birliğindeki askerlere hizmet veren fahişeleri sıkı kontrol altında tutmakla yetinmeyip bunu askerlerin *karılarına* kadar yaygınlaştırmaya hedefleyen bir hükümet adayına karşı kampanya başlattı. General Sir Henry Storks Savaş Bakanı Müsteşarı olarak görev yapıyordu ve asker kasabalarındaki kadınlar üzerinde önemli bir güce sahipti. Kadınlar kampanyayı Bulaşıcı Hastalıklar Yasası'nın geçerli olduğu asker kasabalarından birinde, Colchester'da başlattılar. Önce dualar edildi, ardından el ilanları dağıtıldı. Genelev işleticileri ve onların fedailerinden oluşan bir grubun desteklediği General'in adamları muhalif bir erkek adayın top-

44. Pearsall, önceden belirtilen eserde, sayfa 360

lantısını basarak kadınlara şiddet uyguladılar ve adamı yaka paça platormdan indirdiler. Kasabanın duvarlarına, Josephine'in elbisesinin tam tarifini veren afişler astılar; böylece kadın genelev destekçileri tarafından hemen tanınacak ve saldırılacaktı. Bir akşam, muhalif aday Dr. Langley ve erkek meslektaşları toplantıda konuşmak üzere gittiklerinde Butler soru soran geniş bir kitlenin bulunması nedeniyle otelde kaldı. Genelev takımı önce toplantıyı bastı, sonra da otele yöneldi. Butler otel yöneticisi tarafından tavanarasına saklandı, meslektaşları da kan revan içinde otele döndüler. Otel yöneticisi konuklarının çok büyük bir tehlike oluşturduklarına karar verip onlardan oteli terketmelerini istedi; diğer oteller de Josephine Butler'e oda vermeyi reddettiler. Sonunda kadın isim vermeden bir otele kapağı atmayı başardı ama geceyarısı gelen otel yöneticisi genelev fedailerinin onu bulduğunu ve eğer dışarı çıkmazsa binayı ateşe vermekle tehdit ettiklerini söyledi. Josephine oradan da kaçırılıp muhaliflere sempati duyan küçük bir hana yerleşinceye kadar rahat nefes alamadı. Hanın sahibi onun kalmasına izin vermiş ama arkadaşlarının sokaklarda gerçek adını kullanmamaları konusunda uyarmıştı.[45]

Uzun ve korkulu gecenin sonunda, Butler, dışarda erkeklerin ıslıkları eşliğinde yalnızca kadınların katıldığı bir toplantı düzenledi. 24 fedaisi olmasına karşın, paçavra gibi bir şala sarınıp yaşlı ve yoksul bir kadın kılığına girmek zorunda kalmış, ondan kuşkulanmayan kalabalık tarafından biraz itilip kakıldıktan sonra toplantı bitiminde arka pencerelerden birinden kaçmıştı.

Tabii bu olayların ardından, genelev sahipleri, devlet ve polis feministlere karşı işbirliğine girdiler ve onların kadınlar üzerindeki kontrollerini kırmak için şiddete başvurmaktan hiç çekinmediler. Hükümet adayı Storks hezimete uğradı -bu, cinsel baskıya karşı yek vücut olarak çalışan kadınların (erkeklerle birlikte) kazandığı ilk zaferdi. Basın bu zafere geniş

45. Pearson, önceden belirtilen eserde, sayfa 68

yer verdi, ama hükümet yasaların işlerliğini araştırmak üzere bir komisyon atama yoluyla anlamsız bir devir teslim yaptı. Militan muhalifler elbette, bunu hükümetin gücü olarak değil mücadele edilen yasaların gerisindeki öz olarak kabul edip tam anlamıyla yararsızlığına inandılar.

Hanımlar örgütü eyleme geçip, yarım milyon kadının imzaladığı bir dilekçeyi Parlamento'ya sundu. Ayrıca, yerinden kıpırdamaya hiç niyeti olmayan bir kabine üyesine karşı kampanya başlattı ve bir kadının fahişe olmadığı halde bir erkekle birlikte yaşadığı için polisin iğrenç davranışlarıyla karşı karşıya kalması nedeniyle intihar etmesi üzerine İngiltere düzeyinde düzenlediği toplantılarla tüm muayene sistemini lanetledi.

1875'e kadar, kampanya gitgide güçlenip etkinleşti. Yasanın iptaline yönelik tüm girişimlerin Parlamento'da başarısız kalmasına ve *devlet* fahişeliğinin (ve Bulaşıcı Hastalıklar Yasası'nın) desteklenmesi adına oluşturulan lobinin Amerika ve Avrupa'daki tüm limanlarda kadınların kontrolü için yaygın bir sisteme geçilmesi çabalarına karşın, gittikçe artan sayıda destekçi tüm enerjisini kampanya için kullanır hale geldi. Butler, Avrupa ve Amerika düzeyinde şubeler açarak karşı hareketi geliştirdi. Quaker'lardan da yardım alan Butler, daha sonra yeniden biçimlendirilen uluslararası bir muhalif federasyona önderlik etti.

Butler ve yandaşları bu kez dikkatlerini politikadan polise çevirdiler. 1880'de, Örgüt'ten gelen baskıyla Brüksel ana mahkemesinde 12 genelev sahibi ve yöneticisine dava açılması girişiminde bulunuldu. Genç İngiliz Kadınlarının tanıklığı dayak olaylarını, kullanılan teknikleri ve hapisane benzeri koşulları açığa çıkardı. 12 adam da suçlu bulundu. Basın önceleri gerek muhaliflere gerekse yeniden basılan Ordu ve Donanma Sağlık Raporları ile Metropolitan polisinden Yüzbaşı Harris'in "yasanın varlığının büyük fiziksel ve ahlaksal avantajlar sağladığı"[46] yolundaki övücü fikirlerine pek yüz ver-

46. B. Scott, önceden belirtilen eserde, sayfa 114

medi. Bir kaç gazete reformculara hakaretler savurup onların rezil karakterlerine sövüp saydı. Ama bu dava tam anlamıyla manşet oldu; gazeteler, Brüksel Kent Meclisi, polisin suç ortaklığıyla ilgili soruşturma açınca sansasyon kokusunu alıverdiler.

Soruşturmada tanıklık eden ve Butler'in yazılı yeminli ifadesini basan bir gazetenin editörü açıkça ölümle tehdit edildi ve bürosu genelev fedailerince kuşatmaya alındı ama tutuklanan, polisin fahişelerle ilgili masasında çalışan iki adam oldu. Üç ay sonra, genelev işletenlerle ilgili bir başka davada, tüm suçlananlar hapsi boyladı. 1879'un başlarında, muhalifler, Fransız genelevlerinden sorumlu ahlak polisinin başındaki iki üst düzey görevlinin soruşturmaya alınması ve işten atılması için Paris Kent Meclisi'ne baskı yaptılar.[47] Gerek Fransa'da gerekse Belçika'daki ahlak polislerinin başındaki kişilerin işlerine son verilmesi Butler ve Örgüt için parlak bir zafer oldu.

İngiltere'deki fahişeliği inceleyen Lordlar Komitesi, 1882'de Örgüt'ün yasayı daha serbest yönde değiştirme konusundaki desteğini benimsedi. Komitenin raporu, kampanyayı günahı sabit fikir haline getiren imgelerden oluşan bir eylem olarak gördükleri için reddeden bazı muhaliflerin eleştirilerini de çürüterek, İngiltere'de ve Kıta'ya gönderilen kadınların ticaretinde skandala varan boyutlarda bir durumun söz konusu olduğunu açığa çıkardı. Rapor, kız kaçırmaları ve genelev çalıştırmayı kontrol altına alacak güçlü yeni yasalarla cinsel ilişkiye rıza yaşının onaltıya yükseltilmesini öneriyordu.[48]

Bununla beraber, fahişeliğin kendisini bir baskı olarak görmüyor, çifte standart konusunu ve kadının özgürlüğünü tartışmıyordu. Parlamento, tam olarak kaldırmamakla birlikte zorunlu muayene sistemini (bir oyla) iptal ederek 1883'te yarım yamalak bir adım attı. Yasa bundan böyle yalnızca ki-

47. Pearson, önceden belirtilen eserde, sayfa 81
48. Aynı kitapta, sayfa 82

taplarda kaldı ve bir daha da yürürlüğe girmedi. Kadın ticaretinin son bulmasını talep eden mektuplar ve önergeler 1884 yılı boyunca İçişleri Bakanlığı'na aktı durdu. Bunlar yalnızca Butler'in örgütünden ve Benjamin Scott'un grubundan değil, Genç Hanımlar Hıristiyan Birliği ve Kardinal Manning gibi toplumun değişik katmanlarından geliyordu. Protesto ettikleri kişiler ise, Dublin'den gelen İrlandalı kızları Londra doklarında bekleyen pezevenklerdi.

Sonraki yıl, örgüt için en önemli yıllardan biri oldu. Booth Ailesi yedi yıl önce Kurtuluş Ordusu'nu kurmuştu ve 1885'te tüm güçlerini fahişeliğe karşı yönelttiler. İşleviyle kıyaslandığında hâlâ küçük bir örgüttü bu ama bir yıl önce Alfred Dyer Brüksel'de genelev 'turu'na çıktığında William ve ateşli feminist Catherine Booth Hıristiyanlığa yönelik misyonlarını, tanıdık askeri tip bir örgüt içinde Tanrı adına ama pek de dinsel olmayan bir kampanyaya dönüştürdüler. Bu kampanya geniş kitleleri hedefliyordu. Booth'lar işçi sınıfının yoğun olduğu bölgelerde, pubların yakınlarında içki aleyhine vaazlar vermeye başladılar ve biracıların, meyhanecilerin kiralık adamları tarafından sürekli saldırıya uğradılar. Bu çetelere "İskelet Ordusu" deniyordu ve seçkin sınıftan olsun, polis örgütünden olsun paraca destekleniyordu, bu adamlar, sonraları ayaklanmaları ve Kurtuluş Ordusu'na saldırıları da finanse ettiler. Çeteler toplantıları dağıtıyor, üyelere saldırıyor, kadınları teke tek hedef alıp üstlerine boya atıyor, çöpler, taşlar, ölü kediler fırlatıyorlardı. Doğu Londra'daki Clapton'da başgösteren bir ayaklanma sonrası bir kadın karnına yediği bir tekme sonucu "rahmi parçalandığı için" öldü. İskeletler Çetesi işi o kadar ileri götürdü ki, birkaç kadını birbirine bağlayarak tepelerinden aşağı yanar kömürleri boca etti. Booth ailesinin yandaşları pasif direniş sözünü vermişlerdi ama bu, sık sık şiddet yanlılarınca beslenen polis tarafından hapse tıkılmalarını engellemiyordu. Polisin gerekçesi, bu kişilerin ayaklanmalara katılmalarıydı. Şiddetin doruğa tırmandığı 1882 yılında, 660 Kurtuluşçu ya-

ralanmakla kalmadı, bunların 86'sı, 15 kadın da dahil, hapse gönderildi.[49]

Kurtuluş Ordusu ve Josephine Butler, iki ana kavramda ayrılmalarına karşın tuhaf bir ittifaka girdiler.

> Her iki örgüt de, cinselik ve günah takıntıları ve panzehir olarak sunduğu romantik aşk kavramlarıyla Victoria dönemi toplumunun dayattığı gerçekçilikten uzak 'melek' imajına karşıt biçimde, kadına gerçek bir sosyal konum sağlayacak cins eşitliğini savunuyordu. Her ikisi de ensesi kalınlarla çekişmekteydi ve bu kesimi besleyen iki yüzlülükle savaşıyordu. Ve yine her iki örgüt de, yalnızca, kampanyadan çıkar umanların çoğunun işçi sınıfından oluşundan değil, sosyal reformcuların tamamen yönetim gücünü tekelinde tutan orta ve üst sınıfın ellerinde bulunuşu nedeniyle temelde bir sınıf savaşına sürüklenmişti.[50]

Muhaliflere bir diğer büyük destek, Londra fahişeleriyle ilgili, Victoria Dönemi İngiltere'sinin kafasını kuma sokmuş duyarlığını şoka sokan gazete yazılarıydı. W.T. Stead, *Pall Mall Gazette*'nin duygusal, düşüncesizce hareket eden, sorumsuz editörüydü. 1885'te, Benjamin Scott Stead'le fahişelik ve kadın ticareti üzerine bir konuşma yaptı. Stead, belki de modern gazeteciliğin ilk örnekleri sayılabilecek araştırma ve yazılarına koyuldu. Önce Scotland Yard Suç Araştırma Bürosu'nun işten el çektirilmiş şefi Howard Vincent'le görüştü. İlk sorusu şöyleydi:

> "Şu dakikada, bir randevuevine gidecek olsam, şöhreti iyi bir randevuevine, patron parayı bastırdığım takdirde bana... baştan çıkartılmamış bir kız sağlayabilir mi?"

49. Aynı kitapta, sayfa 93
50. Aynı kitapta, sayfa 81

"Kesinlikle," diye yanıtladı Vincent.

"Ama" dedi Stead sorusunun yanıtını çok iyi bilircesine, "bu 'bakireler' bu işi gönüllü mü yoksa gönülsüz mü?" Vincent soruya şaşırmıştı. "Tabii aralarında nadir de olsa gönüllü olarak rıza gösterenler de çıkar."

"Yani demek istiyorsunuz ki," diye bastırdı Vincent, "Londralı genelev patronlarının sağladığı bakire kızların her dakika ırzına geçiliyor, öyle mi?"

"Kesinlikle." "Ama kızlar çığlıklar atıyorlar." "Elbette atıyorlar. Ama kuytu bir yatak odasında çığlıkların ne yararı olur? Düşünsenize, gerçek anlamda öldürülme amacıyla saldırıya uğrayan bir adam ya da kadının çığlığı iki dakika sürer. Diğer türde çığlıkların süresi de yalnızca beş dakikadır."

"Peki, polis devriyeleri?"

"Bir şey duysa bile müdahale etme hakkı yok."

"Ama tecavüz ağır bir suç.. Kız tecavüzcü aleyhine dava açabilir mi?"

"Kime dava açacak? Saldırganın adını bilmez... Bilse bile ona kim inanır? İffetini kaybeden bir kadın daima geçersiz bir tanıktır. Kötü şöhretli bir evde bulunması cinsel ilişkiye rızası konusunda bir kanıt sayılacaktır... ve kadın şantaja kalkışan bir serüvenci olmakla suçlanacaktır."[51]

"Modern Babil'den Armağan Bakireler" başlığını alan bu

51. Aynı kitapta, sayfa 135-136

yazılar 6 Temmuz 1885'te yayınlanmaya başladı. Pazartesi günkü gazetede Stead, kızların ve kadınların tuzağa düşürülmesinden, seks ticaretinden direnenlerin kayışla dövüldüğünden, yetkililerin aldırmazlığından ve 'kimsenin yanıtlamadığı çığlıklar'dan söz ediyordu. Salı günü ise, bir Pimlico genelevinden kaçıp Kurtuluş Ordusu Karargahına sığınan genç bir kadınla yaptığı, arkadaşlarının 'kötü yola' düşürdüğü kızların korkunç öykülerini anlatan bir söyleşiyle de desteklenen tuzağa düşürme yöntemlerini inceden inceye açıklıyor, iki genç muhabbet tellalı kadının sansasyonel ve oldukça dramatik açıklamalarına yer veriyordu. Ayrıca, kendilerini sattıklarını kabul ettiklerine dair imzaladıkları belgelerle getirilen dokuz genç kadınla yaptığı konuşma da bulunuyordu. Yazı dizisinin ikinci gününden sonra yeni hükümet Suç Yasası Değişiklik Tasarısı'nı, kız kaçırmanın kontrol altına alınması, genelevlerin yeni yönetim esasları ve cinsel ilişkiye rıza yaşının yükseltilmesi gibi ek maddelerle sunmayı kabul etti. Üçüncü gün, yani Çarşamba günü, Londra kadın ticaretinde küçük bir yer tutmasına karşın, küçük çocukların alınıp satılması konusu patladı. Perşembe günü yazı çıkmadı. Cuma, köle ticareti ve polisin suç ortaklığı irdelendi.[52]

Stead'in yazı dizisine kamuoyunun verdiği yanıt, gazetenin daha ilk gün sonunda normal fiyatının 12 katına ulaşan bir meblağda satılması oldu. Ülkedeki en geniş haber ajansları ağına sahip olan W. H. Smith o hafta yazı dizisi nedeniyle gazeteyi satmayı reddedince, dağıtım gazete satıcıları, Kurtuluş Ordusu, muhalifler ve sünsürün gizli ellerini farkeden gönüllülerce yapıldı. *Gazette*'nin eleştirmenlerinden biri olan Bernard Shaw nehir kıyısına kurduğu alelusul bir tezgahta gelen geçene gazeteyi sattı. Yazı dizisi Birleşik Amerika gazetelerine de satıldı ve Temmuz Sonuna kadar Paris'te kitap şeklinde 100.000 nüsha tükendi. Ayrıca Danimarkaca, Almanca, Rusça ve Lehçeye çevrilmek üzere de hazır bekliyordu.

52. Aynı kitapta, sayfa 162

Stead biraz hile yapmıştı yine de. Bir dereceye kadar gerçekleri çarpıtmıştı ve yazı dizisindeki en belli başlı çarpıtma bir bakirenin pazarlanması üzerine olan öyküdeydi. Nerede gücünün kesildiği, gerçeğin ne olduğu, neyin gerçek gibi görünmesine karşın aslında olmadığı tam bir belirsizlik içindeydi; ama güç bela da olsa satıraraları bazı ipuçları veriyordu. Anlattıkları tam olarak konuştuğu kişileri yansıtmıyorduysa da başka pek çok durum için tamamiyle geçerliydi. Basının geri kalan kısmı ve hükümet için, yine de, konuşan tek güçlü erkek sesin itibarını düşürmek adına kusursuz bir fırsattı bu. Basın ona saldırdı, hakkında dava açıldı, suçlu bulundu ve hapse atıldı.

Gazete yazıları örgüte kampanya için gerekli taze bir itici güç sağladı ve yayınlanmalarından kısa bir süre sonra Kurtuluş Ordusu 'neferleri' katlanmadığında 2,5 mil uzunluğunda 393.000 imzalı bir dilekçeyi Parlamento'ya sundular.[53] Ağustos'ta Hyde Park'ta yapılan bir kitle gösterisinde 100 000 kişi "ceza gerektiren musibetleri" ortaya döktü.

Kamuoyunun büyük ilgisi ve basının verdiği destek, Josephine Butler ve Ulusal Örgüt'ün 25 yıl önce başlattığı kampanyanın doruk noktası oldu. Bulaşıcı Hastalıklar Yasası'na göre, 22 yıldır kadınların tepesinde boza pişiren cinsel ilişkiye razı yaşının 16 olmasıyla ilgili madde iptal edildi, genelevler basılmaya başlandı, kadın ticaretine yeni cezalar getirildi, fahişeliğin teşvik edilmesi ve çocukların sömürü aracı yapılmak üzere ailelerinden alınmasına caydırıcı kısıtlamalar kondu.

Bununla birlikte, asker kasabalarındaki fahişelerin üzerindeki Bulaşıcı Hastalık Yasası'nın baskısı, yeni adlar altında, değişik biçimlerde sürdü. Deniz Kuvvetleri Komutanlığı, iptal kararı yakınlaştıkça, bu yasanın yerine geçecek başka yasaların arayışına giriyor, bakımevlerindeki hasta fahişelere zorunlu alıkoyma uygulamasını getirmeye ça-

53. Aynı kitapta, sayfa 163

lışıyor, hastanede alıkoyma ile ilgili yasa önerileri konusunda kulis yapıyordu. Askeriye, Bulaşıcı Hastalıklar Yasası iptal edildikten sonra bile, sivil hastanelerdeki fahişelerin alıkonması için ödeme yapmayı sürdürdü. Bu yasa lehindeki insanlar, örneğin Plymouth'da 'kurtarma' eylemlerine başlamışlardı. Ellice Hopkins, bir endüstriyel kızlar okulunun kurulmasına önayak olmak için oluşturulan Beyaz Haç Ordusu'nun kurucusu olarak 1879'da Plymouth'a geldi. Asıl hedefi, 1881'de çıkan ve polise çocukları genelevlerden alıp endüstriyel okullara yerleştirme yetkisi veren endüstriyel Okullar Yasa Değişikliği tasarısı'ydı. Hopkins'e göre, üç asker kasabasındaki genelevlerde 150 çocuk yaşıyordu. Yasa,

> ...şantaja eğimliydi. İşçi sınıfı ailelerinin, çocuklarını yitirmekten doğan sıkıntılarına çare bulmak açısından fahişeliğe bulaşmaları önlenmeliydi. Etkili çözüm saygıdeğer yoksulları, saygıdeğer olmayan yoksullardan yalıtmak olabilirdi.[54]

Yasa tasarısı uygulanmaya kondu ve Hopkins ve onun sosyal saflık mesajı Bulaşıcı Hastalıklar Yasası taraftarlarının, gardiyanlar, hastane yetkilileri ve yargıçlar- sevgilisi haline geldi. Bunlar kendi aralarında birleşerek bir kurtarma derneği oluşturdular: Pleymouth Dostsuz Kızlar Derneği adını alan bu örgüt, daha sonra Sosyal Saflık Derneği ile birleşti ve çocuk yaştaki kızların izlenip bulunmasında Metropoliten Polisi'nden büyük yardım gördü. Bulaşıcı Hastalıklar Yasası iptal edildikten sonra, bir polis eskisi olan James Disberry, Hopkins grubu için çalışmak üzere işe alındı ve Hopkins önceleri Bulaşıcı Hastalıklar Yasası'nın karşısında tavır almış bir kurtarma evinin Hanımlar Komitesinin desteğini sağladı. "Ahlaksal iyileştirme artık Zührevi Hastalıklardan kaynaklanan sorunlardan, sınıfsal yasalardan ba-

54. Walkowitz, önceden belirtilen eserde, sayfa 218

ğımsızlaşmıştı."[55] ve elbette feminizmden o dönemin geçerli saflık ilkesi üzerine yoğunlaşıp onu yücelten, orta sınıf ahlak değerlerini işçi sınıfı ve yoksullar arasında yaygınlaştıran örgütler, bu değerlere karşı çıkan ya da kadınların taciz edilmesine dur diyen hiçbir engel ya da politik tavırla karşılaşmadan işlevlerini sürdürdüler.

55. Aynı kitapta, sayfa 218

DOYMAYAN HAYVAN

Evet, iyi diyen tüm erkeklerde var olan ağız kalabalığı kötü bir tını veriyor ama ben bu ağız kalabalığının, PLATON DA DAHİL, tecavüz istatistiklerini aşağılara çekmeye yaradığını söyleyebilirim.

AZİZ SWITHIN BİR PEZEVENKTİ VE WINCHESTER PİSKOPOSU DA PEZEVENK BAŞI. KRAL İSE BİZİ DAMGALAMIŞTI AMA ŞİMDİLERDE TURİSTLER SANKİ BİR TABLO YA DA FOSİL KEMİĞİ SEYREDER GİBİ KIRMIZI FENER BÖLGELERİNDE DOLAŞIYORLAR. TUR REHBERLERİYLE DOLAŞANLAR DA DAHA AZ DEĞİL. PLASTİK VAJİNALAR VE PENÇEYE BENZER TESTİSLER. ALETLERİNİZDEKİ PENÇELER BEDENİNİZLE İLGİLİ DÜŞÜNCELERİNİZDİR, ERKEKLER.

ŞİDDETİN EN ESKİ BİÇİMİ OLAN EN ESKİ MESLEĞİ SONUNDA GÖREBİLECEK MİYİZ?

Platon: "Fahişeler erkeğin içindeki doymayan hayvanı besler."

Bir hayvan sınırlamalara ve yasaklamalara karşı koyar. Onun doğası isteği yerine gelene kadar tepki göstermesine ya da tavır koymasına engeldir. Bir hayvanın hoşnut olmasına

izin verilmelidir. Öyleyse bir erkeğin cinsel arzularını doymayan bir hayvana benzetmek son derece yerindedir. Fahişeliğe bir mantık kılıfı uyduran erkeklerin her biri yenilgiyi kabullenerek ve "erkekler erkektir; peki ya siz nesiniz, kadınlar, biz yalnızca birer hayvan; insafsızlığın batağındaki bizim baskıya gelmez, kontrol edilmez hayvanlığımızdır," diyerek düşüncelerini rahatça ifade ettiler. Cinselliğin ifadesi ve kendinden geçme arzusu biyolojik bir zorlama, orgazm için doğasında varolan fiziksel bir gereksinimdir, ama yöntem, süreç, bunu gerçekleştirme ritüeli tamamen güç düzeyini gösteren bir sosyal yapı ve gücün sürekli değişen saçma sapan sosyal talepleridir.

Demek ki, erkekleri dinleyecek olursak, onların doğalarındaki biyolojik zorlama, kadınları sindirmek ve tasfiye etmek anlamını taşır. Almak, kırmak, ıskartaya çıkarmak ya da 'satın almak' ve saire fesatça tavırlar yalnızca kadın içindir, çünkü ikisi de şiddet hareketi olduğundan arada yok denecek kadar az bir fark vardır. Erkeklerin doğalarındaki biyolojik gereksinim tüm kadınlara söylemeyi alışkanlık haline getirdikleri bir özürdür. Eğer kendilerine bir sosyal sistem kurmaları için izin verilmezse o zaman onlar da, kadının bedenini satın alacaklar, hiçbir kazancını gözetmeksizin ona sahip olmak için fiziksel yeterliklerini, güçlerini ve şiddet öğesini kullanacaklar. Baskı altında olmamızı daha fazla baskı korkutmasıyla haklı çıkarmaya çalışıyorlar. Satın alınan ya da çalınan şeyler denince akıllarına bizim bedenlerimiz geliyor. Cinsel açıdan, erkekler bize ticareti ve terörü sunuyorlar, yani kas gücüyle edinilen parayı seçiyorlar, bu onların, cinsellikleriyle ilgili 4.000 yıllık düşüncesidir.

Mantığa vurmaya çalıştıklarında bunu 'gerekli bir şer' olarak nitelerler. Bir kadın, bakire olanı korumak için fahişelik yapar -kadın cinseliğini sınırlamak için kotarılmış bir erkek kavramı fahişelik zinayı önler- kadının cinsel iyeliğine hükmetmek için ortaya atılmış bir erkek kavramı. İstenmeyen gebelikleri bertaraf eder, çünkü erkekler üreme hakkımızı eli-

mizde tutmamızı reddederler ve eskaza böyle dünyaya gelmiş çocukların sorumluluğunu hemen hemen hiçbir zaman üstlenmezler. Bizlere fahişelerin saygıdeğer ailelere kalkan olduklarını söylerler- kadını baskı altında tutmak ve ayrıma uğratmak için bir erkek kurumu mantıkları, tüm kadınları belli sınırlar içinde tutmak için bazı kadınların satın alınması gerektiğini söyler. Fahişeliğin, bir başka türlü tecavüzü gündeme getirdiği halde, tecavüzü engellediğinden dem vururlar. Fahişeliği doğuran tam tamına dinsel evlilik ve bekarettir, böylece fahişelik de tecavüzü doğurur, çünkü kadını seks yapmak için para ödenen cinsel obje olarak gören felsefe kadını aynı zamanda düşmanlığın, düş kırıklığının ve şiddetin yöneldiği bir cinsel objeye de dönüştürmektedir. Fahişelik ve tecavüz kadına yöneltilen aynı cinsiyetçi bakış açısından kaynaklanır, birbirini destekler, birbirinin nedenidir. Satın alınmak üzere kadınları kaldırım kenarlarında bekleten bir toplum, kadını cinsel bir hizmetkar olarak gören ve erkekleri -ister parayla, ister şiddetle- bedenimizin alınmak üzere orada hazır beklediği konusunda yüreklendiren bir bakış açısını sürdürüyor demektir ve eğer fahişeler başka kadınların ırzına geçilmesini durduruyorsa, öyleyse ırzına geçilenler onlardır ve kadın fahişeyse ırzına geçilmesi erkekler açısından kesinlikle caizdir.

Fahişelik ve tecavüz korkutması erkekleri hep güçlü kılar çünkü onlar psikolojik tepkilerimizden sosyal konumumuza, şiddeti çevreleyen tüm mitlere kadar fahişelerle ilgili her şeyi sıkı denetim altında tutarlar. Tecavüz kurbanları ve fahişeler onların yasalarıyla savunmasız hale getirilmişlerdir. Erkekler her ikisini de 'kirlenmiş' olarak değerlendirirler.

Cinselliğin ticareti saygı değer aileye kalkan olsun diye yapılıyorsa, o halde saygıdeğer aileyi yerle bir etmenin tam zamanı, bir bakireyi korumanın bedeli bir fahişeyse demek ki bir daha asla bakireler olmayacağız, asla ve asla iffetli davranmayacağız.

EKLER

(Cumhuriyet Gazetesi'nde Mart 1993'te yayınlanan Nesrin Arman'ın hazırladığı **Kadın Gözüyle Fahişelik Tarihi** adlı yazı dizisinden alınmıştır.)

BATIDA FAHİŞELER DAHA BİLİNÇLİ DAHA SAĞLIKLI

1991 Eylülü'nde Avrupa Konseyi Kadın-Erkek Eşitlik Komisyonu'nun "zora dayalı fuhuş" konusundaki toplantısında "zorla fuhşun önlenmesi" konusunda bir rapor hazırlayıp okudum. Bu toplantıda fuhuşa çeşitli şekillerde yamlaşan kuruluşların görüşleri ortaya atıldı

Birçok özgürlükçü kuruluş fahişeliğin kende özgür seçimleri olduğunu ve devlet ve polis baskılarının kaldırılmasını istiyor. Sendikal örgütleri olan fahişe grupları da uğradıkları saldırıların önlenmesini talep ediyor. Bazı dinsel ağırlıklı kuruluşlara gelince fahişeliğin engellenmesine, bunun insan sömürüsü olduğunu söylüyorlar. Ben raporumda fuhşun kadın ve çocuk bedenine olduğu kadar insanlık onuruna da bir darbe olduğunu, bunun uyuşturucu, silah ve porno mafyasıyla birlikte yürüdüğünü vurguladım. Olayın ekonomide boyutu "istem-sunu" oldukça engellenemeyeceğini belirttim. Doğan çocukların sermaye olmaya mahkum oldukları gerçeğinin sağlıklı, yeterli bir nüfus-aile planlamasıyla giderilebileceğini, ancak büyük biraderlerin bilinçsiz-niteliksiz ürün tüketicilerine gereksinimi olduğundan dünyada gerçek anlamıyla bir nüfus planlaması istemediklerini bu nedenle de gerçekten etkin ve kabul edilir bir

planlama yöntemine ağırlık vermediklerini varsaydım. (Bir siyah beyaz TV yerine renkli TV'yi sattıkları gibi planlamayı da satabilirler.) Ayrıca, fuhuş olayında yalnızca kadının irdelendiğini, fuhşa müşteri olan erkeklerin parayla seks satın almalarını bilinç düzeyinin yükselmesiyle kalkması halinde fuhşun ticari sektör olmaktan çıkacağını, ancak bugün Hollandalı insan hakları savunucusu, kiliseye giden iyi aile babası şirket başkanlarının bile porno seyrederek Uzakdoğu'da 12 yaşında bir çocuk-fahişeyle hafta sonu geçirmeyi "insan haklarına tecavüz" olarak algılamadığını ve bu çifte standardın üzerinde durulması gereğini vurguladım. Batı'da fahişeler daha bilinçli, daha örgütlü, sağlık sorunlarında uyanık. Ancak Doğu ülkelerinden getirilip batakhanelere pazarlanan fahişelerin hiçbir sağlık güvencesi yok. Çoğu uyuşturucuya alıştırılıyor ve bir çoğu öldürülüyor bile... Ülkemizde genelevlerde çalışan kayıtlı fahişelerin zorunlu kontrolleri yetersiz, ceza gibi algılanıyor. Kaçakların ise hiçbir kontrolü yok. Her türlü hastalığı almaya ve vermeye açıklar. Unutmayalım ki, fahişeler hastalıkları erkeklerden alıyor ve kendileri hasta olup daha sonra yayıyorlar. Oysa biz hep kadınların sağlık kontrolünü erkeklerin sağlıklı kalması için yapıyoruz. Eğer bu ülkede devlet denetiminde fuhuş ve genelev sistemi sürecekse bu kadınların en baştan sigortalanmaları gerekir. Yalnız başkalarını hasta etmemeleri için değil, kendi sağlıklarını da korumak için. İnsanca davranılan sağlık kuruluşlarında polisiye önlemsiz mayene ve tedavi olabilmelidirler. Ayrıca, zorla fuhuşa itilen çaresiz kadınlara bu aşamada destek verecek, yol gösterecek görevli kuruluşlar oluşmalıdır.

Prof. Dr. Türkan Saylan

ANTİK ÇAĞ ATİNASI'NIN FUHUŞ KÖLELERİ

Tarih kadar eski kurumlardan biri fahişelik... Ucunu, Antik Çağ Atinası'nda bulup yakalıyoruz. O dönemlerden günümüze değin fahişelikle ilgili bilgiler, düşünce yapıları farklı olmakla birlikte çoğu erkek tarihçilerin kalemlerinden süzülüp geldi. Oyunun baş kişileri olan kadınların bu konuya yakın ilgi göstermeleri ise ancak 19. yüzyıl ortalarında yoğunlaştı. Günümüzde, yani 20. yüzyılın sonlarına doğru, artık araştırmacısından bestseller yazarına değin önemli sayıda kadın, fahişeliği bu kez kadın gözlüğüyle irdeliyor ve bizler, kadının bakış açısıyla fahişeliğin tarihinin belirmeye başladığına tanık oluyoruz. Beauvoir'dan Kate Millet'a, Kollontai'dan Erica Jong'a (özellikle Fanny adlı yapıtında) bu konunun izlerini sürüyoruz. Ayrıca fahişeliği, bizzat bu kurumun içinde yaşamış ve deneyimlerini kitaplaştırmış kadınların sayısı da hiç yabana atılır gibi değil. Ve bugün artık ülkemizde de kadın hareketinin birincil başlıklarından biri olarak 'fahişeye tecavüze ceza indirimi' geniş tepkilere yol açıyor ve sonuçta yasa (madde 438) iptal ediliyor. Aslında benzer tepkileri bundan 100 yıl öncesinde, Victoria Dönemi'nde de görüyoruz. Bulaşıcı Hastalıklar Yasası adıyla çıkarılan bir yasa, fahişe olsun olmasın üst sınıf dışındaki tüm kadınların zorunlu doktor kontrolünden geçmelerini öngörüyordu ve tam 22 yıl yürürlükte kaldıktan sonra çeşitli eylemler sonucu iptal edildi.

Fahişelik tarihine kadın gözlüğüyle bakan araş-

tırmacılardan biri olan Jess Wells'in, Batı Avrupa'da Kadın Gözüyle Fahişeliğin Tarihi (History of Prostitution in Western Europe) adlı kitabını yazı dizimizde temel olarak aldık. Kitabın 'Giriş' bölümünde şunları söylüyor Wells: "Fahişeliği bir iş ya da bir tür erkek cinsel gücü olarak değil, bir baskı kurumu olarak değerlendiriyorum. Patriyarka, fahişelik aracılığıyla her kadınla derinden derine iletişim kuruyor.

Fuhuş sektöründe çalışanlara getirilen kurallar bizim davranış biçimimizi de belirliyor. Yanı sıra bir fahişelik mitologyasını sürdürüp fahişeliğin tarih kitaplarındaki izleri üzerine de cila çekiyor. Fuhuş sektöründeki kadınların durumunun, ekonomik değişimler ve kadına yönelik talebe göre yükselişi ve düşüşüyle orantılı olduğunu bilmemize karşın erkeklerin, bizleri fahişeliğin her zaman var olduğuna ve değişmeksizin hep var olacağına inandırmak gibi bir dertleri var."

ERİCA JONG'UN FANNY'Sİ ÜZERİNE BİRKAÇ SÖZ

18. yüzyıl İngilteresi'nde fahişeliği en çarpıcı biçimde anlatan kitaplardan biri Erica Jong'un Fanny'sidir. (Fanny, Erica Jong, E Yayınları 1982, Çev. Belkıs Çorakçı) Erica Jong bu kitabında Londra genelevlerinin iç yüzünü Fanny'nin ağzından ayrıntılı bir biçimde anlatır ve yalnız bunu yapmakla kalmaz, pek çok hünerleri olduğundan sakıncalı görüp büyücü diye olmadık işkencelerle karşı karşıya bırakılan dönemin bilge kadınlarından, yani cadılardan söz eder. Bu cadılardan Joan kendilerini şöyle tarif eder: "Avrupa'nın her yerinde de, hatta burada, bizim kendi İngilteremiz'de de nice suçsuz kadın yakılmış ya da asılmıştır. Bunun tek sebebi de ebelikten anlamaları, otlarla tedavi yöntemlerini bilmeleri veya toplumda sevilmeyip kötü insanların onların arazilerine göz dikmeleridir... İşte bu yüzden de bilge kadınlara her zaman iftiralar yüklendi. Onlara işkenceler yaptılar, öldürdüler."

Fanny, Londra'da, sıkça karşılaşılan bir yöntemle, kendini kibar bir kadın olarak tanıtan bir genelev maması Coxtart Ana marifetiyle genelevle tanışır. Fanny'nin gittiği bu genelevde o dönemin tüm özelliklerine tanık oluruz. Ünlü yazarlardan veliaht prenslere pek çok erkek Fanny'nin yatağından geçer. Coxtart Ana'nın evine adım attığı gün, Fanny deneyimli fahişe Evalina'dan dersini alır. Bir kere asla hamile

kalmayacaktır, yoksa kendini bir anda sokakta bulması işten bile değildir. Bekareti olsa da olmasa da nasıl olsa Coxtart Ana onu bir bakire diye yutturacağından -hem de birkaç kez- iki şeyi tedarik etmesi gerekmektedir; bir parça deniz süngeri ve biraz güvercin kanı. Her bakireliği bozuluşunda (!) Coxtart çift vizite alacaktır. Evalina'nın bir türlü anlayamadığı şey ise bunca bilgili kültürlü adamın bakirelik masalına inanmalarıdır.

Fanny, o dönemin tüm yaşam hakları elinden alınmış fahişe tipine ayrıksı bir örnek aslında. Okuyor, yazıyor, düşünüyor ve hamile kalıyor. Fanny, bir hayat kadınının serüveni değil yalnızca, bir direncin de öyküsü.

KADINLARIN SÜNNET EDİLMESİ

Din ve evlilik kadının gücünü yok etmek için birleşmişlerdir. Pek çok ülkede bir kadının evlilik öncesinde bakire olması ve evlendikten sonra da yalnızca kocasıyla cinsel ilişkide bulunması beklenir. Ancak bu şekilde bir erkek karısının doğurduğu çocukların kendisinden olduğuna emin olabilir. Klitorisin kesilmesi anlamına gelen kadının sünnet edilmesi olayı bekareti ve sadakati garantiye almanın en dehşet verici biçimidir. Ama daha pek çok yöntem -suç, onur, utanç gibi- kadının evlilik akdine sıkı sıkıya yapışması için erkek kontrolündeki din unsurunu besler. Kadının sünnet edilmesinde başlıca iki yöntem kullanılır. Birincisi, klitorisin tümünün ya da bir kısmının ve hatta vajinal iç dudakların alınması. İkincisi, daha köktenci olanı, tüm dış jenital organların temizlenip vajinal dış dudakların dikilerek kapatılmasıyla yalnızca idrarın ve adet kanamasının geçebileceği incecik bir açıklık bırakılması. Mali'de, Sudan'da ve Somali'de kadınların büyük bölümü bu operasyondan geçer. Aslında yalnızca Afrika'da en azından 74 milyon kadın ve kız çocuğu sünnet edilmiştir. Bu işlemin İslam diniyle yakın ilişkisi olmasına karşın, kadının sünnet edilmesi, İslamın doğuşundan önceye, 2000 yıl gerilere dayanır. Ve pek çok İslam ülkesinde (örneğin Pakistan, İran, Suudi Arabistan) bu uygulama hemen

hemen bilinmemektedir. Aslında kadının sünneti dünyanın her bölümünde zaman zaman uygulanmış, bazen de tamamen dinsel bir kural olarak gerçekleştirilmiştir.

ZÜRAFA SOKAKTAN MANZARALAR

Konuşurken gözlerinin içine bakıyorum. Belki bir şeyler okuyabilirim. Aynı anda da soruyorum kendime. Ne bulmayı umuyorsun? Kesin bir yanıt yok. İlk karşı karşıya geldiğimiz anlarda derin bir yabancılık. Ben güvencede saygın bir kadın, onlar nasıl bir davranışla karşılaşacaklarını bilememenin ürkekliğinde. Vilayette başlayıp Gayrettepe'de biten bir izin serüveninin sonunda buradayım. Bu serüven sırasında zorlukla karşılaşmadığımı da söylemeliyim.

Bir ekiple giriyorum Karaköy'deki işte o sokaklardan birine. Ekiple gitmenin bir güvenlik önlemi olduğu söyleniyor yetkililerce. Ekiptekiler gerçekten de rahat çalışmam için ellerinden geleni yapıyorlar. Bu arada da denetimlerini sürdürüyorlar. İlk ev...

Evin önünde bir kalabalık, camekân tipi pencerelerin perdeleri açık. Biz girince toparlanıyorlar. Denetim ekibinden çok fotografçı arkadaşım İbrahim'in fotograf makinası ürkütüyor onları. Taş kesiliyorlar. Sonradan öğreniyorum ki, hatırı sayılı düşmanlarından biri bu makine. Hemen güvence veriyorum onlara. "Siz istemedikçe ne fotograf çekilecek, ne de teyp kullanacağım." "Ne öğrenmek istiyorsunuz? Hadi hemen sorun" diyorlar, "kısa, net ve öz olsun." Belli ki bıkmışlar. "Siz anlatın" diyorum. "Hayır siz sorun biz yanıt verelim" diyorlar.

Fotograf Makinesinden Korkuyorlar

Onları rahatlatmak istiyorum. "Bakın" diyorum, "bu bilimsel bir araştırma. Ben Cumhuriyet gazetesi adına geliyorum. Sansasyonel ya da magazinel haber peşinde değilim. Anlatacaklarınızı çarpıtmayacağım". Hala ürkek ürkek İbrahim'e bakıyorlar; yani onun fotoğraf makinesine. Orada o halde pek bir şey konuşamayacağımız belli oldu. İç kısımda bir odaya gidiyoruz. Beş kişi onlar ve ben. Teyp korkusu olmasın diye çantamı özellikle dışarda bırakıyorum. Elimde yalnızca bir bloknot ve kalem. Onlar bir divana diziliyorlar, ben de bir sehpanın üzerine oturuyorum. Kafamı toparlamaya çalışırken her birinin kocaman dünyalarının sıkışıverdiği üç beş satırlık resmi istatistiki bilgiler dans ediyor kafamda.

İlimiz genelev sayısı:2, Ruhsatlı ev sayısı:44, Ruhsatlı evlerde oda sayısı:581, Çalışan genel kadın sayısı: 391, Çalışan işçi sayısı :72, Çalışan vekil sayısı: 37, Tahkikatı yapılan vekil sayısı: 4, Öğrenim düzeyi: İlkokul, Yaş Durumu: Ortalama yaş 30. Haftada iki gün muayeneye gitmekteler.

Birden sigaramın çantamda kaldığını anımsıyorum. Onlarda var. "Ya, n'olur bana bir sigara verir misiniz? Ben çantamda bırakmışım," diyorum. Yüzleri çözülüveriyor. Kendileri oluyor sanki. İçimden sigaraya teşekkürler yağdırıyorum, farkında olmadan bir yakınlaşma sağladığı için. Gerçek isimlerini söylemiyorlar elbette, ama birkaçı kod adını veriyor. Ben bunları da kullanmayacağım. "Bana burayı, burdaki yaşam koşullarını anlatın, hadi," diyorum. Yanıt bir çırpıda geliyor. "Şu anda huzurlu ve rahatız. Gözetim altındayız. Kapı girişindeki polis kontrol noktası bize güven sağlıyor.." Başaramadım mı ne? Hiç mi şikayetleri yok b kadınların yani? "Peki," diyorum, "sizi en çok tedirgin eden ne?", "İbneler ve yaşı küçük olanlar. Onlar girmediği sürece mesele yok." Yaş ortalamalarını soruyorum. 20-40 arası."Ama," diyorlar, "eskiden 14 yaşında bile kızlar çalışırlardı buralarda. Şimdi sürekli denetim yapılıyor. Burada

çalışabilmemiz için önce Emniyet'ten 'sağlam' raporunun çıkması lazım. Uzun araştırmalardan sonra burada çalışmaya hak kazanıyor, vesikamızı alıyoruz." "Peki, ya çalışma saatleri? Belli kurallara bağlı mı?" Hepsi bir ağızdan yanıt veriyor. "Bak o konuda çok rahatız işte. O saatte gir bu saatte çık yok burada. Herkes canı istediği saatte gelir, canı istediği saatte gider.. İstediği sayıda adamla yatar. Aslolan kazandığımız para. Bazen iki kişi olur, bazen oniki. " O sırada içeriye yeni gelen bir arkadaşları giriyor. "İşte," diyorlar, "görüyorsun bak, canı istemiş bu saatte gelmiş." Saat öğleden sonra 13 o sırada. "Hayrola, neler oluyor burada ne yapıyorsunuz?" diye soruyor yeni gelen. Elinde evrak çantası. Dışarda onu bir avukat ya da muhasebeci sanmamak için hiçbir neden yok.

Zürafa Sokak'ta Evlerin Yüzde Doksanı Manukyan'ın

Giyimi kuşamı tavırları da bunu destekliyor. Bir kaşı havada, son derece kendinden emin bir havası var. Orada neler olduğunu anladıktan sonra hiç vakit yitirmeden söze giriyor. "Bizim en büyük sorunumuz kişiliklerimizle oynanması. Bize neden bir orospu kimliği uygun görülüyor? Ben bir iş kadınıyım. Burada bir iş yapıyorum. Buradan çıkıp gittikten sonra en az yolda rastladığın bir ev kadını kadar namusluyum. Bu bir hükümet politikası olmalı. Genelevde çalışan kadınlar da dışarı çıktıklarında başka meslek sahibi kadınlar gibi insan muamelesi görmeli. Hem söyler misin, biz olmasak diğer kadınların hali nice olur? Emniyet subabıyız biz. " Evet, bunları bir solukta söylüyor ve beni de anında şeytan dürtüyor yine. Aklıma Jess Wells'in kitabının son sözleri geliyor. "Bir bakireyi korumanın bedeli bir fahişeyse demek ki bir daha asla bakireler olmayacağız. Asla ve asla iffetli davranmayacağız."

Bir evci kağıdı lafıdır dolaşıyor ağızlarında. "Nedir bu evci kağıdı?" diye soruyorum. "Dışarda evi olanlara verilir bu kağıt. Bununla girip çıkarlar. Ama bu uygulama İstanbul,

Ankara, İzmir dışında geçerli değildir. Evci izni hiçbir genelevde verilmiyor. Herkes evlerde kalıyor. Burada da dışarda kalacak yeri olmayana evci kağıdı verilmez. Verilmeyen, geceyi de çalıştığı evde geçirir." İçlerinde en esmer olanı atılıyor. "Ama," diyor, "çalıştığımız odalarla kaldığımız özel odalar ayrı. Bu yalnızca burada böyle. Taşrada böyle bir lüks bulamazsın. İnanmazsan gel göstereyim." "Hayır," diyorum, "sana inanıyoruum." Kafamı kurcalayan bir şey daha. "Peki, sen hiç dışarı çıkamıyor musun?" "Salı ve Perşembe. Yani doktor kontrolüne gittiğimiz günler. Tüm günü dışarda geçirip canımın istediğ yere gidiyor, dilediğimi alıyorum. Ama içerde istediğimizi alabilme imkanı kısıtlı." "Yiyecek gibi mi?" "Evet, belli bakkallardan aldırabiliyoruz ancak. O da saat beşe altıya kadar. Haa, arada bir de izin alıp arkadaşlarımızda kalıyoruz. Bize güveniyorlar." En son gelen lafa giriyor yine,"Bak," diyor, "bunları mutlaka yaz. Kadınların gardiyan olduğu yerdir burası, kasadakinin değil. O ancak katip olabilir." Hararetle onaylıyorlar. "Peki," diyorum, "korunmanızı nasıl sağlıyorsunuz?" "Prezervatif." "Peki, itiraz eden çıkmıyor mu?" "Çıkıyor ama sonunda kullanmaya mecbur kalıyor." Geldik hassas konuya. Ücret yani. Belediyenin saptadığı ücret 46.500 lira. Ama tarife içerde tadilata uğruyor. Zamana ve isteklere göre değişiyor. "Peki kazancınızdan memnun musunuz?" "Fena değil, "diyorlar.. "Kazandığımız paranın yarısı bizim yarısı Matild'in. Zaten buradaki evlerin %90'ı Matild'in." Hani şu vergi rekortmenimizin. Kalan diğer evler ise Neriman Hanım ve Sümbül Yaşar'a ait.

"Ya vücudunuz?" diye soruyorum. "Bu tempoya isyan etmiyor mu? Nasıl dayanabiliyorsunuz?" "En olgun görüneni söze giriyor. "Bazen nikahlı kocanı bile istemezsin, değil mi? Aman bu akşam yanıma gelmese dersin. Ama ne yapalım,bu da bizim işimiz işte. Vücut alışıyor, belli bir esneklik kazanıyor."

Söz dönüp dolaşıp orospuluk namusluluk kavramlarına

gelip dayanıyor yine. Ve çocuklarına, ve izin alınmadan uygunsuz biçimde fotoğraflarını çeken gazetecilere, ve erkek arkadaşlarıyla özgürce gezememelerine. "Biz," diyorlar, "en namuslu, en vefalı kadın tipiyiz. Ama kimse bizi savunmuyor. İkimize de tecavüz edildiğini düşün. Yani sana ve bana. Senin için herkes birbirine girer ama ben yine -onların tabiriyle- orospuyumdur, kimse parmağını bile kıpırdatmaz. Karakolda sen hanımefendi muamelesi görürsün, ben orospu. Erkek arkadaşımla gezemem. Ahlak yakalarsa sana inanmaz. Bu adam senin pezevengin, der. Ya o fotoğrafçılar? Bizden izin alma gereğini bile duymadan odalarımıza dalıp fotoğraflarımızı çektiler. Sonra da olmadık şeyler yazıp hepimizi reklam ettiler. Çoğumuzun ailesi durumumuzu bilmiyor. Pek çoğumuz bu yüzden çocuklarımızla düşman gibi olduk. İşte bu yüzden fotoğraf makinesi görünce tüylerimiz diken diken oluyor."

Kızıma Teyze Olur musun?

Saat bir hayli ilerlemiş. Onların zamanını çalmamalıyım daha fazla. "Hepinize çok teşekkür ederim," diyorum. En esmer olan, "Nasılsa bizi unutursun, niye hatırlayasın ki?" diyor. Ona bakıyorum. "Bak," diyorum, "bu röportaj olmaktan çıktı. Ne güzel sohbet ettik. Hem ben senin yerinde sen de benim yerimde olabilirdin. Sen benim için önce insan sonra da kadınsın." "Sevdim seni," diyor, "dedik ya, sen bi tuhafsın. Benim 20 yaşında bir kızım var, onun manevi teyzesi olur musun?" "Bunu onurla kabul ediyorum." Beni öpmeye davranıyor, sonra çekiliyor. "Şimdi sen bunlarda hastalık var diye çekinirsin" Ona sıkıca sarılıp öpüyorum. Onlar benim için somut birer yüz artık. Benden birer parça oldular. Vedalaşıp çıkıyoruz. Başkomiser yardımcısı Kemal'e de uzayan çalışmam nedeniyle fenalıklar geçirttiğime eminim. Ama o son derece sabırlı ve nazik tavrını hiç bozmuyor. Hatta bir başka eve daha girmemizi öneriyor.

İkinci evde bir parti var. Her yer süslenmiş. Pastalar, kurabiyeler. Bir doğum günü kutlanıyor. Ekibi, beni ve fotoğraf makinesiyle İbrahim'i görünce bir an her şey donuyor sanki. Benim, 'merhaba'm da havada asılı kalıyor. Dost yüzler yok burada. Ekip olağan kontrolüne başladı yine. İki tane doktor kontrolünden sonra 'çalışamaz' rapor alan kadına ve evin yöneticisine hazırlanmalarını, şu beye gideceklerini söylüyorlar. Tatsız bir durum. "Zaten canımız sıkkın, bir de senin abuk subuk sorularınla uğraşamayız," diyor gözler. "Peki," diye sessiz bir yanıt veriyorum ben de. Ama yine de bir iki soru sormama izin veriyor bakışları. "Genelev şart," diyorlar, "yoksa ibneler çoğalacak," diyorlar, "Telefonlu evler kalksın," diyorlar.

Dışarda bir iki poz sokağın genel havasını çekiyor İbrahim. O kadar. Polis kontrol noktasındaki memurla konuşmak istiyorum. Ama bu pek olanaklı gibi görünmüyor. "Karakolda olsaydım daha rahat, daha huzurlu olurdum, burada sürekli stres var, müşteriler problem çıkarıyor. Hayır, hanımlar sorun yaratmıyor. Giriş çıkışlar da kayıt tutuyoruz."

Yokuştan aşağı inerken ben Kemal Bey'e birşeyler soruyorum ve tam bu sırada arkamızda önce İbrahim'in sonra ekipteki memurların sertleşen seslerini duyuyorum. İkimiz birden geri dönüyoruz ve mesele anlaşılıyor. Yolun kenarındaki büfeci beni Romen zannedip laf atmış. Onlar da bizim kim olduğumuzu anlatmaya girişmişler belli ki. Adamın yüzündeki ifade, bir mucize olsa da yok olsam, biçiminde. Yokuşun başına geldik. Tarihi taa Cenevizlilere dayanan sokaktan ayrılıyoruz.

YEŞİL BİZANS

Demet Demir'le Yeşil Bizans'ta buluşuyoruz. Demet bir anlamda travestilerin sözcüsü konumunda. Merhabalaşıp bir masaya oturuyoruz. Burası Demet'in tabiriyle bir 'gay club'. Herkes sohbet ediyor, müzik dinliyor, kimi çiftler de dans ediyor. İlk sorumu soruyorum.

"Demet çok merak ediyorum, polisin bir kadın fahişeyle bir travestiye tutumu farklı mı?" "Evet," diyor, "Polis kadın fahişeye daha ılımlı bakıyor. Bir travesti erkekten dönme diye nitelendirildiğinden hiçbir biçimde iyi muameleye layık değil onların nazarında. Hele dinci polisler çok daha baskıcı davranıyorlar. Senin anlayacağın erkekler birinci sınıf, kadınlar ikinci, travestiler de üçüncü sınıf." *"Eskiden Cihangir'de yaşardınız, şimdi nereleri mesken tuttunuz?"* diye soruyorum yeniden. *"Şimdi dağıldık. Şişli, Kadıköy, Etiler, Beşiktaş."* "Peki ev tutmada zorluk?" *"Yok, bugüne kadar böyle bir problem çıktığını duymadım. Yalnız kendimizi daha güvende hissettiğimizden bir iki kişi bir arada yaşamayı tercih ediyoruz."* "Canının istediği her yere girebiliyor musun? Bir yerde yemek yemek örneğin." *"İstediğimiz yere elbette rahatlıkla gidebiliyoruz ama kendi cinsimizden kişilerin olduğu yerlerde daha rahat ediyoruz."*

"Fahişelik Ne Sence?"

Travestilerin eğitim durumunu soruyorum.

Hemen yüzdeleyiveriyor. %10 üniversite, %30-40 orta-lise, %50 ilkokul. Peki ne izler, ne okurlar? Rekor arabesk filmlerde. Ama %50 gibi bir oran da Batı müziği dinleyip sanatsal içerikli filmlere gidiyor.

Söz, kadın fahişelerle travestilerin ortak çalışma alanlarına geliyor. *"Ufak tefek sürtüşmeler oluyor, tabii," diyor, "ama bu, iki travesti arasında da oluyor. Özel iş ya da müşteri için çekişmelerden kaynaklanıyor genellikle. Ortak yazgıyı paylaşmaya başlayınca alışıyorlar birbirlerine."*

"Fahişelik ne sence?" diye soryorum.

"İktidarın sende olduğunu kanıtlamak için ideal bir meslek," diye ilginç bir yanıt veriyor. *"Kazancı iyi. Haaa, birşey daha. Bizde telefon yoktur. Aracısız satış gibi birşey yani. Ne diyordum, evet, iktidar meselesi. Onlar seni malı gibi görüyor ama aslında öyle değil. Uzak Doğu'dakinin tersi yani. Ben ona masaj yaptırıp üstelik de parasını alıyorum. Aslına bakarsan, fahişelerin çoğu mesleğini sevmez, çünkü istemediği kişilerle yatmak zorundadır, bu da mesleğini severek yapmasına engeldir. Ama çoğu kimse çalıştığı işi sevmez zaten, değil mi? Bu işin en kötü tarafı aşık olmak. Sonuç sömürülmek oluyor. Çok yardımsever, verici, yani çok duygusal olmamak lazım."*

Susup yüzüme bakıyor. Soru sormamı bekliyor sanki. Bense elimi çeneme dayamış onun anlattıklarına dalıp gitmişim. "Yok, yok," diyorum, "sen devam et, anlatmana bak. Kafama bir şey takılırsa sorarım."

"Biliyor musun?" diyor, *"fahişe travestilerin bazı avantajları var. Birincisi, doğal bir korunma yöntemi olarak çocuk doğuramıyor. Hap yok, spiral yok, kürtaj yok. İkincisi, dostundan ya da müşterisinden dayak yemiyor. Her an kavgaya hazırız. En ufak bir terslikte adama girişebiliyoruz."*

"Travesti fahişelerin yaş haddi nedir?"

"İnanır mısın, elli yaşında olan bile var. Müşterilerimiz de genellikle eşcinsel."

"Bulaşıcı hastalıklardan nasıl korunuyorsunuz?"

"Kesinlikle prezervatif. Müşteriyi kullanmaya zorluyorsun. Çoğu da zaten kullanıyor."

"Peki, müşterilerinizle nerede buluşuyorsunuz?"

Erkekler Dürüst Değil

"Belli bir mekan zorluğu yok. Evde olabilir, belli oteller de var. Ama yakalanırsan hapı yuttun. Zührevi Hastalıklar Hastanesi'ni boylarsın. Biliyor musun, travestilerle eşcinselleri de bu hastaneye sevk ediyorlar. Ama iş jigololara gelince her şey ananın ak sütü gibi helal. Bu adamlar da orospuluk yapıyor ama polis onların peşine düşmüyor. Erkek egemenliği söz konusu. İlerde evlenip-onların gözünde- namuslu bir hayat kurabilir. Kadının orospuluğu gibi değil. Oysa erkek genelevleri de olmalı. Orada da erkekler çalışsın, kadınlar keyif çatsın."

"Demet, bu işi yapman sevgilinle problem yaratıyor mu?"

"Bir erkekte dürüstlük yok, bizlerde var. Biz elimizdeki her şeyi veriyoruz. Yine de yaranamıyoruz. Erkekler maço, saldırgan, kadınlar daha duygusal. Seni olmadık bir anda yüzüstü bırakıveriyor. Tüm paranı sövüşlemeyi de ihmal etmiyor tabii. Hem bedava yatılacak bir kadın, hem de güvenli bir liman. Bundan iyisi can sağlığı. İşi bittikten sonra çeker gider. Bir fahişe aklını kullanırsa çok iyi bir ekonomik duruma sahip olabilir. Yeter ki bir erkeğin elinde oyuncak olmasın."

"Senin ekonomik durumun iyi mi?"

"Ben bir iki kazık yedikten sonra şimdi daha akılcı davranıyorum. Onun için iyi."

"Başka iş olanağın olsa?"

"İmkansız. Bir travestinin fahişelikten başka hiçbir şansı yok. Kim bize iş verir sanıyorsun? Bu işi yapmaktan başka çıkar yolumuz yok."

Konuşmamız bitti gibi. Tam o sırada *İbrahim Eren* ve SOKAK'tan eski dost *Ali Kemal* giriyor. Onlar da bize ka-

tılıyorlar. Konu hemen Rüstem Batum Show'un, hem Demet'in hem de İbrahim'in katıldığı bölümüne geliyor. İbrahim bazı önemli bölümlerin, kendi kanısına göre zaman sorunu nedeniyle kesildiğini söylüyor. Ve sohbet böylece uzayıp gidiyor. Hepsine veda ediyorm. Yine düşüne düşüne bu kez Sıraselviler'e vuruyorum. Burası da orası kadar etkiledi mi beni? Bir bakıma evet. Farklı bir boyutta ama, evet. İşin ilginç yanı, ne travesti fahişelerin ne de genelevde çalışan kadınların bu kuruma karşı değilmiş gibi görünmeleri. Sonra diğer kadınlar ne yaparmış? Jess, bir kez daha kulakların çınlasın.

ROMANTİK AŞK MASALLARI VE PORNOGRAFİ

Diyelim ki kadınların büyük bölümü fahişe ama daha da büyük bir bölümü cinsel ve evsel hizmetlerini kocalarına ücretsiz olarak sunmayı sürdürüyor. Sosyal ve ekonomik güçsüzlük kadınların evlilik akdinin koşullarını kabul etmelerini zorunlu kılan başlıca etken. Ama romantik aşk bu eşitsiz koşulları çiçekler ve danteller arasına gizliyor.

Sevgilisi tarafından terkedilmiş bir kız bir kadın olarak sonsuza dek mutlu yaşayacağına inandırılarak kandırılmıştır; boşuna didinmiş bir eş kocasına köle gibi boyun eğmesi gereğine güçlü ve yaygın bir aşk endüstrisinin demet demet çiçekleriyle yanardağ gibi patlamaya hazır tutkularıyla ve dahi mum ışıklarıyla ikna ediliyor.

Kadın dergileri ve reklamlar da son dokunuşları yapıp romantik aşkı, etkileyici seksi sportmence egzotizmle harmanlayıp bir kadından beklenen günlük evsel görevleri talep ediyor.

Christian Dior'un da açıkladığı gibi uygun bir şekilde manipüle edilirse, kimlik duygusu, yaratıcılık, kendini fark etme - cinsel haz da dahil- gibi özellikler ev kadınına satın alabileceği şeylerle rahatça şırınga edilebilir.

Romantik aşk kadınlara eş olarak hizmet sunmaya dönüştürülerek sunuluyor. Ama bu paketin en can alıcı noktası güçlü erkeklerce korunan aciz, narin, çiçekler benzeri bir kadın imajı. Ve işte aralarındaki pazarlık. "Ömrüm boyunca

yalnız ama yalnız beni seversen seni her türlü kötülükten, açlıktan koruyacak, mutlu edeceğim."

Bir görüşe göre 'tecavüz uygulamaysa pornografi de bu işin teorisi'. Pornografi, romantik aşk macerasının aynadan yansıyan imajıdır. Böyle bir macerada erkek güçlü ve koryucu, kadın yumuşak ve saftır. Pornografide erkek güçlü ve sınır tanımayan, kadın yumuşak ve iffetsizdir. Romantik aşk böylece kadına bir güvenlik duygusu verir; pornografi ise erkeğe erkeklik ve mertlik.

Son toplamda: Kadın güven dolu, erkekse şehvet.

Ve bir anımsatma: Bugün pornografi endüstrisi film ve müzik endüstrilerinin toplamından çok daha büyük rakamları döndürüyor.

(Women, A World Report, Oxford Un. Press)

HOLLANDA VE BELÇİKA'DA KADIN TİCARETİ

"Milyarder Çetesi" adlı seks imparatorunun, Hollanda ve Belçika'da çok sayıda seks kulübü ve randevuevi var. Bu seks kulüpleri ve randevuevlerinden milyonlarca guldenin üstünde geliri olduğu tahmin ediliyor. Gelirlerin büyük kesimi ise dış ülkelerden getirilen "kurbanlar" üzerinden sağlanıyor.

Çete, adını Rotterdam'daki *"Le Milliardaire"* seks klübünden alıyor. Daha çok, Asya (Tayland, Filipinler, Singapur) ve Güney Amerika'dan kadın alıp satıyorlar.

Belçikalı gazeteci Chris De Stop, bu çete hakkında 1 yıl derin araştırmalar yapıyor. BBC, Chris De Stop'un yaptığı araştırmaları dökümantere dönüştürüp *"Inside Story"* adı altında belgeliyor. Bu belgesel, "Impact" adıyla çeşitli televizyon programlarında yayımlanıyor.

Belgesel, çetenin elinden kurtulan kadınların anlattıkları ve gizli kameralarla seks çetesinin görüntülenmesinden oluşuyor. Filipinler ve Dominik Cumhuriyeti'nden gelen kadınlar, nasıl tavşan kız yapıldıklarını anlatıyorlar. Avrpa'ya ayak bastıklarında, seks kluüplerinde çalışmaya nasıl mecbur edildiklerini, bunun için hangi yöntemlerin kullanıldığını dile getiriyorlar. Bir genç kadın, alışverişe çıktıkları bir gazino yöneticisinin kendilerine çeşit çeşit don ve sutyen alması karşısında şaşkınlığa uğradığını, "Niye sadece bunları alıyorsun?" diye sorduğunda, 'elbise türü şeylerin burada ol-

madığını' söylediğini dile getiriyor. "Bu cevap tabii ki tatmin edici değildi," diye bitiriyor.

Çeteyi ortaya çıkarmak için "*Inside Story*"nin elemanları, bir seks kulübü adına, alıcı kılığına giriyorlar. Dominik Cumhuriyeti'nden bir kadın satıcısı ile, Avrupa'dan bir kadın alıcısı gibi pazarlık yapılıyor. Kadın satıcısının genç kızları bir evde toplayarak müşteriye sunması, kızlara "Memelerinize, poponuza bakmak isterse gösterin, bunda bir şey yok" şeklindeki telkini gizli kamera ile tesbit ediliyor.

Alıcı kılığındaki muhabirin, kızların anlaşmaya uymayıp kaçmaları halinde ne olacağını sorması üzerine, kadın satıcısı 'en iyi yöntemin pasaportlarına ve birkaç aylık maaşlarına el koymak' olduğunu söylüyor.

Bu ülkelerden Avrupa'ya yapılan kadın satışının önemli bir durağı , Kıbrıs. Kıbrıs'ta bu işi Ernesto Basile yapıyor. Programcılar onunla görüşmüşler. Basile Avrupa'ya dansçı ihraç ettiğini iddia ediyor.

"Le Milliardaire" adlı seks sarayında çetenin baş elemanlarından Robert van Engeland'ın yaşgünü gizli kamerayla tesbit ediliyor. Van Engeland, "Buraya gelen kadınlar kendi rızaları ile geliyorlar. Geldiklerinde ise onları burada neyin beklediğini çok iyi biliyorlar," diyor. Diyor, ama kendi yanında fedai olarak çalışan birisi, "Baskınları polis teşkilatı içindaki adamları vasıtasıyla önceden haber alıyorlar ve buna göre tedbirlerini alıyorlar," diyor.

Örgütün ağına düşen Filipinli bir kadın, ağlamaklı bir sesle, "Burası özgür Avrupa. Bize niye böyle yapıyorlar anlamıyorum," diyor.

Ömer Faruk Ciravoğlu
Amsterdam

ALMANLAR, OĞLANLAR, YABANCILAR VE KARGALAR

Galiba bütün Avrupa'da büyük kentlerin batakhaneleri merkez tren garının çevresindedir. Frankfurt'ta da öyle. Frankfurt'un merkez tren istasyonunun "bir taş atımlık" uzaklıktaki Elbestrasse (Elbe Sokağı) kentin bu batakhaneler semtinin kalbi. Sokağın küçük numaralarının olduğu alt kesimde Türkler yoğundur. City Bazaar denen pasajda berberiyle, kasetçisiyle videocusuyla, kahvesi, camisi, kebapçısı ve kuyumcusu ile "minik bir Türkiye" yaşar. Pasajın duvarlarında "Ya tam susturacağız, ya kan kusturacağız" yazısı yıllardır durur. Bitişiğinde Türkeşçi (yoksa Türkeş'ten boşananlar mıydı oradakiler?) faşistlerin derneği var. Paşaj, yıllar önce Bedreddin Cömert'in Avrupa'ya kapağı atmış katilinin 25 kilo kokainle yakalandığı balıkçı dükkanı ile uğursuz ününe ün katmıştı.

Elbestrasse'nin bu bölümünde, Frankfurt ve çevresindeki fabrikalardan (Opel, Hoechst, Braun, VDO, Adler-Triumph) aylığını alıp okey ve poker masalarında tüketmek üzere seğirten Türk işçilerin söğüşlendiği kahveler sıra sıra uzanırlar.

Sokağın ortaları daha çok Hırvat çetelerinin "Bul karoyu al parayı" dümeniyle Almanından Türküne, İtalyanından Yunanına, Portekizlisinden saf ve safkan İsveçlisine kadar 72 milletin "tuffaya getirildiği" bir üç kağıtçılar cennetidir.

(Yoksa cehennem mi demeliydi?) Çoğunluğunu zencilerin, üçüncü kuşaktan Türklerin ve Yunan delikanlılarının oluşturduğu parakende eroin satıcıları da sokağın bu bölümünde "icra-i faaliyet"te bulunurlar.

Elbe Strasse'nin üçüncü bölümünde ise Frankfurt'taki örgütlü ve ucuz fuhuşun nabzı atar. Köşe başlarında Eritre'den, Somali'den gelmiş zifiri karanlık kızlar, yol bilmez, dil bilmez karaderili orospucuklar ya da yaşı geçmiş, umudu amansızca tükenmiş yaşlı Alman orospular iş tutmaya çabalarlar.

Sokağın bu köşesindeki binaların hemen hepsinin kapısında "kırmızı bir lamba" yanar: Bir fuhuş kartviziti, bir davetiye, bir damga... Ve binaların kapısında neon ışıklı, zevksiz ama gözalıcı reklamlar: Eros Center, Sex Paradise, Live Sex Show, Sex Saloon, Cafe Orgasmus filan gibi.

Bu döküntüleri aşıp binaya girin. Karşınıza duvar, duvarların en bayağısından kırmızı duvar kağıdı ile kaplı bir merdiven gelir. Çıkın birinci kata. Bayağılığın ve ilkelliğin kol gezdiği bu kat bir tür kabul salonu gibidir. Berbat bir Amerikan bar, ucuz içkiler ve yağlı, kepekli saçları ile barmen kılığında bir pezevenk karşılar sizi. Duvarlarda "Prezervatif kullanın" ya da "Kızlarımızın AIDS testi pozitiftir" (yoksa "negatiftir" mi yazıyordu?) gibisinden belediye zoruyla asılmış afişler düştü düşecek gibidir.

Buraya kadarı, Avrupa'daki her büyük kentin, her kerhanesinde üç eksik, beş fazla göreceklerinizden farklı değil.

Dipte ikinci ve daha yukarı tırmanan merdiven başlar. İkinci kata çıkar çıkmaz ortadaki sahanlıkta sizi "Girls" (kızlar) yazısı karşılar. Bu , bu katta Alman kızların oldğunu gösterir.

Üçüncü katın sahanlığında "Boys" yazar (oğlanlar)... Ve sahanlığa açılan oda kapılarında kazınmış sakalları, boyalı dudakları ve silikonlu memeleri ile yürek parçalayıcı oğlanlar size umutla bakarlar. Seks için değil ekmek parası umuduyla...

Bir kat daha tırmanın. "Fremden Girls" gibi ne Almanca, ne İngilizce bir tabela selamlar (!) sizi. "Yabancı kızlar"

demek istiyor zahir. Bu kata Hırvat, Sırp, Boşnak, Arnavut, Tayvanlı, İspanyol, Yanan, İtalyan, Polonyalı, Macar kızlar müşteri beklemektedirler... Bir de Türk kızları.

Taksi şöförü biraz önce, taksi santralının telsizinden bir "iş" aldı. Yakınlardaki -adı lazım değil- bir Türk lokantasından bir buçuk acısız Adana, bir havuç salatası, bir şişe kola alacak, Elbestrasse 45 numarada, üçüncü katta 4 numaralı odaya götürecek.

Şöför, orda, üçüncü katta "kızlar"ın astronomik kiralar ödeyerek tuttukları tek odalık, kırmızı ışıklı "dükkan"larından birinin kapısında. Kapı aralık. İçeride, küçük bir teypte Küçük Emrah söylüyor. Yatağın yanındaki koltukta bir "kız" oturmuş müşteri bekliyor ve kapıda bir "reklam". Tükenmez kalemle, acemice kalınlaştırılmış iri iri harflerle bir reklam:

"Auslaenderfeinde Willkommen!" Türkçesi: Yabancı Düşmanları Hoşgeldiniz!...

Altında beş altı satır daha. Bozuk, ama anlaşılır bir Almanca ile yazılmış:

"Yabancı Düşmanları Hoşgeldiniz! Yabancılara karşı beslediğiniz hisleri, benim üstüme çıkarak tatmin edebilir, rahatlar ve boşalabilirsiniz..."

İmza: Aische. Okunuşu: Ayşe.

Bir buçuk acısız Adana, salata ve kola teslim edildi. Hem lokantaya ödenen para, hem taksi ücreti alındı. Bahşiş de fena sayılmaz. Şöför bir an "şöförlüğü bir yana bırakıp 'gazeteci'" gibi soruyor:

- Nerelisin sen? (Gerçi bir gazeteci bundan ahmakça bir soru soramazdı, ama çıktı bir kere şöförün ağzından).

Aische kırmızı ışıkta bile farkedilen, boyaya batırılmış iri kara gözlerini dikip soruyu soruyla yanıtladı:

- Niye sordun lan ib..e?
- Hiiiiç, hani Türksün anlaşılan da....
- İstanbulluyum.

Atıyor. K'leri G, N'leri NG gibi söyleyen bir İstanbullu bu. Ardından güçbela yürüyen bir kısa sohbet. Bildik öykü gene. Memleketten getirilmek istenen damat adayı yüzünden evde çıkan kavga. Babadan yenen dayaklar. Bu gelişmiş refah toplumunun tüketim olanaklarını gönlünce kullanamamaktan duyulan öfke. Evden kaçış. Sığınılan arkadaş evinde -yarı zorla, yarı gönüllü- bir herifin koynuna giriş. Sonra bir daha. Bir daha. Bir başkası ile bir daha ve düşüş... Ayşe, Elbe Sokağı 45 numarada ve adı Aische artık. Pezevengi önce bir Arap, sonra bir Alman ve şimdi bir Hırvat.

Şoför, soruları sürdürmek niyetinde. Ama "kız" sahanlıkta dolanan, biradan şişmiş göbekli birkaç Almanı, ürkek ürkek bakınan birkaç "yabancı"yı gösteriyor:

- Haydi bakalım, ucuzla. İş zamanı şimdi.

Söze devam etse neredeyse "ekmek parası" diyecek. Kimbilir belki de gerçekten ekmek parası...

Şoför tam ayrılacakken geldi Afrikalı. Yolunu değilse bile katı şaşırmış bir zenci belirdi kapıda ve sırıttı. Aische bozuk, ama akıcı bir Almanca ile Afrikalı fukaraya dersini verdi:

- Çık ulan arap bir kat daha yukarı. Ak avratlara sulanma. Paran yetmez senin bir kere kıç deliği (Arschloch)!

Sonra şoföre, gitmek üzere olan taksi şoförüne döndü yeniden:

- Allahın arabına bak be... Korkar bu herifler biliyor musun?

Bir de ısırır bu allahsızlar...

Şoför "Haklısın kardeşim" gibisinden bir baş ballamasıyla ayrılırken gözü son kata çıkan merdivene ilişiyor. Merdivenin duvarında bir yazı: "Rabben." Türkçesi: Kargalar.

Aische turist rehberi gibi açıklıyor:

- Burda öyle anam. İlk kat Alman kızların; onların üstü ib.elerin; ondan sonraki bizim; en üst zenci kızların. Onların adı karga.

Toplumsal bir piramit, toplumsal katların bir hiyerarşisi yansıyor sanki bu evde. Şoför, "Bundan sonrası sosyologların alanına girse gerek," diye düşünüyor, çıkıp arabasının direksiyonuna geçiyor, gazlıyor. Elbestrasse 45 numara geride kalıyor. Aische de...

Aydın Engin

Türkiye Genelevleri'nde yapılmış röportajlarla birlikte genişletilmiş İKİNCİ BASKI

Solon, genelevleri işletmeye açtığı için 'devletin kurtarıcısı' ilan edildi. Çağdaşları tarafından, bir 'velinimet', 'kötülükleri ve kargaşayı önleyen' bir adam gibi görülerek övgüler yağdırıldı.

...

Fahişelik ve tecavüz korkutması erkekleri hep güçlü kılar çünkü onlar psikolojik tepkilerimizden sosyal konumumuza, şiddeti çevreleyen tüm mitlere kadar fahişelerle ilgili her şeyi sıkı denetim altında tutarlar. Tecavüz kurbanları ve fahişeler onların yasalarıyla savunmasız hale getirilmişlerdir. Erkekler her ikisini de 'kirletilmiş' olarak değerlendirirler.
Cinselliğin ticareti saygıdeğer aileye kalkan olsun diye yapılıyorsa, o halde saygıdeğer aileyi yerle bir etmenin tam zamanı, bir bakireyi korumanın bedeli bir fahişeyse demek ki bir daha asla bakireler olmayacağız, asla ve asla iffetli davranmayacağız.

ISBN 975-7814-64-4